

*Annemieke Benschop Dirk J. Korf*

# Flevomonitor 2009

*Kwetsbare Groepen  
en Huiselijk Geweld*

14  
Bonger Reeks



## **FLEVOMONITOR 2009**



**FLEVOMONITOR 2009**  
**Kwetsbare Groepen en Huiselijk Geweld**

Annemieke Benschop & Dirk J. Korf  
m.m.v. Edward van Daalen en Marijn Everartz

Dit onderzoek is uitgevoerd door het Bonger Instituut voor Criminologie van de Universiteit van Amsterdam, in opdracht van de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling van de Gemeente Almere, namens alle gemeenten in de provincie Flevoland.

Universiteit van Amsterdam  
Bonger Instituut voor Criminologie  
Postbus 1030  
1000 BA Amsterdam  
[www.bonger.nl](http://www.bonger.nl)  
Tel : 020 525 3918  
E-mail : [bonger-fdr@uva.nl](mailto:bonger-fdr@uva.nl)

Gemeente Almere  
Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling  
Postbus 200  
1300 AE Almere  
[www.almere.nl](http://www.almere.nl)  
Tel : 036 527 7000  
E-mail : [dmosecretariaat@almere.nl](mailto:dmosecretariaat@almere.nl)

Uitgave: Rozenberg Publishers ([www.rozenbergps.com](http://www.rozenbergps.com))

Benschop A, Korf DJ (2010) *Flevomonitor 2009. Kwetsbare Groepen en Huiselijk Geweld*. Amsterdam: Rozenberg Publishers.

ISBN 978 90 3610 204 9

Trefwoorden: Flevoland, verslaving, dak- en thuisloosheid, huiselijk geweld.

© 2010, de auteurs.

# INHOUD

<b>1</b>	<b>SAMENVATTING .....</b>	<b>7</b>
	Kerncijfers 2009 .....	7
	<i>Geslacht, leeftijd, etniciteit</i> .....	8
	<i>Gemeente</i> .....	9
	Trends en patronen.....	10
	Opbouw van dit rapport .....	11
<b>2</b>	<b>DOEL EN AANPAK .....</b>	<b>13</b>
	Doelstelling .....	13
	Aangeleverde gegevens .....	13
	Databewerking en analyse .....	15
	Begrippen en definities .....	17
	<i>Etniciteit</i> .....	17
	<i>Gemeente</i> .....	19
	<i>Opleiding, inkomen, woonsituatie en samenstelling huishouden</i> .....	19
	Hoe de tabellen te lezen .....	21
<b>3</b>	<b>KWETSBARE GROEPEN 2009 .....</b>	<b>23</b>
	<i>Overlap tussen instanties</i> .....	24
	<i>Geregistreerde problematiek</i> .....	25
	Verslaving .....	26
	Dak- en thuisloosheid .....	31
	<i>Vier groepen dak- en thuislozen</i> .....	35
	Huiselijk geweld .....	40
	Overlap tussen de thema's .....	44
	Situatie per gemeente .....	46
	Conclusie .....	48
<b>4</b>	<b>TRENDS .....</b>	<b>49</b>
	Verslaafden .....	52
	Dak- en thuislozen .....	55
	Slachtoffers huiselijk geweld.....	58
	Overlap tussen instanties .....	60
	Conclusie .....	61
<b>5</b>	<b>PLEGERS VAN HUISELIJK GEWELD .....</b>	<b>62</b>
	Trends .....	68

<b>6</b>	<b>NADERE VERKENNING ZWERFJONGEREN .....</b>	<b>69</b>
	Vergelijking met landelijk beeld.....	70
	Verdere analyse beschikbare gegevens Flevomonitor.....	71
	<i>Aanvullende gegevens</i> .....	75
	Survey onder zwerfjongeren in de opvang .....	76
	Hulpverleners over zwerfjongeren.....	92
	Conclusie .....	99
<b>7</b>	<b>OVERZICHTEN PER INSTELLING.....</b>	<b>103</b>
	BlijfGroep .....	104
	MEE IJsseloever .....	106
	IrisZorg .....	108
	Kwintes .....	110
	Leger des Heils .....	112
	Maatschappelijke Dienstverlening Flevoland.....	114
	Meerkanten .....	116
	Openbaar Ministerie .....	118
	Politie .....	120
	Reclassering .....	122
	Rehoboth.....	124
	De Meregaard .....	126
	Tactus.....	128
	Tikvah .....	130
	Vangnet & Advies .....	132
	De Waag .....	134
	Zorggroep Almere.....	136
	Zorggroep Oude en Nieuwe Land .....	138
	Woningcorporaties.....	140
	<i>De Alliantie</i> .....	140
	<i>Centrada</i> .....	140
	<i>Goede Stede</i> .....	141
	<i>Ymere</i> .....	141



# 1 SAMENVATTING

De Flevomonitor focust op de thema's verslaving, dak- en thuisloosheid en huiselijk geweld in de provincie Flevoland. Sinds 2005 wordt jaarlijks cijfermateriaal verzameld en geanalyseerd van instanties die zich bezighouden met deze thematiek. In deze vijfde jaargang is extra aandacht besteed aan zwerfjongeren.

## Kerncijfers 2009

Dit rapport is gebaseerd op gegevens van 18 instanties, waaronder verslavingszorg, maatschappelijke opvang, geestelijke gezondheidszorg, maatschappelijk werk en politie/justitie. Deze instanties hanteren natuurlijk niet allemaal hetzelfde registratiesysteem en ook het soort gegevens dat wordt vastgelegd loopt uiteen. Om binnen de geleverde databestanden verslaafden, dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld te kunnen identificeren moeten deze personen om te beginnen contact hebben gehad met een deelnemende instantie. Vervolgens moet de problematiek bij die instantie worden opgemerkt, vastgelegd zijn in het registratiesysteem en daar ook weer uit geselecteerd zijn.

De cijfers in de Flevomonitor gaan dan ook uitsluitend over **geregistreerde** verslaafden, dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld. De registratiegegevens zijn geanonimiseerd, maar wel zodanig versleuteld dat koppeling op individueel niveau mogelijk is. Daardoor is het mogelijk te corrigeren voor dubbeltellingen: personen die meermaals bij eenzelfde instantie en/of bij meerdere instanties voorkomen.

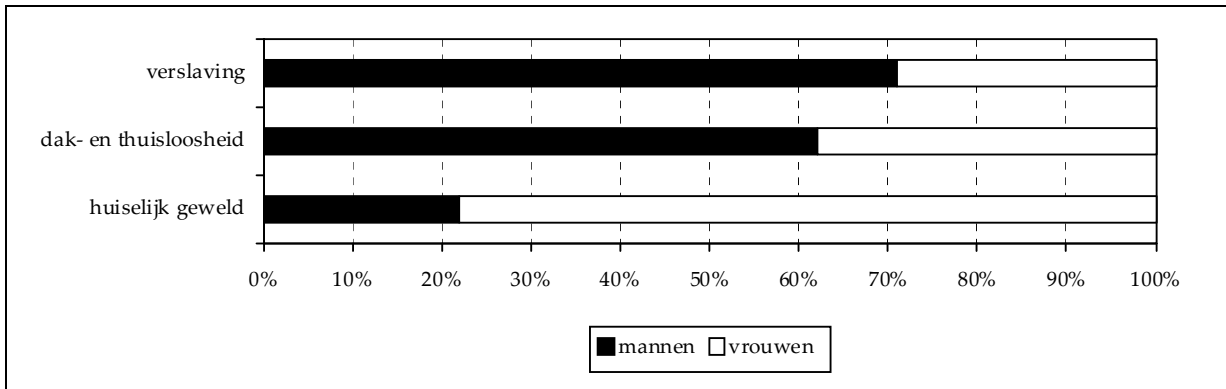
In totaal bevatten de registraties van de deelnemende instanties gegevens van **6 583 unieke personen** die binnen de thema's van de Flevomonitor vallen. De meeste personen vallen binnen één thema, maar in 518 gevallen scoort iemand op twee of drie thema's. De overlap tussen de thema's bedraagt daarmee 8% op jaarbasis.

2 630	<b>unieke geregistreerde verslaafden</b>
2 496	<b>unieke geregistreerde dak- en thuislozen (incl. zwerfjongeren)</b>
<b>+</b> 2 001	<b>unieke geregistreerde slachtoffers van huiselijk geweld</b>
<hr/>	
7 127	<b>totaal</b>
<b>-</b> 518	<b>overlap</b>
<hr/>	
6 583	<b>totaal unieke personen binnen thema's</b>

### Geslacht, leeftijd, etniciteit

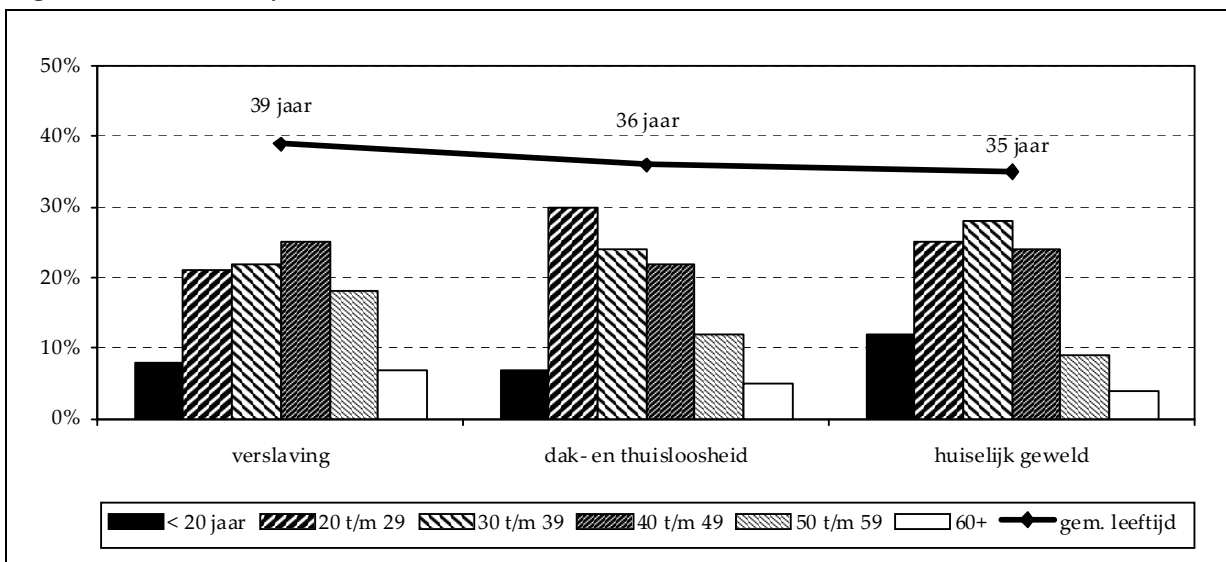
De verslaafden zijn in meerderheid **mannen** (71%), net als de dak- en thuislozen (62%). De slachtoffers van huiselijk geweld zijn daarentegen voornamelijk, maar zeker niet uitsluitend, vrouwen (78%).

**Figuur 1.1** Geslacht



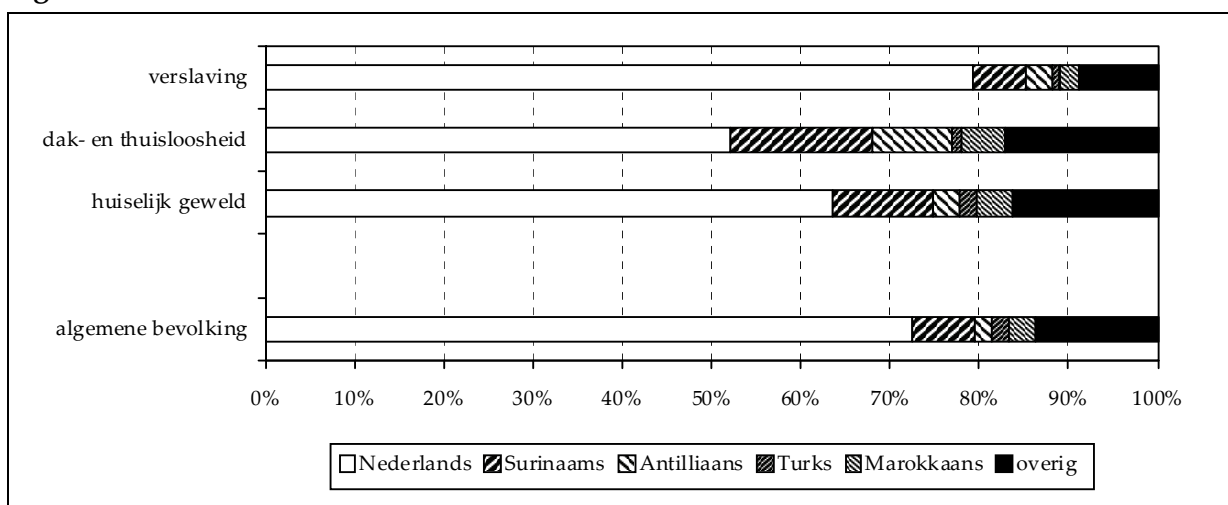
De gemiddelde **leeftijd** is het hoogst bij verslaafden (39 jaar), gevolgd door dak- en thuislozen (36 jaar) en slachtoffers van huiselijk geweld (35 jaar). Verhoudingsgewijs zijn verslaafden vaker vijftigplussers, dak- en thuislozen vaker twintigers en slachtoffers van huiselijk geweld vaker dertigers of jongeren beneden de 20 jaar.

**Figuur 1.2** Leeftijd



De verschillende instanties bepalen en registreren **etniciteit** op uiteenlopende manieren: op basis van het geboorteland van de persoon zelf, diens vader en/of moeder, nationaliteit of subjectieve etniciteit. Zo goed als mogelijk onderscheiden we autochtone Nederlanders, Surinamers, Antillianen, Turken, Marokkanen en overige allochtonen. Net als in de algemene bevolking van Flevoland, vormen autochtone Nederlanders binnen alle drie de thema's de grootste groep. Bij de verslaafden is hun aandeel het grootst (80%); bij de dak- en thuislozen het kleinst (52%). Vooral Surinamers zijn oververtegenwoordigd bij zowel dak- en thuislozen als slachtoffers van huiselijk geweld. Onder dak- en thuislozen komen ook relatief veel Antillianen voor.

**Figuur 1.3 Etniciteit**

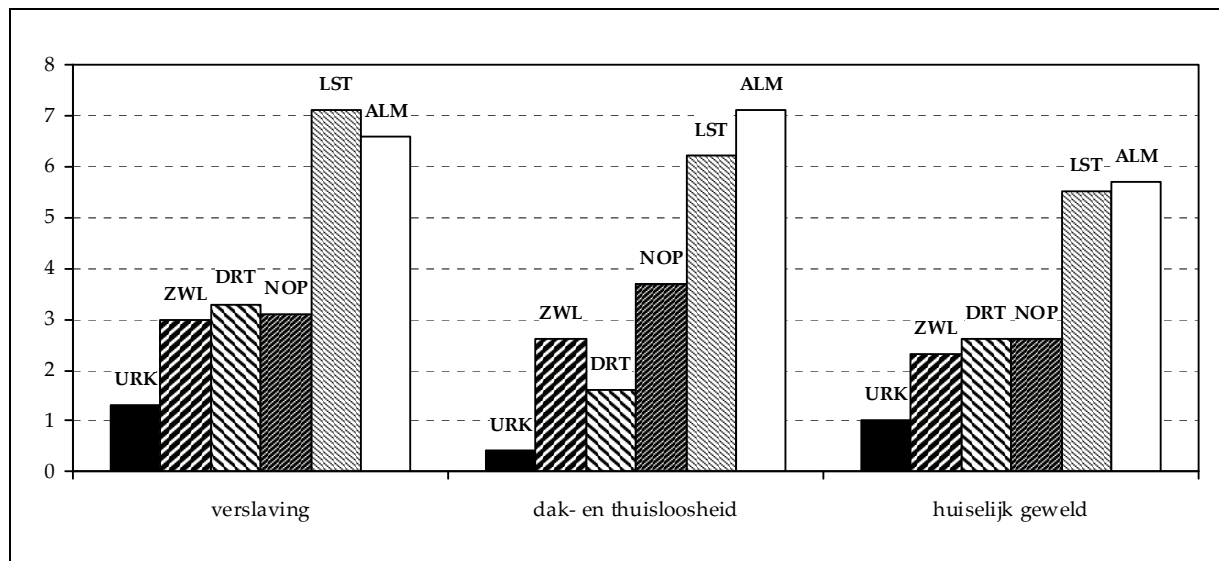


### *Gemeente*

In absolute aantallen kent Almere verreweg de meeste geregistreerde verslaafden, dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld. Dit is ook de grootste stad van de provincie; bijna de helft van de Flevolandse bevolking woont hier. Afgezet tegen het aantal inwoners heeft Almere ook relatief de grootste groep dak- en thuislozen, maar het aantal verslaafden is in Lelystad relatief het grootst. Wat betreft slachtoffers van huiselijk geweld ontlopen beide steden elkaar weinig.

Algemeen gesproken neemt met een groter inwonertal ook de omvang van kwetsbare groepen absoluut en relatief ten opzichte van de bevolking toe, totdat een plafond bereikt wordt en de groei afzwakt. Zeewolde doorbreekt dit patroon omdat deze gemeente verhoudingsgewijs veel verslaafden en dak- en thuislozen herbergt.

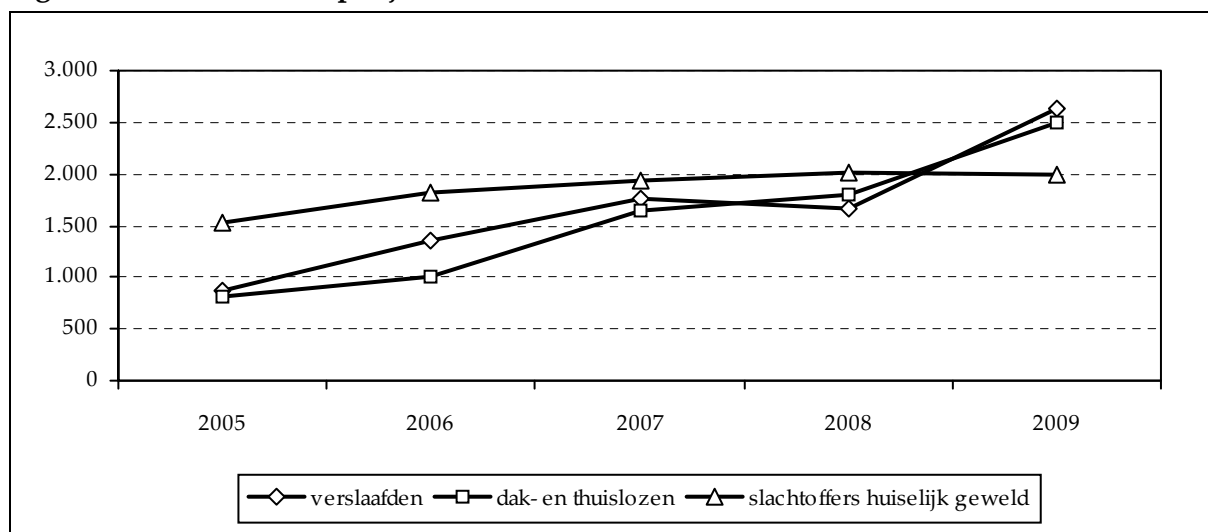
**Figuur 1.4** Gemeente: aantallen per 1 000 inwoners



### Trends en patronen

Sinds de Flevomonitor in 2005 van start ging is de gerapporteerde omvang van kwetsbare groepen fors toegenomen en ook in 2009 werden wederom veel grotere aantallen verslaafden en dak- en thuislozen geïdentificeerd in de registraties. Dit is mede het gevolg van een grotere selectie van registratiegegevens van Meerkanten en een uitbreiding van de opvangcapaciteit van Leger des Heils, maar deze wijzigingen kunnen de stijging in cijfers slechts ten dele verklaren. Waarschijnlijk is ook de economische crisis hier debet aan. Het aantal geregistreerde slachtoffers van huiselijk geweld is nagenoeg gelijk gebleven.

**Figuur 1.5** Aantallen per jaar



De gegevens van 2005 zijn niet zomaar vergelijkbaar met die van 2009 wegens kwalitatieve en kwantitatieve ontwikkelingen in de Flevomonitor. Voor de bestudering van trends is gebruik gemaakt van de geleverde registraties over 2008 en 2009 van 14 van de 18 deelnemende instanties. Ook binnen deze vergelijkbare registraties is er sprake van een forse toename van het aantal verslaafden (+14%) en dak- en thuislozen (+30%). Daarnaast is het profiel van deze groepen veranderd. Er lijken meer cannabisverslaafden te zijn en er zijn meer mannelijke en allochtone dak- en thuislozen bijgekomen. Bovendien is (mede ook door wijzigingen rond de AWBZ-financiering) het aandeel feitelijk daklozen flink gegroeid en het aandeel residentieel daklozen kleiner geworden. De slachtoffers van huiselijk geweld van 2009 zijn gemiddeld iets ouder en vaker allochtoon dan die van 2008.

#### **Plegers huiselijk geweld**

Binnen het thema huiselijk geweld focust de Flevomonitor op de slachtoffers, maar de registraties van de deelnemende instanties bevatten tevens gegevens van in totaal 960 unieke (verdachte) plegers van huiselijk geweld. Dit zijn vooral – maar niet uitsluitend – mannen (87%) met een gemiddelde leeftijd van 35 jaar. De meerderheid (60%) is autochtoon Nederlands, maar allochtonen zijn in verhouding tot de algemene bevolking oververtegenwoordigd. Hoe groter de gemeente, hoe groter het absolute en relatieve aantal geregistreerde plegers. Dit patroon geldt voor zowel plegers als slachtoffers van huiselijk geweld, maar het aantal slachtoffers ligt een stuk hoger.

De overlap met de drie hoofdthema's van deze monitor bedraagt 25%. Bij 12% van de plegers is verslaving geregistreerd, bij 9% dak- en thuisloosheid en 8% van de plegers is tevens slachtoffer van huiselijk geweld.

Tussen 2008 en 2009 is het aantal geregistreerde plegers licht gedaald. Het profiel van deze groep is nagenoeg hetzelfde gebleven.

## **Opbouw van dit rapport**

In hoofdstuk 2 beschrijven we het doel en de aanpak van deze monitor en definiëren we enkele begrippen. In hoofdstuk 3 presenteren we de resultaten van 2009. We geven een overzicht van het totale bestand, bespreken de drie thema's die centraal staan in de monitor, gaan in op de overlap tussen verslaving, dak- en thuisloosheid en huiselijk geweld, en schetsen de situatie per gemeente. In hoofdstuk 4 gaan we in op mogelijke trends in de omvang en samenstelling van de groepen. In hoofdstuk 5 zijn de gegevens terug te vinden van (verdachte) plegers van huiselijk geweld. Hoofdstuk 6 bevat de resultaten van een verdiepende studie rondom het thema

zwerfjongeren. Tot slot staan in hoofdstuk 7 de meer gedetailleerde gegevens per instelling.

## 2 DOEL EN AANPAK

In de provincie Flevoland bestaat een gevarieerd aanbod aan preventie, opvang en begeleiding van kwetsbare groepen als dak- en thuislozen, verslaafden en slachtoffers van huiselijk geweld. Bij de provincie, regio, gemeente en instellingen bleek een sterke behoefte te zijn aan betrouwbare en overzichtelijke informatie over maatschappelijke opvang, ambulante verslavingszorg en huiselijk geweld. Door de grote verscheidenheid aan vindplaatsen en voorzieningen ontbrak een compleet beeld van groepsprofielen en in-, door- en uitstroom. Vanuit deze achtergrond is vanaf 2005, onder verantwoordelijkheid van centrumgemeente Almere, een monitor ontwikkeld waarin periodiek en systematisch gegevens worden verzameld en gekoppeld. De aanlevering en analyse van gegevens wordt elk jaar verbeterd en het groeiende databestand biedt steeds meer mogelijkheden om ontwikkelingen en trends te kunnen onderscheiden.

### **Doelstelling**

Het leveren van beleidsondersteunende informatie over de stand van zaken en recente ontwikkelingen rond verslaafden, dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld aan instellingen, gemeenten en provincie, vormt het bestaansrecht van deze monitor. Doelstellingen van de monitor zijn:

- Vanaf het registratiejaar 2005 wordt jaarlijks een monitorrapport opgeleverd waarin relevante beleidsinformatie op het niveau van groepen en voorzieningen in beeld wordt gebracht.
- De beleidsinformatie is ondersteunend aan het proces van beleidsevaluatie en beleidsontwikkeling voor gemeenten, betrokken instellingen en provincie.
- Wanneer de geselecteerde cliëntregistratiegegevens (indicatoren) van de leverende instellingen op geanonimiseerd gegevensniveau kunnen worden gekoppeld, zal het gaandeweg mogelijk worden om de in-, door- en uitstroom van groepen tussen voorzieningen zo betrouwbaar mogelijk in beeld te brengen.

### **Aangeleverde gegevens**

Voor deze monitor zijn geanonimiseerde gegevens aangeleverd door verschillende instanties die contact hebben met verslaafden, dak- en thuislozen en/of slachtoffers (en plegers) van huiselijk geweld. De voorletter, eerste drie letters van de achter-

naam, geboortedatum en geslacht zijn versleuteld tot een unieke, niet op de persoon herleidbare code. Zodoende kunnen bestanden op individueel niveau gekoppeld worden en kan de overlap tussen verschillende instanties en de overlap tussen verschillende doelgroepen in kaart worden gebracht, zonder dat de privacy van deze personen in het geding komt. De versleuteling van gegevens gebeurt soms door de instanties zelf, meestal door het Bonger Instituut. In dat laatste geval worden de naamgegevens direct na versleuteling vernietigd.

Het is voor de deelnemende instanties niet altijd even eenvoudig om alle gevraagde gegevens (tijdig) aan te leveren. Registratiesystemen zijn soms dusdanig ingericht dat de gegevens er niet zomaar 'met een druk op de knop' uitrollen. Bepaalde systemen kunnen alleen geaggregeerde output produceren en geen databestand op individueel niveau. In enkele andere gevallen komt er gedeeltelijk handwerk aan te pas, omdat bijvoorbeeld informatie over opleidingsniveau is verscholen in vrije tekst met het levensverhaal van de klant.

Openbaar Ministerie en Reclassering is gevraagd een selectie te maken van gegevens van plegers van huiselijk geweld. Ook bij Politie is een selectie gemaakt op het thema huiselijk geweld omdat de volledige politieregistratie tienduizenden gegevens zou bevatten. De overige instanties is gevraagd het totale cliëntenbestand te leveren, althans van vestigingen in de provincie Flevoland.<sup>1</sup> Dit om de overlap tussen instanties zo goed mogelijk in kaart te kunnen brengen. Bijvoorbeeld: een cliënt van BlijfGroep is tevens bij De Meregaard in behandeling voor depressie, maar de laatste instantie heeft om een of andere reden het huiselijk geweld niet geregistreerd. Deze persoon zal dan niet in de selectie van gegevens van De Meregaard terechtkomen en de overlap tussen beide instanties kan niet worden aangetoond. De meeste instanties hebben aan het verzoek voldaan en de volledige registratie aangeleverd. Voor Maatschappelijke Dienstverlening is dit echter ondoenlijk omdat gegevens handmatig moeten worden overgenomen uit het systeem. Zorggroep ONL maakt gebruik van hetzelfde systeem, dus ook daar behoort een volledig cliëntenbestand niet tot de mogelijkheden. In de toekomst kan hier de selectie misschien wel worden uitgebreid met verslaving en dak- en thuisloosheid, maar voor deze editie van de Flevomonitor kon daarvoor geen toestemming van het management worden verkregen. MEE IJsseloevers is bereid volgend jaar de selectie van gegevens uit te breiden. De overige 11 instanties leverden het volledige cliëntenbestand over 2009.

---

<sup>1</sup> Let wel: het gaat hier om vestigingsplaats van (dependances van) instanties, niet om woonplaats van cliënten.



Instelling	Geleverd bestand
BlijfGroep (Bl)	Volledig bestand
MEE IJsseloever (IJs)	Selectie 'crisisituatie'
IrisZorg (Ir)	Volledig bestand
Kwintes (Kw)	Volledig bestand
Leger des Heils (Le)	Volledig bestand
Maatschappelijke Dienstverlening (Ma)	Selectie verslaving, dak- en thuisloosheid en huiselijk geweld
Meerkanten (Me)	Volledig bestand
Openbaar Ministerie (Op)	Selectie plegers van huiselijk geweld
Politie (Po)	Selectie incidenten huiselijk geweld
Reclassering (Rc)	Selectie plegers van huiselijk geweld
Rehoboth (Re)	Volledig bestand
De Mergaard (Sy)	Volledig bestand (volwassenen)
Tactus (Ta)	Volledig bestand
Tikvah (Ti)	Volledig bestand
Vangnet & Advies GGD (Va)	Volledig bestand
De Waag (Wa)	Volledig bestand
Zorggroep Almere (Za)	Volledig bestand AMW
Zorggroep Oude en Nieuwe Land (Zo)	Selectie slachtoffers van huiselijk geweld

Ook de woningcorporaties in Flevoland (Alliantie, Centrada, Goede Stede en Ymere) is gevraagd gegevens te leveren ten behoeve van de Flevomonitor. De registraties van deze instellingen zijn op adresniveau en kunnen niet worden gekoppeld aan de registraties op individueel niveau van de overige deelnemende instanties. De woningcorporaties leverden overzichten van huurachterstanden en het aantal maal dat een incassobureau is ingeschakeld en/of huisuitzetting heeft plaatsgevonden. Deze gegevens zijn terug te vinden in hoofdstuk 7.

## Databewerking en analyse

Alles bij elkaar bevatten de gezamenlijke leverde databestanden ruim dertigduizend records ('rijen' in het bestand). Voor analyse was een aantal bewerkingen noodzakelijk.

Allereerst zijn de bestanden opgeschoond. Dit bestond deels uit een reductie van het aantal records.

- Een aantal bestanden bevatte *aperte identieke records*; deze dubbels zijn verwijderd.
- Bij een aantal instanties resulteren mutaties (bijv. interne verhuizing) of meerdere kenmerken (bijv. meervoudige problematiek) in *multiple records* per cliënt. Deze records zijn gecombineerd.
- Enkele bestanden bevatten ook records van personen die wel waren aangemeld, maar (nog) niet daadwerkelijk ingestroomd. Dit kan gebeuren wanneer iemand

vlak voor de jaarwisseling wordt aangemeld, wanneer er sprake is van een wachtlijst, of wanneer iemand simpelweg niet komt opdagen. Voor de vergelijkbaarheid met andere instanties, die alleen gegevens leverden van daadwerkelijk ingestroomde klanten, zijn records van *aanmeldingen zonder instroom* verwijderd.

Daarnaast zijn gegevens gesynchroniseerd, gecategoriseerd en gecombineerd.

- Geboortedatum is omgezet in leeftijd (op 1-1-2009). Deze is vervolgens ingedeeld in categorieën.
- In sommige gevallen is de geboorteplaats omgezet in het geboorteland.
- Gegevens over etniciteit, inkomen, opleidingsniveau, woonsituatie en samenstelling van het huishouden zijn ieder voor zich samengevoegd tot een beperkt aantal categorieën.
- Na koppeling van de bestanden zijn, in die gevallen dat een persoon in meerdere bestanden voorkwam, eventuele missende gegevens in het ene bestand aangevuld met gegevens uit een ander bestand.
- Wanneer verschillende bestanden tegenstrijdige achtergrondgegevens van dezelfde persoon bevatten (bijv. woonplaats is Almere in bestand A en Lelystad in bestand B), dan gelden de meest actuele gegevens.
- Wanneer verschillende bestanden afwijkende informatie omtrent verslaving, dakloosheid of huiselijk geweld van dezelfde persoon bevatten (bijv. dakloos in bestand A en niet dakloos in bestand B), dan geldt de positieve score (wel dakloos in dit geval).

Door de levering van de volledige registratie door veel instanties, bevatte het uiteindelijke gekoppelde bestand ook records die geen betrekking hebben op de drie thema's van deze monitor. Dat wil zeggen dat de personen bij geen van de deelnemende instanties bekend stonden als verslaafde, dak- en thuisloze, slachtoffer of pleger van huiselijk geweld. Deze gegevens laten we in dit rapport buiten beschouwing.<sup>2</sup> In onderstaand overzicht staat per instantie het aantal unieke personen vermeld dat in deze Flevomonitor wordt geïnccludeerd omdat in de eigen registratie verslaving, dak- en thuisloosheid of huiselijk geweld aangeeft; daarnaast het aantal personen dat wordt geïnccludeerd omdat de registratie van een andere instantie dat aangeeft. Het totaal aantal geïnccludeerde personen neemt hierdoor niet toe, maar deze aantallen

---

<sup>2</sup> Bij de tabellen per instelling achter in deze rapportage zijn deze gegevens wel meegenomen.

geven wel een indicatie van de overlap die gemist zou worden wanneer instanties een selectie van hun cliëntenbestand zouden hebben geleverd.

Instelling	ruwe data (records)	unieke personen binnen thema's o.b.v. eigen registratie	unieke personen binnen thema's extra o.b.v. koppeling
BlijfGroep (Bl)	522	464	-
MEE IJsseloever (IJs)	36	4	2
IrisZorg (Ir)	77	76	-
Kwintes (Kw)	1 334	429	96
Leger des Heils (Le)	2 186	1 493	-
Maatschappelijke Dienstverlening (Ma)	96	95	-
Meerkanten (Me)	4 803	1 122	203
Openbaar Ministerie (Op)	392	282	-
Politie (Po)	2 599	1 958	-
Reclassering (Rc)	61	61	-
Rehoboth (Re)	36	36	-
De Meregwaard (Sy)	4 965	497	191
Tactus (Ta)	1 518	824	62
Tikvah (Ti)	35	35	-
Vangnet & Advies GGD (Va)	1 071	561	37
De Waag (Wa)	906	371	42
Zorggroep Almere (Za)	9 603	152	227
Zorggroep Oude en Nieuwe Land (Zo)	13	13	-

In het volgende hoofdstuk bespreken we de aangeleverde gegevens van verslaafden, dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld. Gegevens van plegers van huiselijk geweld komen in hoofdstuk 5 aan bod.

## Begrippen en definities

Verschillende instellingen hanteren verschillende manieren om achtergrondkenmerken te registreren. Voor deze monitor hebben we gezocht naar de grootste gemene deler om deze kenmerken toch op een zo eenduidig mogelijke manier te kunnen presenteren.

### *Etniciteit*

De officiële definitie van etniciteit is die van het CBS: hierbij wordt het **geboorteland van de ouders** gecombineerd met het **geboorteland van die persoon zelf**, om zo tot etniciteit te komen. Iemand is volgens deze definitie autochtoon wanneer beide ouders in Nederland geboren zijn en allochtoon wanneer ten minste een van de ouders in het buitenland geboren is. Met deze methode zijn ook tweede generatie allochtonen nog te herkennen; dat zijn in Nederland geboren kinderen van een in het buiten-

land geboren ouder(s). Eerste generatie allochtonen worden ingedeeld naar het land waar zij zelf zijn geboren; tweede generatie allochtonen naar het land van de in het buitenland geboren ouder.<sup>3</sup> Voorwaarde voor toepassing van de CBS methode is dus de registratie van alle drie de geboortelanden. In de registraties van instanties die meewerken aan de Flevomonitor is deze informatie lang niet altijd beschikbaar: enerzijds omdat het systeem gewoonweg geen mogelijkheid biedt de informatie vast te leggen, anderzijds omdat het niet bekend is waar vooral ouders geboren zijn. Als alternatief, of aanvullend, zijn er ook instanties die de **nationaliteit** registreren en soms wordt ook de zogenoemde **subjectieve etniciteit** geregistreerd (de persoon geeft daarbij zelf aan tot welke etnische groep hij/zij behoort of de hulpverlener maakt een inschatting).

Instantie	Geboorteland			Nationaliteit	Subjectieve etniciteit
	persoon	moeder	vader		
BlijfGroep (Bl)	OK	incompleet	incompleet	OK	n.g.
MEE IJsseloever (IJs)	n.g.	n.g.	n.g.	n.g.	n.g.
IrisZorg (Ir)	OK	n.g.	n.g.	n.g.	n.g.
Kwintes (Kw)	n.g.	n.g.	n.g.	n.g.	n.g.
Leger des Heils (Le)	OK	OK	n.g.	OK	n.g.
Maatschappelijke Dienstverlening (Ma)	OK	n.g.	n.g.	incompleet	n.g.
Meerkanten (Me)	OK	OK	OK	OK	n.g.
Openbaar Ministerie (Op)	OK	n.g.	n.g.	n.g.	n.g.
Politie (Po)	OK	n.g.	n.g.	n.g.	n.g.
Reclassering (Rc)	OK	OK	OK	OK	incompleet
Rehoboth (Re)	n.g.	n.g.	n.g.	n.g.	OK
De Meregaard (Sy)	OK	OK	OK	n.g.	n.g.
Tactus (Ta)	OK	n.g.	n.g.	n.g.	OK
Tikvah (Ti)	OK	incompleet	incompleet	OK	incompleet
Vangnet & Advies GGD (Va)	n.g.	n.g.	n.g.	OK	n.g.
De Waag (Wa)	OK	incompleet	incompleet	n.g.	n.g.
Zorggroep Almere (Za)	OK	incompleet	incompleet	n.g.	OK
Zorggroep Oude en Nieuwe Land (Zo)	OK	n.g.	n.g.	n.g.	n.g.

n.g. = niet geregistreerd

incompleet = ten minste 20% van de gegevens ontbreekt

Slechts 3 instanties (Meerkanten, Reclassering en De Meregaard) leverden complete gegevens omtrent geboorteland de persoon zelf persoon en zijn/haar ouders. Leger des Heils leverde geboorteland van zowel de klant als zijn/haar moeder (geboorteland van de vader wordt niet geregistreerd). Bij 4 instanties (BlijfGroep, Tikvah, De Waag en Zorggroep Almere) waren gegevens over het geboorteland van de ouders incompleet en bij 6 instanties (IrisZorg, Maatschappelijke Dienstverlening, Openbaar Ministerie, Politie, Tactus en Zorggroep ONL) wordt het geboorteland van de ouders

<sup>3</sup> Wanneer beide ouders in het buitenland zijn geboren, geldt het geboorteland van de moeder.

helemaal niet geregistreerd. Deze instanties leverden wel het geboorteland van de persoon zelf en een aantal registreert ook de nationaliteit en/of subjectieve etniciteit. Rehoboth registreert alleen subjectieve etniciteit. Bij MEE IJsseloever en Vangnet & Advies worden helemaal geen aan etniciteit gerelateerde gegevens vastgelegd en ook van Kwintes zijn geen gegevens omtrent etniciteit ontvangen (vorig jaar werd nationaliteit geleverd).

Indien aanwezig is in deze Flevomonitor het geboorteland van de ouders gebruikt om de etniciteit te bepalen. Daarbij maken we onderscheid tussen autochtone Nederlanders en allochtonen. Allochtonen zijn vervolgens weer onderverdeeld in Surinamers, Antillianen, Turken, Marokkanen, overige niet-westerse allochtonen<sup>4</sup> en westerse allochtonen<sup>5</sup>. Wanneer deze gegevens ontbraken is gekeken naar het geboorteland van de persoon, nationaliteit en/of subjectieve etniciteit. Dat betekent bijvoorbeeld dat iemand die in Nederland is geboren (geboorteland ouders onbekend) met een Turkse nationaliteit of subjectieve etniciteit als Turks is geclassificeerd. Deze alternatieve procedure om de etniciteit te bepalen zal een *onderschatting* van het aantal allochtonen tot gevolg hebben. Zo is bij circa 20% alleen bekend dat zij in Nederland geboren zijn en van een aantal van hen ook dat zij de Nederlandse nationaliteit bezitten. Deze personen zijn als autochtoon Nederlands geclassificeerd, maar zouden ook tot de tweede generatie allochtonen kunnen behoren.

#### *Gemeente*

Gemeente kan zowel betrekking hebben op de gemeente van herkomst bij aanmelding (soms jaren geleden) als de huidige woonplaats. Wanneer personen in de opvang verblijven, betekent dit derhalve dat het huidige woonadres vaak wordt bepaald door de vestigingsplaats van de instelling.

#### *Opleiding, inkomen, woonsituatie en samenstelling huishouden*

Indien beschikbaar zijn gegevens over opleidingsniveau als volgt gecategoriseerd: laag (basisonderwijs, vmbo), midden (havo, vwo, mbo) en hoog (hbo, universiteit).

Bron van inkomsten is onderverdeeld in: geen, loondienst (of zelfstandige), uitkering (o.a. WW, WIA, bijstand en ziektewet) en anders (bijv. pensioen, studiefinanciering).

---

<sup>4</sup> Afkomstig uit Afrika, Azië (exclusief Indonesië en Japan) of Zuid-Amerika.

<sup>5</sup> Afkomstig uit Australië, Europa of Noord-Amerika. Officieel worden door het CBS hier ook Indonesië en Japan toe gerekend. Indonesische allochtonen zijn vaak afkomstig zijn uit voormalig Nederlands-Indië (en dus van oorsprong weer Nederlandse kolonisten). Japanse allochtonen zijn vaak expats (werknemers van internationale bedrijven).

Bij de woonsituatie onderscheiden we: ouderlijk huis, zelfstandig (van studentenhuus tot gezinswoning), opvang en begeleiding (van tijdelijke opvang tot langdurige woonbegeleiding), institutioneel (detentie, kliniek, asielzoekerscentrum) en dakloos. Net als bij de woonplaats reflecteert de woonsituatie bij de ene instantie de huidige omstandigheden en bij de andere instantie de situatie voorafgaand aan instroom. Samenstelling van het huishouden is onderverdeeld in: met ouder(s)/verzorger(s), alleenstaand met of zonder kind(eren), met partner met of zonder kind(eren), en anders (overige huisgenoten).

De meeste instanties blijken deze kenmerken niet of onvoldoende te kunnen leveren. Opleidingsniveau wordt door 8 van de 18 deelnemende instanties überhaupt niet geregistreerd en bij 7 andere instanties biedt het systeem wel de ruimte om deze informatie vast te leggen, maar blijkt in de praktijk de opleiding vaak niet ingevuld of onbekend. Slechts 3 instanties konden voldoende registratiegegevens over opleiding leveren, 8 over inkomensniveau, 6 over woonsituatie en 7 over samenstelling van het huishouden.<sup>6</sup> Door de vele ontbrekende gegevens zullen deze kenmerken in dit rapport grotendeels buiten beschouwing worden gelaten.

Instantie	Opleiding	Inkomen	Woonsituatie	Huishouden
BlijfGroep (Bl)	incompleteet	OK	OK	incompleteet
MEE IJsseloever (IJs)	incompleteet	n.g.	incompleteet	incompleteet
IrisZorg (Ir)	OK	OK	n.g.	OK
Kwintes (Kw)	n.g.	n.g.	OK	incompleteet
Leger des Heils (Le)	incompleteet	incompleteet	n.g.	OK
Maatschappelijke Dienstverlening (Ma)	n.g.	OK	n.g.	OK
Meerkanten (Me)	incompleteet	incompleteet	incompleteet	incompleteet
Openbaar Ministerie (Op)	n.g.	n.g.	n.g.	n.g.
Politie (Po)	n.g.	n.g.	n.g.	n.g.
Reclassering (Rc)	OK	OK	OK	OK
Rehoboth (Re)	incompleteet	OK	n.g.	incompleteet
De Meregwaard (Sy)	n.g.	n.g.	OK	incompleteet
Tactus (Ta)	incompleteet	OK	incompleteet	incompleteet
Tikvah (Ti)	OK	OK	OK	OK
Vangnet & Advies GGD (Va)	n.g.	incompleteet	OK	OK
De Waag (Wa)	incompleteet	incompleteet	incompleteet	incompleteet
Zorggroep Almere (Za)	n.g.	OK	n.g.	OK
Zorggroep Oude en Nieuwe Land (Zo)	n.g.	incompleteet	n.g.	incompleteet

n.g. = niet geregistreerd  
incompleteet = ten minste 20% van de gegevens ontbreekt

<sup>6</sup> Soms lijken voldoende gegevens te zijn geleverd, maar passen deze niet goed binnen de in de Flevo-monitor gehanteerde categorisering. Onder samenstelling van het huishouden wordt bijvoorbeeld soms de burgerlijke staat verstaan, maar 'ongehuwd' is niet automatisch te vertalen in 'alleenstaand'.

## Hoe de tabellen te lezen

In hoofdstuk 3, 5 en 6 worden in de tabellen zowel absolute aantallen als percentages weergegeven. De absolute aantallen tellen binnen een tabel niet altijd op tot hetzelfde totaal. Dit is te wijten aan missende gegevens die bij de percentering buiten beschouwing zijn gelaten. De tabellen zijn onderverdeeld naar de zes Flevolandse gemeenten Almere (ALM), Lelystad (LST), Dronten (DRT), Noordoostpolder (NOP), Urk (URK), Zeewolde (ZWL) en gemeenten buiten de provincie. Verschillen tussen gemeenten zijn niet statistisch getoetst; daarvoor zijn de afzonderlijke aantallen vaak te klein. In hoofdstuk 3 en 5 presenteren we cijfers van verslaafden, dak- en thuislozen en slachtoffers en plegers van huiselijk geweld. In hoofdstuk 6 wordt het profiel van zwerfjongeren nader bekeken.

Hoofdstukken 4 bevat tabellen met uitsluitend percentages, zonder absolute aantallen. Reden hiervoor is dat de trendcijfers zijn gebaseerd op een selectie van bestanden, waardoor de aantallen verslaafden, dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld niet overeenkomen met die in hoofdstuk 3. De focus ligt hier niet op de *omvang*, maar op het *profiel* van deze groepen. Hierbij vergelijken we het profiel van 2009 met dat van 2008. Bij deze vergelijkingen is gebruik gemaakt van statistische analyse. Het resultaat daarvan wordt uitgedrukt in een p-waarde. Hoe kleiner de p-waarde, hoe kleiner de kans dat een verschil in percentage op toeval berust. Bij een p-waarde van .05 kunnen we met 95% zekerheid zeggen dat er een verschil is tussen groepen.

Significantie (p-waarden)	
*	≤ .05
**	≤ .01
***	≤ .005
****	≤ .001
n.s.	geen significant verschil

In hoofdstuk 7 worden de gegevens per instelling gepresenteerd zoals deze in de eigen registratie vastgelegd zijn. Deze tabellen zijn inclusief gegevens van eventuele personen die buiten de thema's verslaving, dak- en thuisloosheid en huiselijk geweld vallen. Indien mogelijk wordt per instelling ook aangeleverde informatie omtrent opleidingsniveau, bron van inkomsten, woonsituatie en samenstelling van het huishouden gepresenteerd. Wanneer deze gegevens ontbreken in het bestand of incom-

pleet zijn (meer dan 20% missende gegevens) wordt dat vermeld. Bij de overzichten per instelling is geen onderscheid gemaakt naar gemeente omdat de aantallen daarvoor te klein zijn. Bij kleine aantallen zou deze onderverdeling tot gevolg kunnen hebben dat gegevens in een tabel herleidbaar zijn naar een persoon.<sup>7</sup>

---

<sup>7</sup> Wanneer in een kleine gemeente bijvoorbeeld één Turkse vrouw van 20-29 jaar geregistreerd staat als slachtoffer van huiselijk geweld, bestaat de kans dat deze persoon geïdentificeerd kan worden.



### 3 KWETSBARE GROEPEN 2009

De door achttien deelnemende instanties aangeleverde registratiegegevens van personen die behoren tot de drie kwetsbare groepen waar deze monitor zich primair op richt – verslaafden, dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld<sup>8</sup> – vormen voor 2009 een totaalbestand van 9 792 records. Dit zijn geen unieke personen. Er zijn dubbeltellingen mogelijk doordat personen meermaals voorkomen binnen de registratie van een enkele instantie, of geregistreerd staan bij meerdere instanties. Wanneer we daarvoor corrigeren, dan blijkt het te gaan om **6 583 unieke verslaafden, dak- en thuislozen en/of slachtoffers van huiselijk geweld** waar de deelnemende instanties in 2009 contact mee hebben gehad.

Deze unieke personen zijn van alle leeftijden, maar toch vooral vaak twintigers, dertigers en veertigers. De gemiddelde leeftijd bedraagt 37 jaar. Er zijn iets meer mannen (54%) dan vrouwen (46%). Tweederde is autochtoon Nederlands. Van de allochtone groepen is de Surinaamse het grootst (11%), gevolgd door ‘overige niet-westerse’ allochtonen (9%).<sup>9</sup> Binnen deze laatste groep komen diverse Afrikaanse, Aziatische en Zuid-Amerikaanse etniciteiten voor; de tien meest voorkomende zijn: Iraans, Irakees, Ghanees, Egyptisch, Afghaans, Angolees, Nigeriaans, Colombiaans en Dominicaans. Ongeveer de helft van de unieke personen binnen de thema’s komt uit Almere (51%), één op de vijf uit Lelystad (19%) en één op de zeven van buiten de provincie Flevoland (14%).

Vergelijking tussen de verschillende gemeenten in Flevoland laat zien dat in Lelystad, Noordoostpolder en Urk mannen licht in de meerderheid zijn, terwijl in Almere en Dronten de man-vrouwverhouding ongeveer gelijk is. De gemiddelde leeftijd is bij personen uit Lelystad het laagst (36 jaar) en bij personen uit Dronten het hoogst (40 jaar). Parallel aan de algemene bevolking is het aandeel allochtonen in Almere en Lelystad groter dan in de kleinere gemeenten.

---

<sup>8</sup> De registratiegegevens van (verdachte) plegers van huiselijk geweld zijn hierbij niet meegerekend. Deze worden in hoofdstuk 5 afzonderlijk behandeld.

<sup>9</sup> Voor de bepaling van etniciteit zie *Begrippen en definities* (Hoofdstuk 2, p. 17).

**Tabel 3.1 Totaal overzicht achtergrondkenmerken**

	ALM	LST	DRT	NOP	URK	ZWL	buiten Flevoland	Totaal
<b>Geslacht</b>								
man	51%	56%	51%	58%	57%	53%	59%	54%
	1 690	694	145	231	26	80	557	3 532
vrouw	49%	44%	49%	42%	43%	47%	41%	46%
	1 636	550	139	164	20	71	394	3 041
<b>Leeftijd</b>								
jonger dan 20	9%	12%	9%	8%	11%	10%	6%	9%
	288	143	24	30	5	15	57	574
20 t/m 29	25%	26%	16%	23%	18%	23%	28%	25%
	820	320	45	90	8	35	261	1 636
30 t/m 39	25%	25%	24%	20%	22%	16%	26%	24%
	822	310	67	77	10	24	242	1 590
40 t/m 49	22%	21%	26%	28%	31%	31%	24%	23%
	743	266	72	110	14	47	225	1 524
50 t/m 59	14%	11%	19%	15%	13%	17%	14%	14%
	467	140	53	57	6	25	129	892
60 en ouder	5%	5%	7%	7%	4%	3%	4%	5%
	178	67	20	29	2	4	36	342
<b>Etniciteit</b>								
Nederlands	60%	69%	83%	86%	100%	92%	73%	67%
	1 752	778	204	228	42	117	683	3 887
Surinaams	14%	9%	1%	1%			8%	11%
	419	98	2	2			71	612
Antilliaans	5%	5%	1%	1%		1%	5%	5%
	154	50	2	3		1	45	265
Turks	1%	2%	4%			2%	1%	1%
	38	20	9			2	10	80
Marokkaans	4%	4%	2%	2%		1%	3%	4%
	118	49	5	5		1	28	210
overig westers	5%	6%	6%	5%		1%	3%	5%
	142	65	15	12		1	28	273
overig niet-westers	11%	6%	4%	6%		4%	7%	9%
	319	62	10	15		5	66	496
<b>Totaal</b>								
	51%	19%	4%	6%	1%	2%	14%	100%
	3 331	1 247	284	396	46	152	951	6 583

### *Overlap tussen instanties*

Soms komen personen *binnen* het registratiesysteem van dezelfde instantie meerdere malen voor. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer personen doorstromen naar een andere afdeling binnen dezelfde instelling, of wanneer personen worden uitgeschreven en later in het jaar weer opnieuw aangemeld bij de instelling. Bij de politie gaat het om meerdere meldingen of aangiftes van huiselijk geweld binnen een jaar. Het totale bestand telt 1 051 van dergelijke dubbeltellingen. Deze interne overlap bespreken we in hoofdstuk 7 bij de overzichten per instelling.

Daarnaast bestaat er ook overlap *tussen* instanties. Dit gebeurt wanneer personen binnen een kalenderjaar contact hebben gehad met meerdere instanties. In 2009 stonden 1 411 verslaafden, dak- en thuislozen of slachtoffers van huiselijk geweld bij twee of meer instanties geregistreerd. Afgezet tegen de 6 583 unieke personen, is dat een overlap van 21%.

### *Geregistreeerde problematiek*

De deelnemende instanties registreerden over 2009 in totaal 2 630 unieke personen als zijnde verslaafd, 2 496 als dak- en thuisloos en 2 001 als slachtoffer van huiselijk geweld. Deze aantallen tellen op tot boven het hiervoor genoemde totaal van 6 583 unieke personen. Niet alleen binnen en tussen instanties, maar ook tussen de drie thema's bestaat namelijk overlap. Dit zal verderop in dit hoofdstuk aan bod komen. Financiële problemen vallen buiten de primaire focus van deze monitor, maar worden voor de volledigheid hier gerapporteerd. Bij bijna een kwart van de unieke personen in het totaalbestand zijn schulden geregistreerd (24%).

**Tabel 3.2 Totaal overzicht problematiek**

	ALM	LST	DRT	NOP	URK	ZWL	buiten Flevoland	Totaal
<b>Problematiek</b>								
Verslaafd	37%	42%	46%	36%	50%	41%	52%	40%
	1 229	523	131	141	23	63	496	2 630
Dak- en thuisloos	39%	37%	22%	42%	17%	35%	34%	38%
	1 312	461	62	168	8	53	327	2 496
Huiselijk geweld	32%	33%	36%	30%	39%	32%	21%	30%
	1 058	406	101	117	18	48	203	2 001
Schulden	27%	23%	10%	25%	20%	29%	23%	24%
	886	281	28	97	9	44	220	1 596

De Noordoostpolder kent, in vergelijking met de andere gemeenten, wat betreft problematiek relatief veel dak- en thuislozen en Urk en Dronten kennen relatief veel verslaafden en relatief weinig geregistreeerde schulden. Verderop in dit hoofdstuk gaan we dieper in op de situatie per gemeente.

Per thema geven we eerst een overzicht van de wijze waarop verslaafden, dak- en thuislozen, en slachtoffers van huiselijk geweld in de verschillende bestanden zijn geïdentificeerd. Vervolgens bespreken we de kenmerken per doelgroep.

## Verslaving

In de geleverde registraties van de BlijfGroep, IrisZorg, Reclassering, Rehoboth, Tikvah en Vangnet & Advies is een kolom ‘verslaving’ terug te vinden, waarin is aangegeven of het gaat om alcohol, softdrugs en/of harddrugs. Bij Maatschappelijke Dienstverlening en Zorggroep Almere kan verslaving onder problematiek worden geregistreerd (net als bijv. psychische of sociale problemen). Bij de eerstgenoemde kan onderscheid gemaakt worden tussen alcohol, softdrugs en harddrugs; bij de laatste niet. Leger des Heils en De Waag leverden een bestand met afzonderlijke kolommen voor meerdere typen verslaving. Meerkanten en De Meregaard hanteren DSM-diagnoses van stoornissen, waaronder ook verslavingen vallen.<sup>10</sup> Tactus registreert het primaire middel waaraan iemand verslaafd is. Bij de DSM-diagnoses en de registratie van Tactus is het middel het meest gespecificeerd en kan er binnen de categorie harddrugs bijvoorbeeld onderscheid gemaakt worden tussen ecstasy en heroïne.

Instelling	Selectie verslaving
BlijfGroep (Bl)	Op basis van kolom ‘verslaving’
MEE IJsseloever (IJs)	- niet geregistreerd -
IrisZorg (Ir)	Op basis van kolom ‘verslaving’
Kwintes (Kw)	- niet geregistreerd -
Leger des Heils (Le)	Op basis van kolommen ‘verslaving’, ‘harddrugs’, ‘alcohol’, ‘softdrugs’, ‘gokken’, ‘medicijnen’, ‘eten’, ‘internet’, ‘bellen’
Maatschappelijke Dienstverlening (Ma)	Op basis van problematiek
Meerkanten (Me)	Op basis van DSM-diagnose
Openbaar Ministerie (Op)	- niet geregistreerd -
Politie (Po)	- niet geregistreerd -
Reclassering (Rc)	Op basis van kolom ‘verslaving’
Rehoboth (Re)	Op basis van kolom ‘verslaving’
De Meregaard (Sy)	Op basis van DSM-diagnose
Tactus (Ta)	Op basis van kolom ‘eerste middel’
Tikvah (Ti)	Op basis van kolom ‘verslaving’
Vangnet & Advies GGD (Va)	Op basis van kolom ‘verslaving’
De Waag (Wa)	Op basis van kolommen ‘alcohol’, ‘softdrugs’ en ‘harddrugs’
Zorggroep Almere (Za)	Op basis van problematiek
Zorggroep Oude en Nieuwe Land (Zo)	- niet geregistreerd -

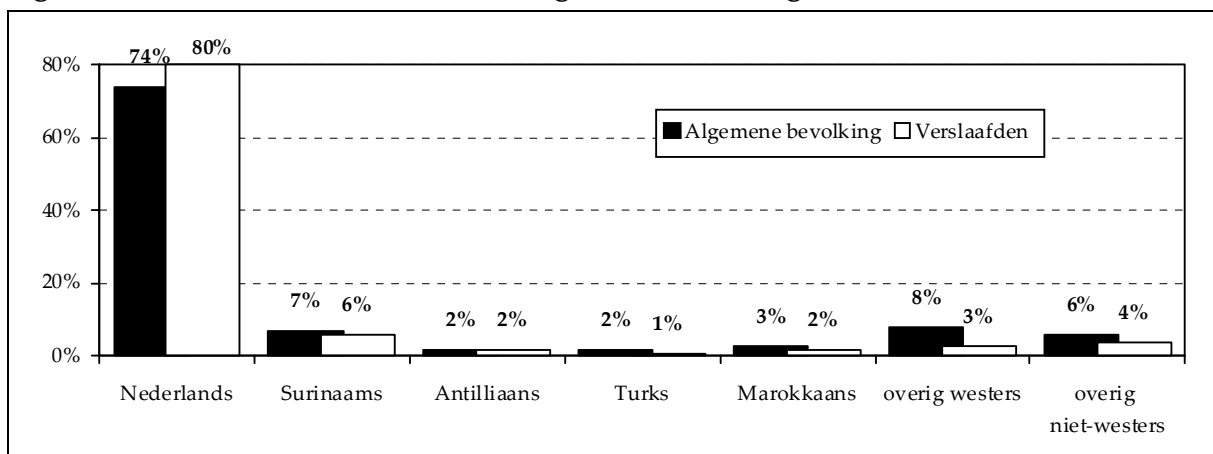
Van vijf instanties (MEE IJsseloever, Kwintes, Openbaar Ministerie, Politie en Zorggroep ONL) ontbreken gegevens over verslaving omdat die ‘niet geregistreerd’ is.

<sup>10</sup> DSM (Diagnostic and Statistic Manual of mental disorders) is een internationaal classificatiesysteem. Formeel bestaat de diagnose verslaving niet; men hanteert de term ‘afhankelijkheid’. Voor deze Flevomonitor rekenen we ook andere middelgebonden stoornissen als intoxicatie en misbruik tot de categorie verslaving. Hoewel dat volgens officiële psychiatrische criteria dus niet mag, worden personen met deze stoornissen in de praktijk over het algemeen wel als verslaafd aangeduid.

Dit betekent niet dat verslaving bij deze instanties niet opgemerkt wordt of niet genoteerd wordt in dossiers of verslagen, maar dat het niet in het digitale registratiesysteem kan worden vastgelegd of dat het systeem extractie van deze informatie niet toelaat.

In totaal staan in 2009 bij de deelnemende instanties **2 630 unieke personen** geregistreerd als **verslaafd**. Zeven van de tien zijn mannen. Er is een forse variatie in leeftijd, van minderjarigen tot 65-plussers. De gemiddelde leeftijd is 39 jaar. Acht van de tien verslaafden zijn autochtone Nederlanders. Van de bekende etnische minderheden vormen Surinamers de grootste groep, gevolgd door Antillianen. Vergeleken met de algemene bevolking van Flevoland zijn de verslaafden wat vaker autochtoon Nederlands en minder vaak van overig westerse afkomst.

**Figuur 3.3** Etniciteit verslaafden en algemene bevolking Flevoland



Bij de helft van de verslaafden is er sprake van alcoholafhankelijkheid, een kwart is verslaafd aan softdrugs en ruim een vijfde aan harddrugs. Naast alcohol- en drugverslaafden, zijn er in totaal 325 geregistreerde verslaafden (12%) waarbij het middel niet gespecificeerd is of waar het gaat om roken, gokken, internet of andere verslavingen.

Bijna de helft van de verslaafden is afkomstig uit Almere en een vijfde uit Lelystad. Urk heeft duidelijk de minste vrouwelijke verslaafden, maar de aantallen zijn hier sowieso klein. De gemiddelde leeftijd ligt in Dronten het hoogst (42 jaar) en in Lelystad het laagst (38 jaar). De twee grote steden kennen relatief veel allochtone verslaafden, hetgeen logisch is gezien de samenstelling van de algemene bevolking. In Almere en Lelystad zijn ook relatief veel softdrugverslaafden te vinden. Verslaafden

in Dronten en Zeewolde zijn daarentegen relatief vaak afhankelijk van alcohol en minder vaak aan harddrugs.

**Tabel 3.4**      **Overzicht verslaafden**

	ALM	LST	DRT	NOP	URK	ZWL	buiten Flevoland	Totaal
<b>Geslacht</b>								
man	69%	73%	69%	75%	83%	70%	72%	71%
	852	384	90	106	19	44	357	1 872
vrouw	31%	27%	31%	25%	17%	30%	28%	29%
	377	139	41	35	4	19	139	758
<b>Leeftijd</b>								
jonger dan 20	10%	10%	3%	7%	9%	3%	2%	8%
	121	51	4	10	2	2	10	201
20 t/m 29	22%	19%	21%	19%	17%	19%	22%	21%
	270	97	27	27	4	12	107	553
30 t/m 39	20%	25%	21%	19%	17%	18%	26%	22%
	243	130	27	27	4	11	127	575
40 t/m 49	22%	26%	22%	31%	35%	37%	27%	25%
	270	134	29	44	8	23	135	651
50 t/m 59	19%	15%	24%	17%	17%	21%	18%	18%
	233	79	32	24	4	13	87	472
60 en ouder	7%	6%	9%	6%	4%	3%	6%	7%
	89	32	12	9	1	2	30	175
<b>Etniciteit</b>								
Nederlands	74%	75%	87%	84%	100%	100%	94%	80%
	852	381	109	106	22	54	453	1991
Surinaams	9%	7%		1%			2%	6%
	101	35		1			7	145
Antilliaans	3%	4%	1%	1%			1%	3%
	37	19	1	1			5	64
Turks	0%	2%	2%				1%	1%
	3	11	3				3	20
Marokkaans	2%	5%	2%	1%			1%	2%
	27	24	2	1			4	58
overig westers	4%	4%	3%	6%			1%	4%
	50	19	4	8			3	86
overig niet-westers	7%	3%	5%	8%			1%	5%
	76	16	6	10			6	115
<b>Middel</b>								
harddrugs	19%	29%	16%	24%	30%	13%	17%	21%
	239	150	21	34	7	8	84	550
softdrugs	31%	26%	15%	14%	4%	13%	20%	25%
	377	136	19	20	1	8	98	666
alcohol	47%	45%	63%	53%	61%	62%	57%	50%
	576	235	83	75	14	39	283	1 319
<b>Totaal</b>								
	47%	20%	5%	5%	1%	2%	19%	100%
	1 229	523	131	141	23	63	496	2 630

De grootste aantallen verslaafden zijn geregistreerd bij Meerkanten, gevolgd door Tactus en De Meregaard. Van de in totaal 2 630 verslaafden komen er 706 voor in de

registraties van meerdere instellingen (508 tweemaal, 140 driemaal en 58 viermaal of vaker). De **overlap tussen instanties** bedraagt daarmee **27%**.

Verreweg de meeste overlap vinden we tussen Meerkanten en Tactus: 196 verslaafden waren in 2009 bij beide instanties bekend. Daarmee was ongeveer één op zes verslaafde cliënten van Meerkanten ook bij Tactus in behandeling en ontving bijna een kwart van de verslaafde cliënten van Tactus ook psychiatrische zorg bij Meerkanten. Het contact met beide instellingen hoeft niet in dezelfde periode plaats te hebben gevonden. Er kan sprake zijn geweest van opeenvolgende behandelingen, maar gezien de in- en uitstroomdata waren het meestal (deels) parallelle trajecten. Behalve de gezamenlijke cliënten van Meerkanten en Tactus, bestaat er ook tussen Meerkanten en De Meregwaard veel overlap: 117 verslaafden in beide registraties. Daarnaast vinden we cliënten van Meerkanten terug bij o.a. Kwintes (63 personen), Leger des Heils (60 personen), en Vangnet & Advies (46 personen). Toch is slechts een derde van de bijna twaalfhonderd cliënten van Meerkanten bekend bij andere deelnemende instanties van de Flevomonitor. Ook van Tactus zijn in absolute zin veel cliënten bekend bij andere instanties, maar bij 60% van de Tactuscliënten is dat niet het geval.

Procentueel gezien is de overlap met andere instanties het hoogst bij de verslaafde cliënten van Reclassering (87%), Leger des Heils (71%) en Vangnet & Advies (58%). Instanties die 100% overlap scoren, registreren zelf geen verslaving. Dat deze personen toch als verslaafden zijn geïdentificeerd, is te danken aan de koppeling met de registratie van andere instanties, waar de betreffende personen wel als verslaafd stonden geregistreerd.

Tabel 3.5 Overlap tussen instanties – verslaafden

	Bl	Ijs	Ir	Kw	Le	Ma	Me	Op	Po	Rc	Re	Sy	Ta	Ti	Va	Wa	Za	Zo
Bl		0	0	1	0	0	3	0	2	0	0	3	1	0	0	2	0	0
Ijs	0		0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Ir	0	0		0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Kw	1	0	0		18	0	63	3	5	0	1	56	31	0	16	3	2	0
Le	0	0	0	18		1	60	11	24	0	3	22	66	2	28	23	11	0
Ma	0	0	0	0	1		4	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0
Me	3	1	2	63	60	4		9	33	0	5	117	196	4	46	16	11	0
Op	0	0	0	3	11	0	9		29	8	0	8	8	0	3	25	1	0
Po	2	0	0	5	24	0	33	29		7	1	20	24	0	12	28	7	0
Rc	0	0	0	0	0	0	0	8	7		0	0	0	0	0	13	1	0
Re	0	0	0	1	3	0	5	0	1	0		0	4	0	1	0	0	0
Sy	3	0	0	56	22	0	117	8	20	0	0		69	0	36	13	15	0
Ta	1	1	0	31	66	0	196	8	24	0	4	69		2	37	40	16	0
Ti	0	0	1	0	2	0	4	0	0	0	0	0	2		0	0	0	0
Va	0	0	0	16	28	2	46	3	12	0	1	36	37	0		3	9	0
Wa	2	0	0	3	23	2	16	25	28	13	0	13	40	0	3		2	0
Za	0	0	0	2	11	0	11	1	7	1	0	15	16	0	9	2		0
Zo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
<b>Verslaafden bij instantie</b>																		
	8	2	11	122	217	26	1 195	42	91	15	23	454	869	13	179	261	82	0
<b>Bekend bij andere instantie(s)</b>																		
	100%	100%	18%	100%	71%	31%	33%	100%	100%	87%	43%	51%	40%	46%	58%	42%	55%	0%
	8	2	2	122	153	8	391	42	91	13	10	232	348	6	104	109	45	0

Bl	Ijs	Ir	Kw	Le	Ma	Me	Op	Po	Rc	Re	Sy	Ta	Ti	Va	Wa	Za	Zo
BlijfGroep	MEE IJsseloever	IrisZorg	Kwintes	Leger des Heils	Maatschappelijke Dienstverlening Flevoland	Meerkanten	Openbaar Ministerie	Politie	Reclassering	Rehoboth	De Meregwaard (Symfona groep)	Tactus	Tikvah	Vangnet & Advies	De Waag	Zorggroep Almere	Zorggroep Oude en Nieuwe Land



## Dak- en thuisloosheid

Bij een aantal instanties (IrisZorg, Kwintes, Leger des Heils, Rehoboth en Tikvah) impliceert de aard van de instelling of een afdeling ervan dat personen als dak- of thuisloos aangemerkt kunnen worden. Het gaat daarbij om voorzieningen die specifiek gericht zijn op dak- en thuislozen, zoals nachtopvang of begeleid wonen.

De geleverde registratiebestanden van BlijfGroep, Reclassering en Vangnet & Advies bevatten een kolom 'dakloosheid', waarbij de laatste twee instanties meerdere groepen specificeren. Maatschappelijke Dienstverlening registreert alleen feitelijke dakloosheid onder problematiek ('zwervend'). De Meregwaard registreert dak- en thuisloosheid als een DSM as IV diagnose. Uit de door MEE IJsseloever, Tactus en De Waag geleverde gegevens kan dak- en thuisloosheid alleen afgeleid worden uit de woonsituatie. Meerkanten, Openbaar Ministerie, Politie, Zorggroep Almere en Zorggroep ONL registreren geen dak- en thuisloosheid.<sup>11</sup> Hierbij geldt dezelfde nuanceering als bij verslaving: 'niet geregistreerd' houdt in dat de informatie niet uit het registratiesysteem te halen valt; de problematiek wordt mogelijk wel opgemerkt.

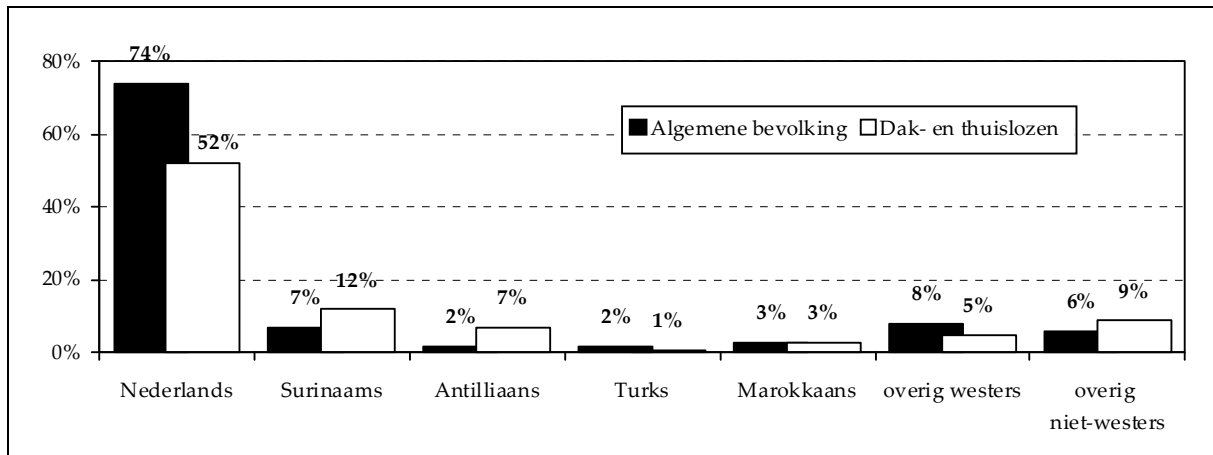
Instelling	Selectie dak- en thuisloosheid
BlijfGroep (Bl)	Op basis van kolom 'dakloosheid'
MEE IJsseloever (IJs)	Op basis van woonsituatie
IrisZorg (Ir)	Op basis van voorziening
Kwintes (Kw)	Op basis van voorziening
Leger des Heils (Le)	Op basis van voorziening i.c.m. kolom 'dakloosheid' en woonsituatie
Maatschappelijke Dienstverlening (Ma)	Op basis van problematiek
Meerkanten (Me)	- niet geregistreerd -
Openbaar Ministerie (Op)	- niet geregistreerd -
Politie (Po)	- niet geregistreerd -
Reclassering (Rc)	Op basis van kolom 'dakloosheid'
Rehoboth (Re)	Op basis van voorziening
De Meregwaard (Sy)	Op basis van DSM as IV diagnose
Tactus (Ta)	Op basis van woonsituatie
Tikvah (Ti)	Op basis van voorziening
Vangnet & Advies GGD (Va)	Op basis van kolom 'dakloosheid'
De Waag (Wa)	Op basis van woonsituatie
Zorggroep Almere (Za)	- niet geregistreerd -
Zorggroep Oude en Nieuwe Land (Zo)	- niet geregistreerd -

In totaal staan bij de deelnemende instanties **2 496 unieke personen** geregistreerd als **dak- of thuisloos**. De man-vrouwverhouding is ongeveer 3:2. De meesten zijn twintigers, dertigers en veertigers. De gemiddelde leeftijd is 36 jaar. Bijna de helft van de

<sup>11</sup> Meerkanten registreert net als De Meregwaard DSM as IV diagnoses, maar alleen hoofdcategorieën. De categorie 'woonproblemen' is te breed om te kunnen worden gebruikt voor de selectie van dak- en thuislozen.

dak- en thuislozen is allochtoon. Daarmee zijn allochtonen, in vergelijking met de algemene bevolking van Flevoland, flink oververtegenwoordigd bij de dak- en thuislozen. Dat geldt vooral voor Surinamers en Antillianen.

**Figuur 3.6 Etniciteit dak- en thuislozen en algemene bevolking Flevoland**



De meeste dak- en thuislozen zijn te vinden in de gemeente Almere (55%), op afstand gevolgd door Lelystad (19%). Dronten en Zeewolde kennen opvallend veel vrouwelijke dak- en thuislozen. Allochtone daklozen zijn voornamelijk in Almere en Lelystad te vinden. De gemiddelde leeftijd ligt in de Noordoostpolder het hoogst (40 jaar) en in Lelystad (34 jaar) en Zeewolde (35 jaar) het laagst.

Verreweg het grootste aantal dak- en thuislozen is te vinden bij het Leger des Heils, op afstand gevolgd door Vangnet & Advies en Kwintes. Van de in totaal 2 496 dak- en thuislozen komen er 687 voor in de registraties van meerdere instellingen (503 tweemaal, 134 driemaal en 50 viermaal of vaker). De **overlap tussen instanties** bedraagt daarmee **28%**.

In absolute aantallen zijn het ook de dak- en thuisloze klanten van het Leger des Heils die het vaakst tevens geregistreerd zijn bij andere instanties, waaronder Zorggroep Almere (101), Politie (87), Vangnet & Advies (75), Meerkanten (75), Tactus (73) en De Mergaard (59). Bijna driekwart van de cliënten van het Leger des Heils zijn echter niet bekend bij andere instanties; de overlap bedraagt 27%. Dak- en thuislozen geregistreerd bij BlijfGroep (100%), Meerkanten en De Waag (100%) hebben allemaal ook contact met andere instanties en ook Tactus (92%) en De Mergaard (89%) scoren daarbij hoog. Andere instanties die een overlap van 100% laten zien registreren zelf geen dak- en thuisloosheid.

**Tabel 3.7      Overzicht dak- thuislozen**

	ALM	LST	DRT	NOP	URK	ZWL	buiten Flevoland	Totaal
<b>Geslacht</b>								
man	61%	63%	48%	65%	75%	54%	60%	62%
	802	289	30	109	6	28	195	1 541
vrouw	39%	37%	52%	35%	25%	46%	40%	38%
	509	172	32	58	2	24	132	952
<b>Leeftijd</b>								
jonger dan 20	6%	11%	8%	5%		10%	6%	7%
	82	49	5	8		5	20	179
20 t/m 29	28%	35%	20%	25%	25%	29%	36%	30%
	367	162	12	41	2	15	116	749
30 t/m 39	26%	22%	28%	21%	38%	26%	23%	24%
	333	101	17	35	3	13	76	598
40 t/m 49	23%	18%	21%	22%	25%	20%	22%	22%
	292	83	13	37	2	10	71	534
50 t/m 59	13%	10%	13%	18%		16%	12%	12%
	164	45	8	29		8	40	305
60 en ouder	5%	4%	10%	10%	13%		1%	5%
	62	20	6	16	1		4	112
<b>Etniciteit</b>								
Nederlands	45%	64%	85%	79%	100%	95%	47%	52%
	458	232	28	45	6	35	150	994
Surinaams	20%	11%		2%			15%	16%
	199	40		1			49	304
Antilliaans	10%	7%		2%		3%	13%	9%
	98	26		1		1	42	175
Turks	1%	1%	3%				2%	1%
	12	2	1				6	21
Marokkaans	5%	4%	3%	4%			5%	5%
	51	13	1	2			15	86
overig westers	6%	8%	6%	7%			7%	6%
	57	28	2	4			21	119
overig niet-westers	14%	6%	3%	7%		3%	12%	11%
	138	21	1	4		1	38	216
<b>Totaal</b>								
	55%	19%	3%	7%	0%	2%	14%	100%
	1 312	461	62	168	8	53	327	2 496

Tabel 3.8 Overlap tussen instanties – dak- en thuislozen

	Bl	Ijs	Ir	Kw	Le	Ma	Me	Op	Po	Rc	Re	Sy	Ta	Ti	Va	Wa	Za	Zo
Bl	0	0	0	1	8	0	0	0	7	0	0	2	0	0	5	0	3	0
Ijs	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ir	0	0	0	0	3	0	6	0	1	0	0	0	0	3	0	0	2	0
Kw	1	0	0	0	40	0	83	7	13	1	1	88	19	0	24	7	4	0
Le	8	0	3	40	6	6	75	25	87	1	3	59	73	2	75	30	101	0
Ma	0	0	0	0	6	3	3	0	0	0	0	0	0	0	3	1	0	0
Me	0	0	6	83	75	3	4	4	15	0	6	21	44	7	42	5	3	0
Op	0	0	0	7	25	0	4	21	21	1	0	4	3	0	2	6	2	0
Po	7	0	1	13	87	0	15	21	2	2	1	13	9	0	21	5	13	0
Rc	0	0	0	1	1	0	0	1	2	0	0	0	0	0	0	3	0	0
Re	0	0	0	1	3	0	6	0	1	0	0	0	4	0	2	0	0	0
Sy	2	0	0	88	59	0	21	4	13	0	0	0	19	0	43	4	13	0
Ta	0	0	0	19	73	0	44	3	9	0	4	19	0	2	23	9	5	0
Ti	0	0	3	0	2	0	7	0	0	0	0	0	2	0	0	0	1	0
Va	5	0	0	24	75	3	42	2	21	0	2	43	23	0	2	2	28	0
Wa	0	0	0	7	30	1	5	6	5	3	0	4	9	0	2	2	2	0
Za	3	0	2	4	101	0	3	2	13	0	0	13	5	1	28	2	0	0
Zo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<b>Dak- en thuislozen bij instantie</b>																		
	15	4	76	457	1 493	42	193	31	111	5	36	185	117	35	465	41	129	0
<b>Bekend bij andere instantie(s)</b>																		
	100%	0%	18%	46%	27%	29%	100%	100%	100%	80%	33%	89%	92%	34%	35%	100%	100%	0%
	15	0	14	210	405	12	193	31	111	4	12	164	108	12	165	41	129	0

Bl	BlijfGroep	Meerkanten	Ta	Tactus
Ijs	MEE IJsseloever	Openbaar Ministerie	Ti	Tikvah
Ir	IrisZorg	Politie	Va	Vangnet & Advies
Kw	Kwintes	Reclassering	Wa	De Waag
Le	Leger des Heils	Rehoboth	Za	Zorggroep Almere
Ma	Maatschappelijke Dienstverlening Flevoland	De Meregwaard (Symfona groep)	Zo	Zorggroep Oude en Nieuwe Land

### *Vier groepen dak- en thuislozen*

In het landelijke Plan van Aanpak Maatschappelijke Opvang wordt onderscheid gemaakt tussen feitelijk daklozen, residentieel daklozen, dreigend daklozen en zwerfjongeren.<sup>12</sup> In overleg met de betrokken instanties zijn de dak- en thuislozen in de Flevomonitor volgens de beschrijvingen in dit beleidsplan ingedeeld. We hebben in 2009 de indeling aangehouden zoals die ook in voorgaande jaren in de Flevomonitor is gebruikt.

#### • **Feitelijk daklozen**

Personen die niet beschikken over een eigen woonruimte en voor een slaapplek ten minste één nacht in de maand zijn aangewezen op buiten slapen (in de openlucht of in overdekte openbare ruimten) of binnen slapen (in passantenverblijven van de maatschappelijke opvang, eendaagse noodopvang, of bij vrienden, kennissen of familie) zonder vooruitzichten op een slaapplek voor de daarop volgende nacht.<sup>13</sup>

Bij de deelnemende instanties zijn **705 unieke personen** geregistreerd als zijnde **feitelijk dakloos**. Dit zijn:

- Klanten (≥ 25 jaar) van de Leger des Heils Dag- en Nachtopvang, tenzij de registratie aangeeft dat zij wel over huisvesting beschikken.
- Klanten (≥ 25 jaar) van het Leger des Heils Mobiel Schoonmaakteam, Mobiel Preventieteam, Noodopvang Gezinnen, Perspectief en Postadressen die volgens de registratie geen huisvesting hebben.
- Alle andere personen (≥ 25 jaar) waarbij de kolom 'dakloosheid' in de registratie of de woonsituatie feitelijke dakloosheid aangeeft ('zwervend', 'op straat', etc.).

#### • **Residentieel daklozen**

Personen die als bewoner staan ingeschreven bij instellingen voor maatschappelijke opvang (internaten en sociale pensions, woonvoorzieningen op basis van particulier initiatief dat zich richt op semi-permanente bewoning door daklozen en particuliere commerciële pensions waar voornamelijk daklozen wonen).<sup>13</sup>

---

<sup>12</sup> Daan Heineke, Ronald Bosker & Anna van Deth (2007) *Stappenplan Stedelijk Kompas. Intensivering van de aanpak van dakloosheid*. Den Haag: VNG.

<sup>13</sup> In de Flevomonitor is daar een leeftijdsgrens aan toegevoegd (≥ 25 jaar) om deze groep van de zwerfjongeren te kunnen onderscheiden.

Bij de deelnemende instanties zijn **607 unieke personen** geregistreerd als zijnde **residentieel dakloos**. Dit zijn:

- Klanten ( $\geq 25$  jaar) van Iriszorg Begeleid (Zelfstandig) Wonen en Crisisopvang, Kwintes Beschermd Wonen<sup>14</sup>, Leger des Heils afdelingen Begeleid Wonen, Domus, Enkeltje Zelfstandig, Nos Pa Nos, Room4U en Zij Aan Zij, Rehoboth en Tikvah Woonbegeleiding.
- Klanten ( $\geq 25$  jaar) van de Leger des Heils Noodopvang Gezinnen en Perspectief, tenzij de registratie aangeeft dat zij feitelijk dakloos zijn.
- Alle andere personen ( $\geq 25$  jaar) waarbij de kolom 'dakloosheid' in de registratie of de woonsituatie residentiele dakloosheid aangeeft ('begeleid woonproject', 'tehuis voor daklozen', etc.).

- **Dreigend daklozen**

Eenzijds wordt met dreigend daklozen bedoeld op zelfstandig wonende 'verkommerden en verloederden': een groep die nog min of meer zelfstandig woont en waarbij sprake is van een ernstige multi-probleemsituatie. Bij deze groep speelt langdurige zorgafhankelijkheid als gevolg van een combinatie van psychiatrische problemen, verslavingsproblemen, veelpleging en zorgmijding. Daarnaast worden ook ex-gedetineerden en ex-patiënten uit de intramurale geestelijke gezondheidszorg, verslavingszorg of gehandicaptenzorg tot de dreigend daklozen gerekend, wanneer zij na ontslag niet over huisvesting beschikken en een zorgvraag hebben. Deze groep is in de registraties echter niet als dreigend dakloos te herkennen. Zodra deze personen na ontslag zonder onderdak op straat staan, zijn zij feitelijk dakloos.

Bij de deelnemende instanties zijn **542 unieke personen** geregistreerd als zijnde **dreigend dakloos**. Dit zijn:

- Klanten van Kwintes Woonbegeleiding die bemoeizorg ontvangen.
- Klanten van het Leger des Heils Mobiel Schoonmaakteam of het Mobiel Preventieteam, tenzij de registratie feitelijke dakloosheid aangeeft.
- Klanten van de Leger des Heils Dag- en Nachtopvang, mits de registratie aangeeft dat zij over huisvesting beschikken.
- Klanten van Leger des Heils Intensieve Gezinsondersteuning.
- Klanten van Tikvah Ambulante Hulpverlening.

---

<sup>14</sup> Kwintes is voor deze monitor ook tot de maatschappelijke opvang gerekend. Klanten van Kwintes Beschermd Wonen zijn daarmee als residentieel dakloos aangemerkt.

- Klanten van Vangnet & Advies, die aldaar geregistreerd zijn als dreigend dakloos.

Bij de identificatie van deze dreigend daklozen is niet expliciet geselecteerd op de in de omschrijving genoemde 'multi-probleemsituatie', 'veelpleging' of 'zorgmijding'. Gezien de aard van de instanties wordt dergelijke problematiek impliciet verondersteld bij deze personen.

- **Zwerfjongeren**

De definitie van deze laatste groep is in 2004 door het Ministerie van VWS vastgesteld als: jongeren tot 25 jaar met meervoudige problemen, die dakloos zijn of in opvang verblijven.<sup>15</sup> Vertaald naar deze Flevomonitor komt dat neer op feitelijk en residentieel daklozen jonger dan 25 jaar.

Bij de deelnemende instanties zijn **478 unieke personen** geregistreerd als zijnde **zwerfjongeren**. Dit zijn:

- Feitelijk en residentieel daklozen volgens de hierboven beschreven definities, maar dan met een leeftijdsgrens van 25 jaar.
- Klanten van Kwintes afdeling Zwerfjongeren.
- Klanten van Vangnet & Advies, die aldaar geregistreerd zijn als zwerfjongere.

Mogelijk is een aantal van deze jongeren niet op zichzelf dak- en thuisloos, maar vormen zij onderdeel van een gezin dat op straat of in de opvang terecht is gekomen. Zij zijn niet waar bovenstaande definitie op doelt, maar zij zijn in de registratie niet te onderscheiden van de 'echte' zwerfjongeren.

Net als bij de dreigend daklozen is ook bij de zwerfjongeren niet expliciet geselecteerd op 'meervoudige problematiek', maar deze wordt verondersteld aanwezig te zijn bij de door ons als dak- en thuisloos betitelde jongeren.

Hiernaast zijn er **350** unieke personen in de registratie die wel als dak- en thuisloos zijn aangemerkt, maar waarvan niet duidelijk is tot welke van de vier groepen ze behoren. Een DSM as IV diagnose van dakloosheid (code 51) kan bijvoorbeeld zowel feitelijke als residentiële dakloosheid betreffen. Bij een grote groep klanten van Leger des Heils Postadressen is niet geregistreerd of zij al dan niet over onderdak beschik-

---

<sup>15</sup> Algemene Rekenkamer (2009) *Opvang zwerfjongeren 2009*. Den Haag: Sdu.

Vlak voor publicatie van deze Flevomonitor, in juni 2010, heeft de Minister voor Jeugd en Gezin in een brief aan de Tweede Kamer een nieuwe definitie aangekondigd, waarin de leeftijdsgrens is teruggebracht naar 23 jaar (DMO/SSO-2995315).

ken. Deze personen zijn gezien de aard van de instelling aangemerkt als dak- en thuislozen, maar kunnen zowel zwerven als in opvang verblijven (of een intramurale voorziening zoals kliniek of detentie), of zelfs helemaal niet dakloos zijn.

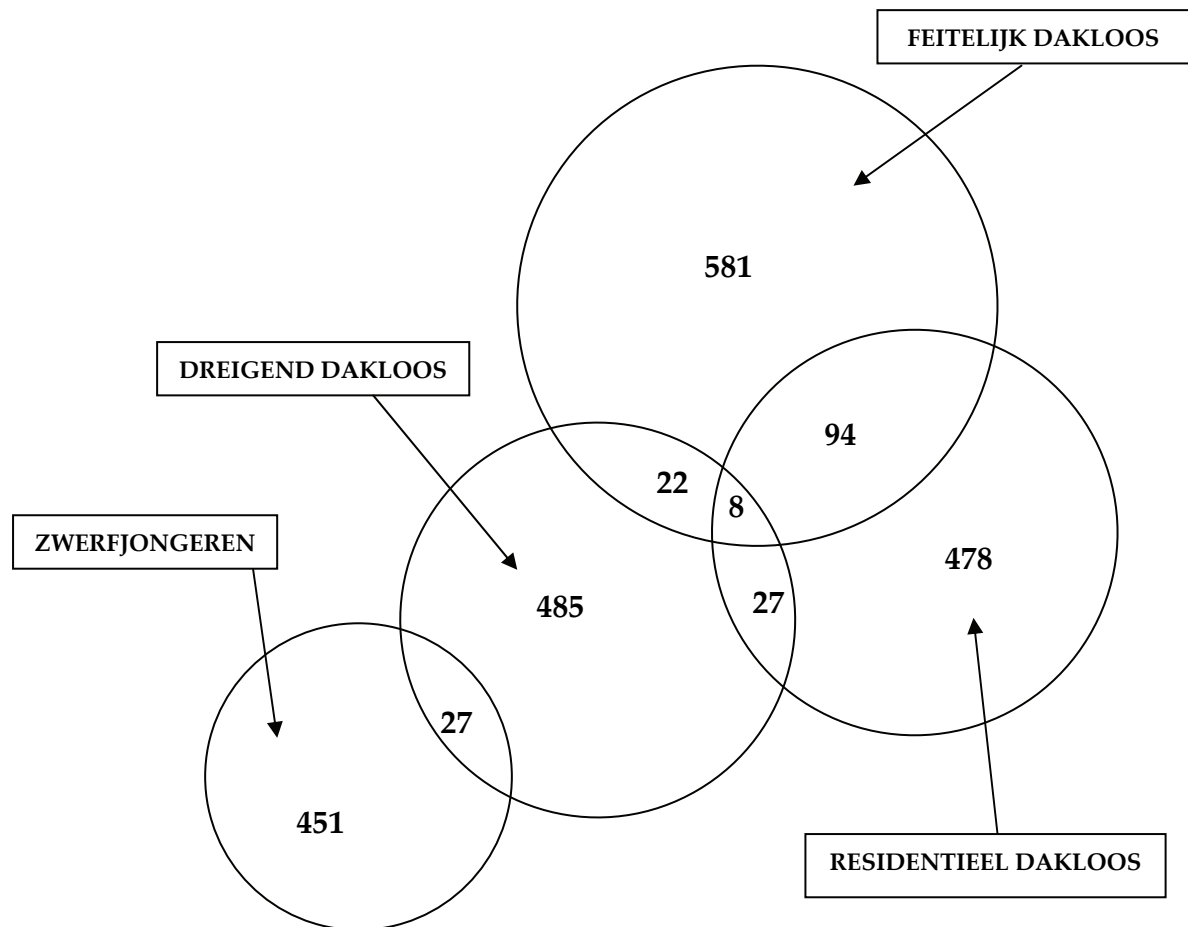
Feitelijk daklozen zijn veel vaker mannen dan de overige drie groepen. Het leeftijdsverschil tussen zwerfjongeren (gem. 20 jaar) en de andere dak- en thuislozen (gem. 40 á 41 jaar) is natuurlijk een direct gevolg van de gehanteerde definities. Feitelijk daklozen zijn overwegend allochtoon, terwijl bij de andere drie groepen autochtone Nederlanders de meerheid vormen. Surinamers en Antillianen zijn in alle categorieën dak- en thuislozen de meest voorkomende allochtone groep. Zwerfjongeren komen, in vergelijking met de drie andere groepen, wat vaker voor in Lelystad. Bij de dreigend daklozen scoort de Noordoostpolder opvallend hoog, zowel wat betreft percentage als het absolute aantal.

**Tabel 3.9 Vier groepen dak- en thuislozen**

	Feitelijk daklozen		Residentieel daklozen		Dreigend daklozen		Zwerf jongeren	
<b>Geslacht</b>								
man	534	76%	340	56%	268	50%	254	53%
vrouw	171	24%	267	44%	272	50%	223	47%
<b>Leeftijd</b>								
jonger dan 20					22	4%	147	31%
20 t/m 29	113	16%	102	17%	119	22%	331	69%
30 t/m 39	225	32%	191	32%	141	26%		
40 t/m 49	221	32%	166	27%	126	24%		
50 t/m 59	108	16%	107	18%	82	15%		
60 en ouder	27	4%	41	7%	44	8%		
<b>Etniciteit</b>								
Nederlands	281	46%	278	58%	159	62%	223	58%
Surinaams	92	15%	63	13%	31	12%	52	13%
Antilliaans	64	10%	36	8%	20	8%	33	9%
Turks	6	1%	9	2%	1	0%	4	1%
Marokkaans	37	6%	17	4%	8	3%	16	4%
overig westers	47	8%	30	6%	17	7%	18	5%
overig niet-westers	87	14%	48	10%	19	8%	42	11%
<b>Gemeente</b>								
Almere	379	58%	293	49%	289	54%	230	49%
Lelystad	132	20%	136	23%	78	15%	124	27%
Dronten	6	1%	30	5%	14	3%	12	3%
Noordoostpolder	10	2%	41	7%	107	20%	18	4%
Urk	2	0%	5	1%	1	0%	1	0%
Zeewolde	18	3%	6	1%	22	4%	13	3%
Buiten Flevoland	105	16%	86	14%	24	5%	67	14%
<b>Totaal</b>								
	705		607		542		478	



Hoewel er vanwege de leeftijdsgrens geen **overlap** is tussen feitelijk/residentieel daklozen en zwerfjongeren, kan een persoon binnen een jaar wel in meerdere categorieën vallen. Iemand kan bij wijze van spreken op maandag dreigend dakloos zijn, op dinsdag zijn huis kwijtraken en feitelijk dakloos worden, en op woensdag zijn intrek nemen in een sociaal pension en daarmee residentieel dakloos worden. De overlap tussen de vier groepen ziet er als volgt uit:



Zowel absoluut als procentueel gezien is de overlap tussen feitelijk en residentieel daklozen het grootst. Ongeveer één op de zeven feitelijk daklozen ( $102/705 = 14\%$ ) stond in 2009 tevens geregistreerd als residentieel dakloos. Andersom stond 17% van de residentieel daklozen ook als feitelijk dakloze geregistreerd. Vaak verliep de overgang van feitelijk naar residentieel dakloos, maar andersom komt ook voor.

Van de dreigend daklozen van 2009 is bijna één op de zes ( $84/542 = 15\%$ ) in datzelfde kalenderjaar zwervend en/of in opvang geweest. Hier ging de weg meestal van dreigende naar feitelijke of residentiële dakloosheid.

## Huiselijk geweld

Binnen het thema huiselijk geweld focust de Flevomonitor op slachtoffers. De (verdachte) plegers van huiselijk geweld worden in hoofdstuk 5 afzonderlijk besproken.

Slachtofferschap van huiselijk geweld is in de geleverde registraties van BlijfGroep, IrisZorg, Reclassering, Rehoboth, Tikvah en Vangnet & Advies terug te vinden onder de kolom 'huiselijk geweld'. Maatschappelijke Dienstverlening en Zorggroep Almere registreren slachtofferschap van huiselijk geweld onder problematiek. Bij het Leger des Heils is dit ook af te leiden uit geregistreerde problematiek, waarbij 'dreiging met psychisch geweld', 'geweld/mishandeling' en 'vrouwenmishandeling' als slachtofferschap van huiselijk geweld is aangemerkt. In het geleverde bestand van De Mergaard is slachtofferschap afgeleid uit DSM as IV diagnoses 'seksueel of lichamelijk misbruik' en 'verwaarlozing van een kind'. Zorggroep ONL maakte zelf een selectie van slachtoffers van huiselijk geweld uit haar cliëntenbestand. De Politie selecteerde personen die betrokken waren bij incidenten van huiselijk geweld, waarbij – net als in voorgaande edities van de Flevomonitor – degenen die de rol slachtoffer, benadeelde, aangever en/of melder hadden, zijn aangemerkt als slachtoffers.

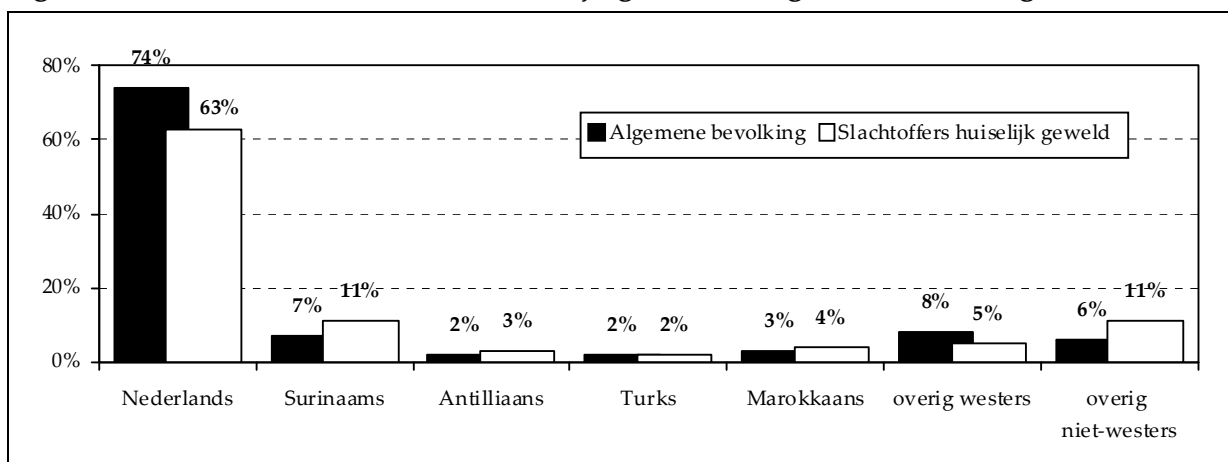
MEE IJsseloever, Kwintes, Meerkanten, Openbaar Ministerie, Tactus en De Waag registreren geen slachtofferschap van huiselijk geweld.<sup>16</sup>

Instelling	Selectie slachtofferschap van huiselijk geweld
BlijfGroep (Bl)	Op basis van kolom 'huiselijk geweld'
MEE IJsseloever (IJs)	- niet geregistreerd -
IrisZorg (Ir)	Op basis van kolom 'huiselijk geweld'
Kwintes (Kw)	- niet geregistreerd -
Leger des Heils (Le)	Op basis van problematiek
Maatschappelijke Dienstverlening (Ma)	Op basis van problematiek
Meerkanten (Me)	- niet geregistreerd -
Openbaar Ministerie (Op)	- niet geregistreerd -
Politie (Po)	Op basis van roltoekenning
Reclassering (Rc)	Op basis van kolom 'huiselijk geweld'
Rehoboth (Re)	Op basis van kolom 'huiselijk geweld'
De Mergaard (Sy)	Op basis van DSM as IV diagnose
Tactus (Ta)	- niet geregistreerd -
Tikvah (Ti)	Op basis van kolom 'huiselijk geweld'
Vangnet & Advies GGD (Va)	Op basis van kolom 'huiselijk geweld'
De Waag (Wa)	- niet geregistreerd -
Zorggroep Almere (Za)	Op basis van problematiek
Zorggroep Oude en Nieuwe Land (Zo)	Selectie door instantie

<sup>16</sup> Meerkanten registreert net als De Mergaard DSM as IV diagnoses, maar alleen hoofdcategorieën. De categorie 'problemen binnen de primaire steungroep' is te breed om te kunnen worden gebruikt voor de selectie van slachtoffers van huiselijk geweld.

In totaal zijn er in de registraties **2 001 unieke personen** te vinden die geregistreerd staan als **slachtoffer van huiselijk geweld**. Het zijn meestal vrouwen, maar toch is bijna een kwart van de slachtoffers man. Ruim een tiende van de slachtoffers is tiener; de meesten zijn twintigers, dertigers of veertigers. De gemiddelde leeftijd is 35 jaar. Tweederde is autochtoon Nederlands. Allochtone slachtoffers zijn vaak Surinaams of overige niet-westerse allochtonen (o.a. uit Afrika of Midden-Oosten). Vergeleken met de algemene bevolking van Flevoland zijn ook vooral deze twee allochtone bevolkingsgroepen oververtegenwoordigd bij de slachtoffers van huiselijk geweld.

**Figuur 3.10** Etniciteit slachtoffers huiselijk geweld en algemene bevolking Flevoland



Ruim de helft van de slachtoffers van huiselijk geweld is afkomstig uit Almere en één op de vijf uit Lelystad. In alle gemeenten zijn de meeste slachtoffers van huiselijk geweld vrouw, maar in Almere is het percentage hoger dan in andere gemeenten; vooral Dronten en Noordoostpolder kennen relatief meer mannelijke slachtoffers. Vorig jaar viel op de slachtoffers in de kleinere gemeenten gemiddeld jonger waren dan die uit Almere en Lelystad. De gegevens van 2009 laten het omgekeerde beeld zien: de gemiddelde leeftijd in Almere (35 jaar) en Lelystad (33 jaar) is lager dan in Dronten, Zeewolde en Noordoostpolder (37, 38 en 39 jaar). Urk is vergelijkbaar met Almere wat betreft leeftijd. De beide grote steden laten ook de hoogste percentages allochtone slachtoffers zien, waarbij het in Almere relatief vaak om Surinaamse slachtoffers gaat.

Tabel 3.11 Overzicht slachtoffers van huiselijk geweld

	ALM	LST	DRT	NOP	URK	ZWL	buiten Flevoland	Totaal
<b>Geslacht</b>								
man	19%	28%	31%	34%	22%	29%	21%	23%
	196	111	31	40	4	14	43	449
vrouw	81%	73%	70%	66%	78%	71%	79%	78%
	858	292	70	77	14	34	160	1 545
<b>Leeftijd</b>								
jonger dan 20	10%	14%	16%	12%	18%	23%	14%	12%
	102	58	16	14	3	11	29	234
20 t/m 29	25%	27%	8%	22%	12%	21%	31%	25%
	269	108	8	26	2	10	63	501
30 t/m 39	29%	29%	26%	21%	24%	8%	29%	28%
	304	116	26	24	4	4	59	550
40 t/m 49	24%	19%	34%	30%	35%	31%	19%	24%
	248	78	34	35	6	15	38	468
50 t/m 59	9%	6%	13%	11%	12%	13%	5%	9%
	99	25	13	13	2	6	11	173
60 en ouder	3%	5%	2%	3%		4%	1%	4%
	35	21	2	4		2	2	69
<b>Etniciteit</b>								
Nederlands	57%	66%	76%	89%	100%	83%	63%	63%
	580	261	75	97	17	38	127	1 227
Surinaams	15%	9%	2%	1%			10%	11%
	150	34	2	1			19	210
Antilliaans	4%	3%	1%	2%			3%	3%
	38	12	1	2			6	61
Turks	2%	2%	6%			4%	2%	2%
	25	8	6			2	3	45
Marokkaans	5%	5%	3%	2%		2%	6%	4%
	48	21	3	2		1	11	86
overig westers	5%	7%	9%	4%		2%	5%	5%
	53	27	9	4		1	9	104
overig niet-westers	13%	8%	3%	3%		9%	13%	11%
	133	31	3	3		4	26	205
<b>Totaal</b>								
	54%	21%	5%	6%	1%	3%	10%	100%
	1 058	406	101	117	18	48	203	2 001

Veruit de grootste groep slachtoffers van huiselijk geweld is te vinden in de registratie van Politie. Daarna volgen op grote afstand BlijfGroep en Zorggroep Almere. Van de in totaal 2 001 slachtoffers van huiselijk geweld komen er 360 voor in de registraties van meerdere instellingen (240 tweemaal, 84 driemaal en 36 viermaal of vaker). De **overlap tussen instanties** bedraagt daarmee **18%**. De slachtoffers uit de politieregistratie komen meestal niet voor in registraties van andere instanties; slechts één op de vijf is wel elders geregistreerd, waaronder Zorggroep Almere (96), BlijfGroep (84), Leger des Heils (46) en De Mergaard (45). Het Leger des Heils scoort procentueel gezien het hoogst: 86% van de slachtoffers alhier is ook bekend bij andere instanties.

Tabel 3.12 Overlap tussen instanties – slachtoffers van huiselijk geweld

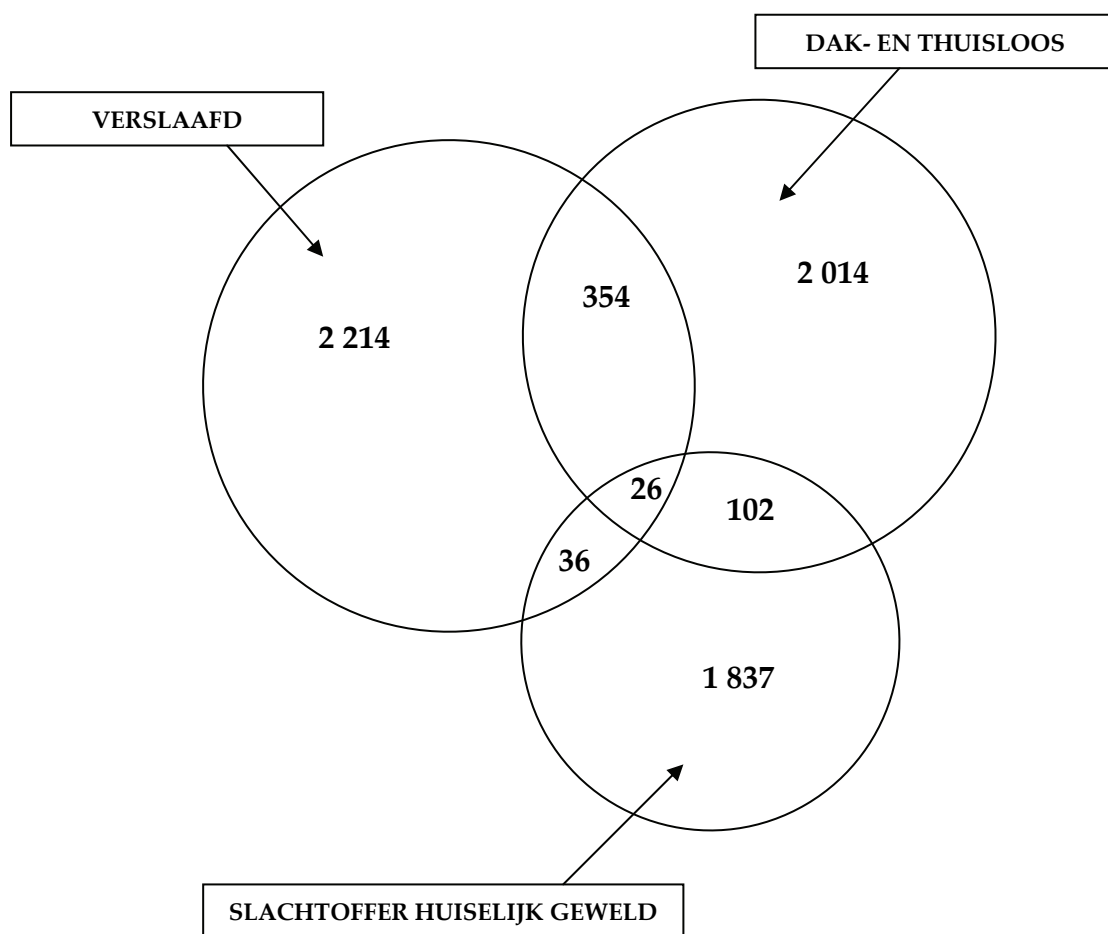
	Bl	Ijs	Ir	Kw	Le	Ma	Me	Op	Po	Rc	Re	Sy	Ta	Ti	Va	Wa	Za	Zo
Bl	0	0	0	5	8	1	9	2	84	0	0	22	1	0	6	4	32	0
Ijs	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ir	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kw	5	0	0	0	3	0	5	0	10	0	0	13	1	0	4	0	1	0
Le	8	0	0	3	0	0	5	2	46	0	0	11	3	0	10	1	12	0
Ma	1	0	0	0	0	0	1	0	6	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Me	9	0	0	5	5	1	1	1	34	0	3	5	3	2	11	2	1	0
Op	2	0	0	0	2	0	1	0	18	3	0	2	0	0	2	5	1	0
Po	84	0	1	10	46	6	34	18	0	4	0	45	10	0	21	15	96	1
Rc	0	0	0	0	0	0	0	3	4	0	0	0	0	0	0	7	0	0
Re	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sy	22	0	0	13	11	0	5	2	45	0	0	0	3	0	9	7	14	0
Ta	1	0	0	1	3	0	3	0	10	0	0	3	0	0	3	0	2	0
Ti	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Va	6	0	0	4	10	1	11	2	21	0	0	9	3	0	0	2	5	0
Wa	4	0	0	0	1	0	2	5	15	7	0	7	0	0	2	0	2	0
Za	32	0	0	1	12	0	1	1	96	0	0	14	2	0	5	2	0	0
Zo	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<b>Slachtoffers huiselijk geweld bij instantie</b>																		
	334	0	25	23	66	32	52	18	1 356	8	10	134	14	5	68	25	193	13
<b>Bekend bij andere instantie(s)</b>																		
	30%	0%	4%	100%	86%	28%	100%	100%	21%	100%	30%	60%	100%	40%	51%	100%	61%	8%
	135	0	1	23	57	9	52	18	291	8	3	81	14	2	35	25	118	1

Bl	Ijs	Ir	Kw	Le	Ma	Me	Op	Po	Rc	Re	Sy	Ta	Ti	Va	Wa	Za	Zo
BlijfGroep						Meerkanten						Tactus					
MEE IJsseloever						Openbaar Ministerie						Tikvah					
IrisZorg						Politie						Vangnet & Advies					
Kwintes						Reclassering						De Waag					
Leger des Heils						Rehoboth						Zorggroep Almere					
Maatschappelijke Dienstverlening Flevoland						De Meregwaard (Symfona groep)						Zorggroep Oude en Nieuwe Land					

## Overlap tussen de thema's

De meeste personen in de registraties van de deelnemende instanties zijn óf verslaafd óf dak- en thuisloos óf slachtoffer van huiselijk geweld. Er is echter ook **overlap tussen de drie thema's**: van de in totaal 6 583 unieke personen vallen er 518 binnen meer dan één thema. De totale overlap tussen de thema's bedraagt daarmee 8%. Dit is vergelijkbaar met voorgaande jaren. Zesentwintig personen waren volgens de registraties in 2009 zowel verslaafd als dak- en thuisloos én slachtoffer van huiselijk geweld. De overige 492 personen scoren op twee van de drie thema's.



De overlap tussen dak- of thuisloosheid en verslaving is zowel absoluut als relatief het grootst. In percentages betekent dit namelijk:

- 14% van de verslaafden is dak- of thuisloos
- 2% van de verslaafden is slachtoffer van huiselijk geweld
  
- 15% van de dak- en thuislozen is verslaafd
- 5% van de dak- en thuislozen is slachtoffer van huiselijk geweld
  
- 3% van de slachtoffers van huiselijk geweld is verslaafd
- 6% van de slachtoffers van huiselijk geweld is dak- of thuisloos

## Situatie per gemeente

In de voorgaande tabellen met gegevens opgesplitst naar gemeente, scoorde Almere telkens het hoogst, gevolgd door Lelystad. Ongeveer de helft van de geregistreerde verslaafden, dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld in deze monitor komt uit Almere. Maar ook bijna de helft van alle Flevolandse woont in centrumgemeente Almere. Het lijkt niet meer dan logisch hier ook ongeveer de helft van de kwetsbare groepen aan te treffen. Wanneer we de gevonden aantallen afzetten tegen het aantal inwoners komt een genuanceerder beeld naar voren.

Op 1 januari 2009 telde de hele provincie Flevoland 383 449 inwoners. In het totale bestand komen 5 462 unieke verslaafden, dak en thuislozen en/of slachtoffers van huiselijk geweld uit Flevoland voor.<sup>17</sup> Dit komt erop neer dat van elke 1 000 Flevolandse er 14 behoren tot de kwetsbare groepen die het onderwerp vormen van deze monitor.

**Tabel 3.13 Aantallen per gemeente**

	ALM	LST	DRT	NOP	URK	ZWL	Totaal Flevoland
<b>Grootte</b>							
Inwoners	185 746	73 848	39 206	45 814	18 062	20 773	383 449
<b>Aantal</b>							
Verslaafden	1 229	523	131	141	23	63	2 110
Dak- en thuislozen	1 312	461	62	168	8	53	2 070
Huiselijk geweld	1 058	406	101	117	18	48	1 748
Totaal thema's	3 331	1 247	284	396	46	152	5 462
<b>Per 1 000 inwoners</b>							
Verslaafden	6,6	7,1	3,3	3,1	1,3	3,0	5,5
Dak- en thuislozen	7,1	6,2	1,6	3,7	0,4	2,6	5,4
Huiselijk geweld	5,7	5,5	2,6	2,6	1,0	2,3	4,6
Totaal thema's	17,9	16,9	7,2	8,6	2,5	7,3	14,2

Almere en Lelystad hebben niet alleen in absolute aantallen, maar ook relatief ten opzichte van het inwonertal de grootste groepen verslaafden, dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld. Ondanks het verschil in grootte tussen beide gemeenten (Almere heeft ruim honderdduizend inwoners meer dan Lelystad) ontlopen de aantallen afgezet tegen het inwonertal elkaar echter niet veel. Per 1 000 inwoners is het aantal geregistreerde slachtoffers van huiselijk geweld vergelijkbaar, het aantal dak- en thuislozen lager, maar het aantal verslaafden hoger in Lelystad.

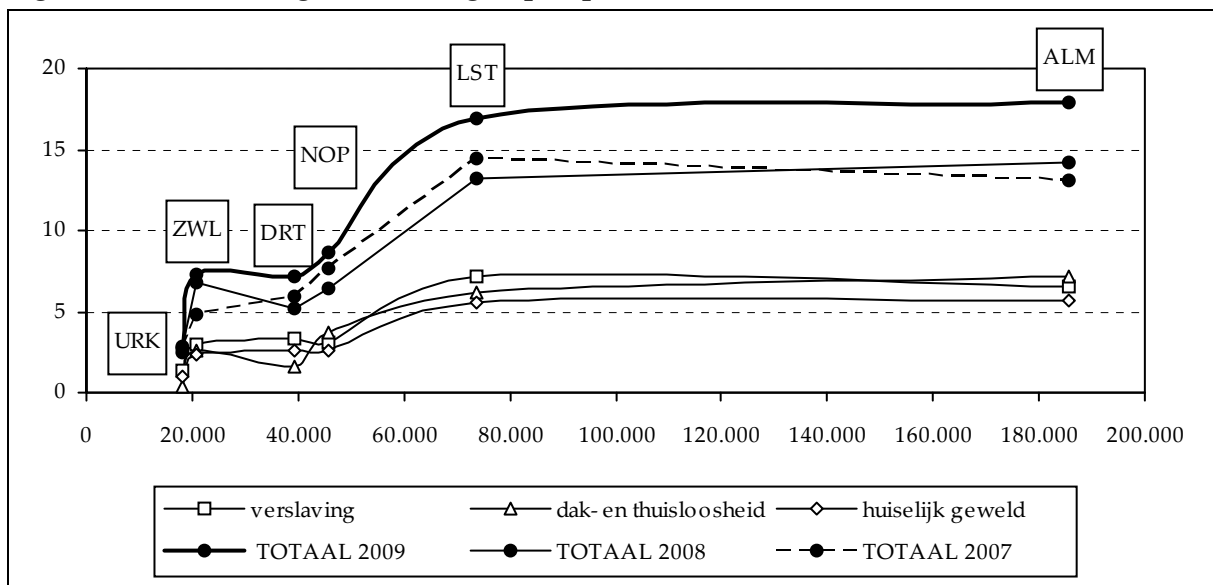
<sup>17</sup> Dit aantal is kleiner dan het totaal van 6 583 dat aan het begin van dit hoofdstuk werd genoemd. Personen van buiten Flevoland (951) en personen waarbij de woonplaats onbekend of niet geregistreerd is (170) zijn hierbij buiten beschouwing gelaten.



Voor de kleinere gemeenten lijkt te gelden: hoe minder inwoners, hoe kleiner het absolute en relatieve aantal verslaafden, dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld. Zeewolde vormt hierop echter de uitzondering. De aantallen per 1 000 inwoners liggen in deze gemeente op of boven het niveau van de Noordoostpolder, terwijl Zeewolde qua bevolking toch ruim de helft kleiner is. In de grafiek hieronder komt dit duidelijk naar voren. De 'hobbel' in de curve bij Zeewolde was ook in 2007 en 2008 al te zien; het lijkt hier dus niet te gaan om kortstondig registratie-effect of een tijdelijk fenomeen.

Afgezien van Zeewolde, neemt met een stijgend inwonertal ook het aantal verslaafden, dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld min of meer lineair toe, zowel in absolute aantallen als relatief ten opzichte van het aantal inwoners. Er is echter sprake van een plafond: komt het inwonertal boven een bepaald niveau, dan neemt de omvang van kwetsbare groepen niet navenant toe, maar stagneert de groei. Het absolute aantal wordt nog wel groter, maar het relatieve aantal ten opzichte van de bevolking stijgt niet of nauwelijks. Ook dit fenomeen is in vorige edities van Flevomonitor al gesignaleerd. De curve ligt echter hoger dan die van 2007 en 2008. Er lijkt dus provincie-breed sprake van groeiende problematiek.

**Figuur 3.14** Omvang kwetsbare groepen per 1 000 inwoners, naar inwonertal



## Conclusie

In de aangeleverde registraties van de 18 deelnemende instanties zijn 2 630 verslaafden, 2 496 dak- en thuislozen en 2 001 slachtoffers van huiselijk geweld aangetroffen. Vergeleken met de andere twee groepen zijn de verslaafden het vaakst mannen, vijftigplussers en autochtone Nederlanders. Bij de dak- en thuislozen vormen autochtone Nederlanders eveneens de grootste etnische groep, maar allochtonen zijn hier flink oververtegenwoordigd, vooral Surinamers en Antillianen. De slachtoffers van huiselijk geweld zijn grotendeels vrouwen. Ook hier is het grootste deel autochtoon Nederlands, maar zijn Surinamers oververtegenwoordigd.

Bij de dak- en thuislozen onderscheiden we feitelijk daklozen, residentieel daklozen, dreigend daklozen en zwerfjongeren. De laatste groep is logischerwijs het jongst. Feitelijk daklozen zijn overwegend mannelijk en allochtoon, terwijl in de andere drie groepen ten minste vier van de tien vrouwen zijn en zes van de tien autochtone Nederlanders.

Ongeveer de helft van de verslaafden, dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld is afkomstig uit Almere en een vijfde uit Lelystad. Afgezet tegen het aantal inwoners is de omvang van kwetsbare groepen in beide steden ongeveer even groot. De kleinere gemeenten scoren zowel in absolute aantallen als relatief ten opzichte van de bevolkingsgrootte en stuk lager, maar bij een groeiende bevolking neemt de problematiek wel toe. De gemeente Noordoostpolder valt op door een relatief grote groep dreigend daklozen en de gemeente Zeewolde kent meer problematiek dan je op basis van het inwonertal zou verwachten.

## 4 TRENDS

Het aantal verslaafden en dak- en thuislozen in de aangeleverde registraties is sinds de eerste Flevomonitor van 2005 verdrievoudigd en het aantal slachtoffers van huiselijk geweld steeg met ruim 30%. De bevolking van Flevoland is in die periode flink gegroeid en daarmee is eveneens een toename van kwetsbare groepen te verwachten, maar de stijging in cijfers van verslaving, dak- en thuisloosheid en huiselijk geweld is voor een groot deel ook te verklaren door uitbreiding en verbetering van de aangeleverde registratiegegevens van de Flevomonitor. Ook intern is bij een aantal instanties de registratie verbeterd, bijvoorbeeld doordat problematiek eerder opgemerkt werd. Met andere woorden: in voorgaande jaren was sprake van een onderrapportage.

**Tabel 4.1** Geregistreerde aantallen 2005 - 2009

	2005	2006	2007	2008	2009
<b>Aantallen</b>					
verslaafden	873	1 356	1 753	1 656	2 630
dak- en thuislozen	821	1 016	1 644	1 795	2 496
slachtoffers van huiselijk geweld	1 520	1 818	1 927	2 007	2 001

De grootste stijgingen in het aantal verslaafden tussen 2008 en 2009 zijn te vinden bij De Meregaard (n=323, +380%) en Meerkanten (n=596, +113%). De toename bij de eerste instantie volgt op een plotselinge afname in aantallen vorig jaar als gevolg van opschoning van het klantenbestand. De toename van het aantal verslaafden bij Meerkanten is het gevolg van een gewijzigde selectie van registratiegegevens. Voorheen bleek Meerkanten gegevens te selecteren van cliënten die in behandeling waren bij vestingen van Meerkanten in Flevoland én woonachtig waren in Flevoland. Het laatste criterium is komen te vervallen, waardoor er 406 verslaafde cliënten extra werden geselecteerd. Overigens steeg ook het aantal verslaafde cliënten uit Flevoland bij Meerkanten met 262 personen, dus de toename wordt zeker niet volledig verklaard door deze wijziging.

Wat betreft dak- en thuislozen laten Leger des Heils (409, +38%) en Kwintes (369, +193%) de grootste stijging zien. Bij Kwintes was er vorig jaar een plotselinge afname door, zoals nu bleek, een programmafout. De capaciteit van Leger des Heils is in 2009 uitgebreid, ondermeer door de opening van een nachtopvang in Almere. Dit kan mogelijk een deel van de toename verklaren.

Het aantal slachtoffers van huiselijk geweld is in 2009 vergelijkbaar met het jaar ervoor. Een daling van het aantal geregistreerde slachtoffers bij Politie (n=157, -10%) wordt grotendeels gecompenseerd door een stijging van het aantal geregistreerde slachtoffers bij BlijfGroep (n=123, +37%).

Bij de bestudering van trends is het van belang vergelijkbare gegevens te gebruiken. Door ontwikkelingen (uitbreidingen en verbeteringen) in de Flevomonitor de afgelopen jaren zijn de verzamelde gegevens van 2005 nauwelijks vergelijkbaar met die van 2009. Voor 2005 missen namelijk registraties van vijf instanties (Kwintes, Maatschappelijke Dienstverlening, Meerkanten, Tikvah en De Waag) en zijn nog eens drie registraties incompleet (Leger des Heils<sup>18</sup>, Tactus<sup>19</sup> en Vangnet & Advies<sup>20</sup>). Voor 2006 missen drie registraties (MEE IJsseloever, Tikvah en De Waag) en zijn vier registraties incompleet (Kwintes<sup>21</sup>, Meerkanten<sup>22</sup>, Vangnet & Advies<sup>20</sup> en Zorggroep Almere<sup>20</sup>). Voor 2007 mist één registratie (Reclassering) en zijn vier registraties incompleet (MEE IJsseloever<sup>20</sup>, Meerkanten<sup>22</sup>, Openbaar Ministerie<sup>20</sup> en Vangnet & Advies<sup>20</sup>). Voor 2008 zijn vier registraties incompleet (Kwintes<sup>23</sup>, Meerkanten<sup>22</sup>, De Meregwaard<sup>24</sup> en Zorggroep Almere<sup>25</sup>). Maatschappelijke Dienstverlening heeft sinds 2008 de selectie van gegevens uitgebreid van uitsluitend slachtoffers van huiselijk geweld naar tevens verslaafden en dak- en thuislozen. De Waag heeft sinds 2008 de selectie van huiselijk geweld achterwege gelaten en het volledige cliëntenbestand geleverd. Bij Tactus zijn sinds 2008 de gegevens van klanten in de penitentiaire inrichting ‘verhuisd’ naar een andere registratie. Daarom zijn registraties van deze drie instanties niet meer vergelijkbaar met die van voor 2008.

---

<sup>18</sup> De afdelingen Intensieve Gezinsopvang, Nos pa Nos, Room4U, Un Kas Kaloroso en de postadressen ontbreken.

<sup>19</sup> Selectie van klanten die voor 1-1-2005 in behandeling waren. Nieuwe instromers ontbreken.

<sup>20</sup> Selectie van klanten waarbij hulpverlening is afgerond (uitstromers). Actuele klanten ontbreken.

<sup>21</sup> Gegevens van de regio Midden-Noord Flevoland ontbreken.

<sup>22</sup> Selectie cliënten woonachtig in Flevoland.

<sup>23</sup> Beperkttere selectie door een programmafout.

<sup>24</sup> De geleverde registratie bevatte veel minder gegevens vanwege een opschoning van het klantenbestand. In 2009 is het aantal echter weer terug op het niveau van 2007. Daarom wordt de registratie van 2008 als incompleet beschouwd.

<sup>25</sup> Beperkttere selectie door verouderde software en vervanging van een computerserver.

De geleverde bestanden van 2008 en 2009 zijn wel grotendeels vergelijkbaar: geleverde registraties van 14 van de 18 instanties zijn vergelijkbaar over beide jaren. Deze registraties zijn dan ook gebruikt voor de trendanalyse.<sup>26</sup>

Instanties	2005	2006	2007	2008	2009
BlijfGroep (Bl)	✓	✓	✓	✓	✓
MEE IJsseloever (IJs)	✓		~	✓	✓
IrisZorg (Ir)	✓	✓	✓	✓	✓
Kwintes (Kw)		~	✓	~	✓
Leger des Heils (Le)	~	✓	✓	✓	✓
Maatschappelijke Dienstverlening (Ma)		~	~	✓	✓
Meerkanten (Me)		~	~	~	✓
Openbaar Ministerie (Op)	✓	✓	~	✓	✓
Politie (Po)	✓	✓	✓	✓	✓
Reclassering (Rc)	✓	✓		✓	✓
Rehoboth (Re)	✓	✓	✓	✓	✓
De Meregwaard (Sy)	✓	✓	✓	~	✓
Tactus (Ta)	~	(✓)	(✓)	✓	✓
Tikvah (Ti)			✓	✓	✓
Vangnet & Advies GGD (Va)	~	~	~	✓	✓
De Waag (Wa)			(✓)	✓	✓
Zorggroep Almere (Za)	✓	~	✓	~	✓
Zorggroep Oude en Nieuwe Land (Zo)	✓	✓	✓	✓	✓

~ geleverd registratiebestand incompleet

(✓) onvergelijkbaar wegens wijziging in selectie

✓ geleverd registratiebestand compleet

In de volgende paragrafen kijken we naar eventuele veranderingen in het profiel van verslaafden, dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld binnen de geselecteerde 14 registraties. In de tabellen worden alleen percentages weergegeven en geen absolute aantallen genoemd. Omdat het gaat om een selectie van instanties komen de aantallen namelijk niet overeen met de totale groep. De analyse is gericht op veranderingen in de verhouding tussen mannen/vrouwen, leeftijdscategorieën, etnische groepen en gemeente van herkomst. Ten behoeve van statistische vergelijking zijn etniciteit en gemeente allebei teruggebracht tot drie categorieën.

<sup>26</sup> Geleverde registraties van De Waag en Zorggroep ONL bevatten in 2008 veel minder plegers respectievelijk slachtoffers van huiselijk geweld dan in 2007, terwijl de instanties geen daadwerkelijke afname van het aantal cliënten met deze problematiek rapporteerden. De registraties van 2008 leken dus incompleet. Omdat de aantallen van 2009 wel vergelijkbaar zijn met die van 2008, zijn beide instanties wel meegenomen in de trendanalyse.

## Verslaafden

Ook binnen de geselecteerde instanties – en wanneer Meerkanten en De Meregaard dus buiten beschouwing worden gelaten – is er een flinke toename van het aantal geregistreerde verslaafden: van **1 257** in 2008 naar **1 433** in 2009 (+14%). Tactus, Vangnet & Advies en De Waag lieten de grootste stijging zien.

**Tabel 4.2 Aantallen registreerde verslaafden per jaar**

*Per instantie, volgens eigen registratie.*

Instanties	2005	2006	2007	2008	2009
BlijfGroep (Bl)	0	0	0	0	0
MEE IJsseloever (IJs)	1	-	0	0	0
IrisZorg (Ir)	3	12	18	12	11
Kwintes (Kw)	-	0	0	0	0
Leger des Heils (Le)	5	23	103	141	126
Maatschappelijke Dienstverlening (Ma)	-	0	0	19	23
Meerkanten (Me)	-	491	559	526	1 122
Openbaar Ministerie (Op)	0	0	0	0	0
Politie (Po)	0	0	0	0	0
Reclassering (Rc)	19	27	-	26	9
Rehoboth (Re)	34	17	9	25	23
De Meregaard (Sy)	59	112	338	85	408
Tactus (Ta)	524	732	791	746	823
Tikvah (Ti)	-	-	0	7	11
Vangnet & Advies GGD (Va)	67	64	82	127	150
De Waag (Wa)	-	-	0	169	246
Zorggroep Almere (Za)	195	37	68	23	50
Zorggroep Oude en Nieuwe Land (Zo)	0	0	0	0	0

Het profiel van de verslaafden is wat betreft geslacht, leeftijd, etniciteit en woonplaats niet veranderd tussen 2008 en 2009. Voor beide jaren geldt: ruim driekwart is man, de gemiddelde leeftijd is 37 jaar, ruim een kwart is allochtoon en de helft komt uit Almere. Wel lijkt het soort verslaving te zijn veranderd. De groei in het aandeel softdrugverslaafden kan echter een registratie-effect zijn omdat De Waag in 2008 geen afzonderlijke gegevens over soft- en harddrugs leverde. Het aandeel verslaafden waarbij het middel niet alcohol, softdrugs of harddrugs was (andere verslaving of middel niet gespecificeerd) is namelijk gedaald van 16% in 2008 naar 12% in 2009. Anderzijds werd in Flevomonitor 2007 ook een stijging in het aandeel softdrugverslaafden geconstateerd.

**Tabel 4.3 Trends profiel verslaafden**

Selectie: Blijfgroep, MEE IJsseloevers, IrisZorg, Leger des Heils, Maatschappelijke dienstverlening Flevoland, Openbaar Ministerie, Politie, Reclassering, Rehoboth, Tactus, Tikoah, Vangnet&Advies, De waag en Zorggroep ONL.

(Kwintes, Meerkanten, De Meregaard en Zorggroep Almere niet geselecteerd)

	2008	2009	p
<b>Geslacht</b>			
man	78%	77%	n.s.
vrouw	22%	23%	
<b>Leeftijd</b>			
jonger dan 20	13%	13%	n.s.
20 t/m 29	23%	23%	
30 t/m 39	21%	21%	
40 t/m 49	24%	22%	
50 t/m 59	16%	16%	
60 en ouder	5%	6%	
<b>Etniciteit</b>			
Nederlands	74%	71%	n.s.
Surinaams	8%	9%	
Antilliaans	4%	4%	
Turks	1%	1%	
Marokkaans	2%	3%	
overig westers	4%	5%	
overig niet-westers	6%	7%	
Nederlands	74%	71%	n.s.
Surinaams/Antilliaans/Turks/Marokkaans	16%	17%	
overig allochtoon	10%	12%	
<b>Gemeente</b>			
Almere	49%	50%	n.s.
Lelystad	29%	28%	
Dronten	4%	5%	
Noordoostpolder	9%	7%	
Urk	1%	1%	
Zeewolde	3%	2%	
Buiten Flevoland	5%	7%	
Almere	49%	50%	n.s.
andere gemeente in Flevoland	46%	44%	
buiten Flevoland	5%	7%	
<b>Middel</b>			
harddrugs	27%	27%	n.s.
softdrugs	23%	30%	****
alcohol	42%	44%	n.s.
<b>Totaal</b>			
aantal in selectie van registraties	1 257	1 433	

Gezien het chronische karakter van verslaving is te verwachten dat veel verslaafden langer dan een jaar in contact blijven met hulpverleningsinstanties. Ruim de helft (52%) van de geregistreerde verslaafden van 2008 is ook in de registraties van 2009

terug te vinden. Tactus kent de meeste verslaafden binnen deze selectie en tevens de meeste 'blijvers' van 2008-2009.

De aanwezigheid van een grote groep 'blijvers' maakt het wel opmerkelijk dat de gemiddelde leeftijd gelijk is gebleven. Deze groep is immers tussen 2008 en 2009 een jaar ouder geworden. Laten we de 'blijvers' buiten beschouwing, dan is er een lichte – maar niet significante – daling in de gemiddelde leeftijd.



## Dak- en thuislozen

Het aantal geregistreerde dak- en thuislozen bij de geselecteerde instanties nam eveneens fors toe: van **1 616** in 2008 naar **2 103** in 2009 (+30%). Het Leger des Heils kent zoals gezegd de grootste stijging, maar ook bij Vangnet & Advies is het aantal geregistreerde dak- en thuislozen in 2009 veel groter dan in 2008.

**Tabel 4.4 Aantallen registreerde dak- en thuislozen per jaar**

*Per instantie, volgens eigen registratie.<sup>27</sup>*

Instanties	2005	2006	2007	2008	2009
BlijfGroep (Bl)	0	0	0	0	0
MEE IJsseloever (IJs)	3	-	0	0	4
IrisZorg (Ir)	4	116	116	86	76
Kwintes (Kw)	-	0	385	191	560
Leger des Heils (Le)	70	801	1 011	1 084	1 493
Maatschappelijke Dienstverlening (Ma)	-	0	0	7	40
Meerkanten (Me)	-	0	0	0	0
Openbaar Ministerie (Op)	0	0	0	0	0
Politie (Po)	0	0	0	0	0
Reclassering (Rc)	0	0	-	3	4
Rehoboth (Re)	32	30	24	33	36
De Meregwaard (Sy)	25	24	47	49	40
Tactus (Ta)	0	25	52	60	22
Tikvah (Ti)	-	-	32	33	35
Vangnet & Advies GGD (Va)	19	19	67	345	432
De Waag (Wa)	-	-	0	0	2
Zorggroep Almere (Za)	0	0	0	0	0
Zorggroep Oude en Nieuwe Land (Zo)	0	0	0	0	0

Het profiel van de dak- en thuislozen laat ook belangrijke veranderingen zien. Het aandeel vrouwen is iets kleiner geworden, het aandeel allochtone dak- en thuislozen is juist groter geworden. Er is vooral een toename van Surinaamse, Antilliaanse en overig niet-westerse dak- en thuislozen. Opvallender nog is de daling van het aandeel residentieel daklozen en tegelijkertijd de stijging van het aandeel feitelijk daklozen. Bij dat laatste kan de reeds genoemde uitbreiding van het aantal opvangplekken voor feitelijk daklozen bij het Leger des Heils een rol hebben gespeeld. Dat verklaart echter niet de daling in het aandeel residentieel daklozen. Navraag bij het Leger des Heils leert dat er in 2009 wijzigingen zijn geweest rond de AWBZ-financiering. Een

<sup>27</sup> Sinds 2006 wordt dak- en thuisloosheid niet alleen bepaald op basis van registratie, maar tevens op basis van de aard van de instelling of een afdeling daarvan. Daarom zijn de aantallen bij IrisZorg en Leger des Heils van 2005 zo klein. Kwintes (afdelingen Beschermd Wonen, Bemoeizorg en Zwerfjongeren) wordt sinds 2007 tot de instellingen voor dak- en thuisloosheid gerekend.

groep residentieel daklozen kon of wilde hiervoor niet geïndiceerd worden en is doorgeschoven naar de nachtopvang.

**Tabel 4.5 Trends profiel dak- en thuislozen**

*Selectie: Blijfgroep, MEE IJsseloevers, IrisZorg, Leger des Heils, Maatschappelijke dienstverlening Flevoland, Openbaar Ministerie, Politie, Reclassering, Rehoboth, Tactus, Tikoah, Vangnet&Advies, De waag en Zorggroep ONL.*

*(Kwintes, Meerkanten, De Meregaard en Zorggroep Almere niet geselecteerd)*

	2008	2009	p
<b>Geslacht</b>			
man	58%	62%	**
vrouw	42%	38%	
<b>Leeftijd</b>			
jonger dan 20	9%	7%	n.s.
20 t/m 29	31%	31%	
30 t/m 39	22%	25%	
40 t/m 49	23%	22%	
50 t/m 59	11%	12%	
60 en ouder	4%	4%	
<b>Etniciteit</b>			
Nederlands	59%	50%	****
Surinaams	13%	17%	
Antilliaans	8%	10%	
Turks	1%	1%	
Marokkaans	4%	5%	
overig westers	6%	6%	
overig niet-westers	9%	12%	
Nederlands	59%	50%	****
Surinaams/Antilliaans/Turks/Marokkaans	27%	32%	
overig allochtoon	14%	18%	
<b>Gemeente</b>			
Almere	57%	56%	n.s.
Lelystad	17%	18%	
Dronten	2%	1%	
Noordoostpolder	5%	6%	
Urk	0%	0%	
Zeewolde	3%	3%	
Buiten Flevoland	15%	16%	
Almere	57%	56%	n.s.
andere gemeente in Flevoland	28%	28%	
buiten Flevoland	15%	16%	
<b>Dakloos</b>			
feitelijk	20%	34%	****
residentieel	23%	19%	****
dreigend	24%	21%	n.s.
zwerfjongere	20%	19%	n.s.
<b>Totaal</b>			
aantal in selectie van registraties	1 616	2 103	

De gemiddelde leeftijd van de geregistreerde dak- en thuislozen is niet veranderd tussen 2008 en 2009, wat net als bij de verslaafden opmerkelijk is gezien de grote groep 'blijvers'. De helft (49%) van de geregistreerde dak- en thuislozen van 2008 is ook in de registraties van 2009 terug te vinden. Laten we de 'blijvers' buiten beschouwing, dan is er een lichte – maar niet significante – daling in de gemiddelde leeftijd.

## Slachtoffers huiselijk geweld

In tegenstelling tot verslaafden en dak- en thuislozen, is het aantal geregistreerde slachtoffers van huiselijk geweld bij de geselecteerde instanties nagenoeg gelijk gebleven: **1 897** in 2008 en **1 863** in 2009. Zoals gezegd is het aantal in de registratie van BlijfGroep gestegen, maar het aantal in de registratie van Politie gedaald.

**Tabel 4.6** Aantallen registreerde slachtoffers van huiselijk geweld per jaar

*Per instantie, volgens eigen registratie*

Instanties	2005	2006	2007	2008	2009
BlijfGroep (Bl)	147	220	249	329	452
MEE IJsseloever (IJs)	5	-	0	0	0
IrisZorg (Ir)	11	30	32	31	25
Kwintes (Kw)	-	0	0	0	0
Leger des Heils (Le)	0	0	20	15	16
Maatschappelijke Dienstverlening (Ma)	-	25	21	25	32
Meerkanten (Me)	-	0	0	0	0
Openbaar Ministerie (Op)	0	0	0	0	0
Politie (Po)	1 191	1 423	1 354	1 501	1 344
Reclassering (Rc)	0	0	-	0	7
Rehoboth (Re)	0	1	6	19	10
De Meregwaard (Sy)	0	61	109	70	69
Tactus (Ta)	0	0	0	0	0
Tikvah (Ti)	-	-	0	7	5
Vangnet & Advies GGD (Va)	0	15	16	54	45
De Waag (Wa)	-	-	0	0	0
Zorggroep Almere (Za)	167	79	135	60	103
Zorggroep Oude en Nieuwe Land (Zo)	24	18	14	6	13

Het profiel van de slachtoffers van huiselijk geweld is wel wat veranderd. De gemiddelde leeftijd is toegenomen van 33 jaar in 2008 naar 35 jaar in 2009. Ook zijn de slachtoffers iets vaker van allochtone afkomst en komen ze minder vaak van buiten de provincie en vaker uit Lelystad, Dronten of Zeewolde. De man-vrouwverhouding is hetzelfde gebleven.

Vergeleken met de verslaafden en dak- en thuislozen is het aandeel 'blijvers' bij de slachtoffers van huiselijk geweld veel kleiner. Van de geregistreerde slachtoffers van 2008 komt 14% ook voor in de registraties van 2009. Meestal is dat ook dezelfde registratie. Bij instanties als bijvoorbeeld de BlijfGroep houdt dat meestal in dat het handel- of hulpverleningstraject langer dan een jaar duurt; bij Politie houdt dat in dat iemand slachtoffer is geworden bij meerdere incidenten van huiselijk geweld.

**Tabel 4.7 Trends profiel slachtoffers huiselijk geweld**

Selectie: Blijfgroep, MEE IJsseloevers, IrisZorg, Leger des Heils, Maatschappelijke dienstverlening Flevoland, Openbaar Ministerie, Politie, Reclassering, Rehoboth, Tactus, Tikoah, Vangnet&Advies, De waag en Zorggroep ONL.

(Kwintes, Meerkanten, De Meregaard en Zorggroep Almere niet geselecteerd)

	2008	2009	p
<b>Geslacht</b>			
man	23%	23%	n.s.
vrouw	77%	77%	
<b>Leeftijd</b>			
jonger dan 20	15%	12%	*
20 t/m 29	25%	25%	
30 t/m 39	28%	27%	
40 t/m 49	21%	24%	
50 t/m 59	8%	9%	
60 en ouder	3%	4%	
<b>Etniciteit</b>			
Nederlands	68%	64%	n.s.
Surinaams	10%	11%	
Antilliaans	3%	3%	
Turks	2%	2%	
Marokkaans	4%	4%	
overig westers	5%	5%	
overig niet-westers	9%	10%	
Nederlands	68%	64%	*
Surinaams/Antilliaans/Turks/Marokkaans	19%	20%	
overig allochtoon	14%	16%	
<b>Gemeente</b>			
Almere	50%	51%	*
Lelystad	20%	22%	
Dronten	5%	6%	
Noordoostpolder	7%	7%	
Urk	1%	1%	
Zeewolde	2%	3%	
Buiten Flevoland	14%	11%	
Almere	50%	51%	**
andere gemeente in Flevoland	35%	38%	
buiten Flevoland	14%	11%	
<b>Totaal</b>			
aantal in selectie van registraties	1 897	1 863	

## Overlap

Tussen 2008 en 2009 is de totale overlap tussen instanties op het gebied van verslaving nauwelijks veranderd (van 28% naar 27%), maar bij dak- en thuisloosheid (van 21% naar 28%) en slachtoffers van huiselijk geweld (van 10% naar 18%) is de overlap toegenomen.

Eventuele trends in overlap tussen specifieke instanties zijn niet via statistische analyse te achterhalen. Vergelijking van de tabellen met betrekking tot overlap bij verslaving (3.5), dak- en thuisloosheid (3.8) en slachtoffers van huiselijk geweld (3.12) met de equivalenten daarvan in Flevomonitor 2008, kan wel wat indicaties verschaffen.

Op het gebied van verslaving is de overlap tussen De Meregwaard en andere instanties gedaald (van 71% naar 51%). Dat geldt ook voor IrisZorg, maar daar gaat het om zeer beperkte aantallen. Andere instanties laten juist een stijging zien in de overlap met andere instanties, waarvan Leger des Heils (van 55% naar 71%) de belangrijkste is.

Op het gebied van dak- en thuisloosheid is de overlap tussen instanties over de hele linie toegenomen. Die tussen De Meregwaard en andere instanties (van 76% naar 89%) en Tactus en andere instanties (van 79% naar 92%) zijn vooral toegenomen doordat er meer klanten zijn die ook contact hebben met Kwintess, Leger des Heils, Meerkanalen of Vangnet & Advies.

De Meregwaard laat ook een forse toename in overlap met andere instanties zien als het gaat om slachtoffers van huiselijk geweld (van 29% naar 60%). Dit zal zeker het gevolg zijn van het achterwege laten van een selectie door de instantie. De Meregwaard heeft in 2009 de gehele klantenregistratie aangeleverd. Een deel van de slachtoffers van huiselijk geweld die in behandeling zijn bij De Meregwaard, zijn daar niet als zodanig geregistreerd (zij zijn in behandeling voor bijvoorbeeld depressie). Wanneer deze klanten ook met andere instanties contact hadden, kon dat voorheen niet worden aangetoond omdat hun gegevens niet tot de selectie van De Meregwaard behoorden.

De totale overlap tussen de drie thema's van de Flevomonitor is nauwelijks veranderd tussen 2008 en 2009 (van 9% naar 8%). De overlap tussen verslaving en dak- en thuisloosheid is echter wel kleiner geworden. Het percentage verslaafden dat tevens dak- of thuisloos is daalde van 21% naar 14%. Het percentage dak- en thuislozen dat tevens verslaafd is daalde van 19% naar 15%.

## Conclusie

Tussen 2005 en 2009 zijn in de Flevomonitor steeds grotere aantallen verslaafden, dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld gevonden. De stijging in de cijfers is echter deels te verklaren door voortdurende kwantitatieve en kwalitatieve verbeteringen van de Flevomonitor, waardoor de registratiebestanden van 2005 en 2009 niet zondermeer vergelijkbaar zijn. Voor de bestudering van trends is daarom gebruik gemaakt van de registraties over 2008 en 2009 van 14 van de 18 deelnemende instanties.

Ook binnen de selectie van vergelijkbare registratiebestanden is het aantal verslaafden en dak- en thuislozen fors gestegen tussen 2008 en 2009. Afgezien van de aantallen is vooral bij de laatste groep het profiel ook veranderd. Er waren in 2009 meer mannelijke en allochtone dak- en thuislozen dan in 2008. Bovendien is het aandeel feitelijk daklozen gegroeide, mede omdat door wijzigingen rond de AWBZ-financiering veel residentieel daklozen tot de groep feitelijk daklozen zijn komen te vervallen.

Het aantal geregistreerde slachtoffers van huiselijk geweld in de selectie van bestanden is nagenoeg hetzelfde gebleven, maar ook hier is het profiel iets gewijzigd. Slachtoffers van huiselijk geweld waren in 2009 gemiddeld ouder en vaker allochtoon.

Op het gebied van dak- en thuisloosheid en huiselijk geweld is de overlap tussen instanties toegenomen. Dit wijst op een betere samenwerking/afstemming van de deelnemende instanties voor dak- en thuislozenopvang, verslavingszorg en psychiatrie.

## 5 PLEGERS VAN HUISELIJK GEWELD

Bij het thema huiselijk geweld ligt de focus in de Flevomonitor primair bij de *slachtoffers* van huiselijk geweld. Er zijn echter ook deelnemende instanties die zich richten op *plegers* van huiselijk geweld, of waarbij plegers in de registratie zijn terug te vinden. Deze groep wordt in dit hoofdstuk afzonderlijk besproken.

Politie selecteerde voor de Flevomonitor gegevens van alle personen die betrokken waren bij incidenten met de projectcode 'huiselijk geweld', waarbij personen die de rol 'verdachte' hebben gekregen als plegers worden beschouwd. Openbaar Ministerie en Reclassering leverden een selectie van plegers van huiselijk geweld uit hun registratiegegevens. De Waag leverde het totale klantenbestand, waarbij de kolom 'huiselijk geweld' aangaf welke personen plegers betroffen. Ook in geleverde bestanden van BlijfGroep, IrisZorg, Rehoboth en Tikvah konden plegers op deze wijze worden geïdentificeerd. Bij de overige tien instanties worden plegers van huiselijk geweld niet als zodanig geregistreerd.

Instelling	Selectie plegers van huiselijk geweld
BlijfGroep (Bl)	Op basis van kolom 'huiselijk geweld'
MEE IJsseloever (IJs)	- niet geregistreerd -
IrisZorg (Ir)	Op basis van kolom 'huiselijk geweld'
Kwintes (Kw)	- niet geregistreerd -
Leger des Heils (Le)	- niet geregistreerd -
Maatschappelijke Dienstverlening (Ma)	- niet geregistreerd -
Meerkanten (Me)	- niet geregistreerd -
Openbaar Ministerie (Op)	Selectie door instantie
Politie (Po)	Op basis van roltoekenning
Reclassering (Rc)	Selectie door instantie
Rehoboth (Re)	Op basis van kolom 'huiselijk geweld'
De Meregwaard (Sy)	- niet geregistreerd -
Tactus (Ta)	- niet geregistreerd -
Tikvah (Ti)	Op basis van kolom 'huiselijk geweld'
Vangnet & Advies GGD (Va)	- niet geregistreerd -
De Waag (Wa)	Op basis van kolom 'huiselijk geweld'
Zorggroep Almere (Za)	- niet geregistreerd -
Zorggroep Oude en Nieuwe Land (Zo)	- niet geregistreerd -

Formeel zouden we bij de meeste van personen moeten spreken van verdachten of vermoedelijke daders. In meer dan de helft (55%) van de 294 huiselijk geweld zaken die het Openbaar Ministerie in 2009 behandelde, is de verdachte (nog) niet schuldig verklaard. In 20% van de gevallen werd de zaak geseponneerd, in 10% werd een



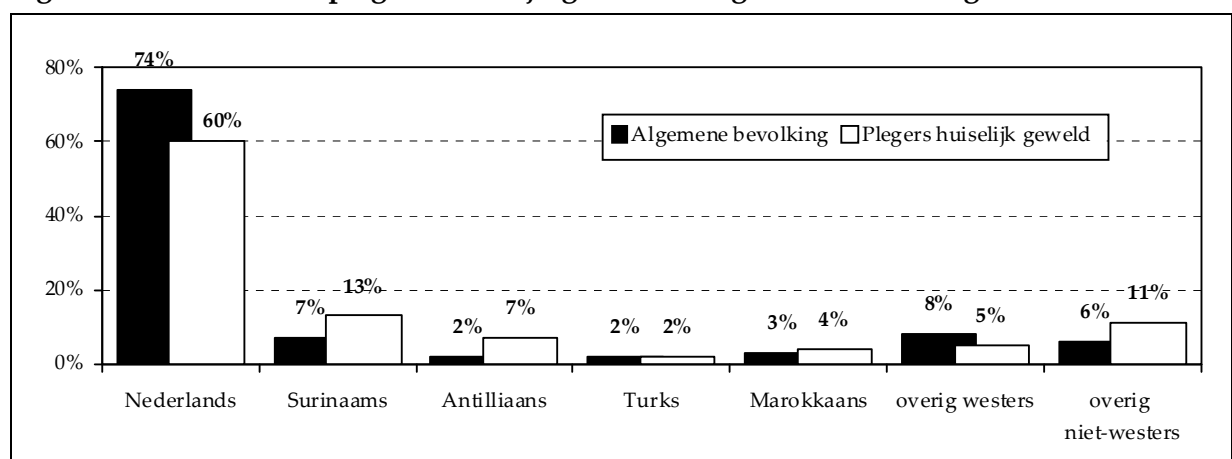
schikking getroffen (transactie) en 5% eindigde in een vorm van vrijspraak. Toch hanteren we in deze Flevomonitor voor de leesbaarheid de term plegers voor al deze personen.

**Tabel 5.1 Afdoening zaken Openbaar Ministerie**

Problematiek		
dagvaarding	52	18%
vrijspraak / ontslag van rechtsvervolging / dagvaarding nietig / OM niet ontvankelijk	15	5%
(on)voorwaardelijk sepot	58	20%
transactie	29	10%
strafoplegging / schuldigverklaring zonder straf	132	45%
aanhouding / voegen / overdracht / onbekend	8	3%

In totaal zijn bij de deelnemende instanties **960 unieke plegers van huiselijk geweld** geregistreerd. Mannen zijn duidelijk in de meerderheid (87%), maar ook vrouwen maken zich schuldig aan huiselijk geweld. De jongste pleger is 13, de oudste is 75 en gemiddeld zijn de geregistreerde plegers 35 jaar. Zes van de tien plegers zijn autochtoon Nederlands, maar ten opzichte van de algemene bevolking van Flevoland zijn allochtonen oververtegenwoordigd. Vooral Surinamers, Antillianen en overige niet-westerse allochtonen scoren verhoudingsgewijs hoog. Bij de slachtoffers van huiselijk geweld zagen we ook relatief veel Surinamers en niet-westerse allochtonen, maar Antillianen waren daar niet duidelijk oververtegenwoordigd (zie hoofdstuk 3).

**Figuur 5.2 Etniciteit plegers huiselijk geweld en algemene bevolking Flevoland**



De helft van de plegers van huiselijk geweld is afkomstig uit Almere en een vijfde uit Lelystad. De gemiddelde leeftijd van de plegers ligt Almere en Lelystad (33-35 jaar) over het algemeen wat lager dan in de kleinere gemeenten (37-39 jaar), met uitzondering van Urk (35 jaar). Het aandeel allochtone plegers ligt in de twee grootste ge-

meenten veel hoger dan daarbuiten. Surinaamse plegers van huiselijk geweld komen buiten Almere en Lelystad helemaal niet voor.

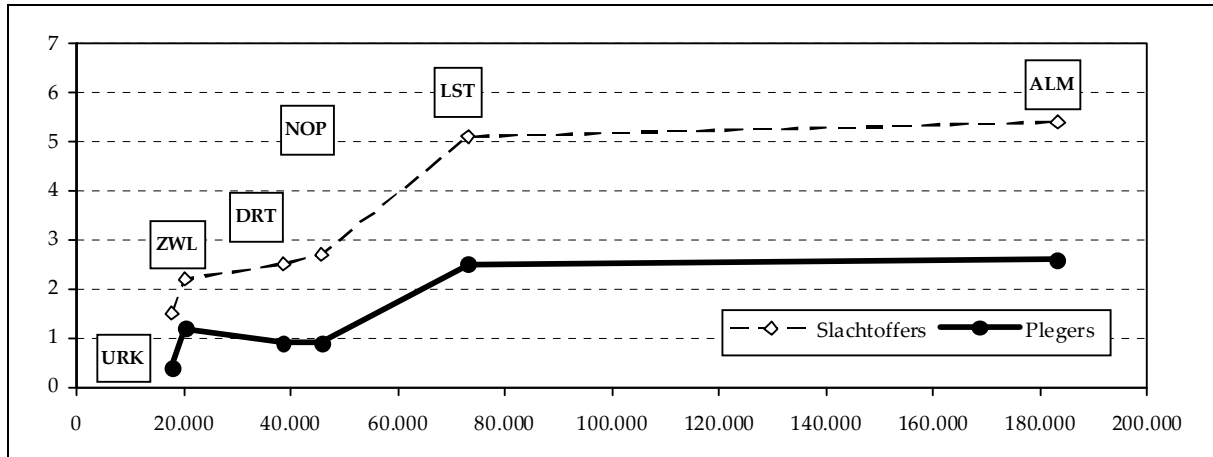
**Tabel 5.3**      **Overzicht plegers van huiselijk geweld**

	ALM	LST	DRT	NOP	URK	ZWL	buiten Flevoland	Totaal
<b>Geslacht</b>								
man	87%	85%	92%	88%	100%	88%	88%	87%
	409	153	33	36	7	21	166	834
vrouw	13%	15%	8%	12%		13%	12%	13%
	63	27	3	5		3	23	125
<b>Leeftijd</b>								
jonger dan 20	8%	12%	14%	8%	14%	4%	4%	8%
	36	22	5	3	1	1	7	76
20 t/m 29	31%	28%	19%	15%	14%	29%	34%	30%
	147	51	7	6	1	7	64	284
30 t/m 39	28%	25%	14%	23%	43%	17%	31%	27%
	130	45	5	9	3	4	59	258
40 t/m 49	23%	26%	39%	35%	14%	38%	21%	25%
	109	46	14	14	1	9	39	237
50 t/m 59	9%	8%	14%	13%	14%	4%	7%	9%
	44	15	5	5	1	1	14	85
60 en ouder	1%	1%		8%		8%	3%	2%
	6	1		3		2	5	17
<b>Etniciteit</b>								
Nederlands	54%	65%	72%	76%	100%	79%	60%	60%
	254	116	26	31	7	18	112	569
Surinaams	18%	10%					13%	13%
	83	17					24	126
Antilliaans	7%	6%	3%	10%		4%	7%	7%
	32	11	1	4		1	13	62
Turks	1%	4%	8%				1%	2%
	6	7	3				1	18
Marokkaans	3%	4%	6%	5%			5%	4%
	14	7	2	2			9	35
overig westers	6%	4%		5%		4%	4%	5%
	28	7		2		1	7	45
overig niet-westers	12%	8%	11%	5%		13%	12%	11%
	55	14	4	2		3	22	102
<b>Totaal</b>								
	50%	19%	4%	4%	1%	3%	20%	100%
	473	180	36	41	7	24	189	960
<b>Per 1 000 inwoners</b>								
	2,6	2,5	0,9	0,9	0,4	1,2		

Per 1 000 inwoners heeft Flevoland 2,5 plegers van huiselijk geweld. Afgezet naar het inwonertal scoren Almere en Lelystad ongeveer even hoog. Kleinere gemeenten laten absoluut en relatief kleinere aantallen zien. Het verband tussen bevolkingsgrootte en aantal plegers per 1 000 inwoners volgt grotendeels hetzelfde patroon als bij de slachtoffers van huiselijk geweld (hoofdstuk 3), inclusief de ‘hobbel’ in de curve door

een relatief groot aantal plegers van huiselijk geweld in Zeewolde. Het aantal slachtoffers van huiselijk geweld ligt echter overal een stuk hoger dan het aantal plegers.

**Figuur 5.4 Plegers huiselijk geweld per 1 000 inwoners, naar inwonertal**



Vier op de tien plegers van huiselijk geweld komen uitsluitend voor in de politieregistratie en zijn niet bekend de andere deelnemende instanties. Politie, Openbaar Ministerie, Reclassering en De waag laten onderling veel **overlap tussen instanties** zien. Daarbij is de overlap tussen Politie en Openbaar Ministerie (162 personen) verreweg het grootst.<sup>28</sup> Afgezien van deze vier instellingen, waar een zekere mate van overlap te verwachten valt, hebben bij de politie geregistreerde plegers ook wel contact met onder andere Leger des Heils (45), Meerkanten (37) en De Meregwaard (27). In totaal hebben 360 plegers van huiselijk geweld contact met twee of meer instanties. De totale overlap tussen instanties bedraagt daarmee 38%.

<sup>28</sup> Lang niet alle bij de Politie geregistreerde plegers zijn bekend bij het Openbaar Ministerie (162/670 = 24%). Een verklaring hiervoor is te vinden in onvoldoende grond voor opsporing en vervolging en tijdsperiode tussen melding bij Politie en in behandelname door Openbaar Ministerie. Dat laatste kan deels ook verklaren waarom lang niet alle bij het Openbaar Ministerie geregistreerde plegers bij de Politie bekend lijken te zijn (162/282 = 57%). Meer waarschijnlijk is echter dat deze plegers wel in de politieregistratie voorkomen, maar daar niet de projectcode 'huiselijk geweld' hebben gekregen, zodat de gegevens niet geselecteerd zijn voor de Flevomonitor.

Tabel 5.5 Overlap tussen instanties – plegers van huiselijk geweld

	Bl	Ijs	Ir	Kw	Le	Ma	Me	Op	Po	Rc	Re	Sy	Ta	Ti	Va	Wa	Za	Zo
Bl	0	0	0	0	0	0	1	2	12	1	0	1	0	0	0	4	2	0
Ijs	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ir	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kw	0	0	0	0	1	0	2	8	12	1	0	4	0	0	2	0	1	0
Le	0	0	0	1	0	0	8	25	45	1	1	4	9	1	5	11	3	0
Ma	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2	0	0
Me	1	0	1	2	8	0	15	15	37	1	0	6	8	1	2	8	0	0
Op	2	0	0	8	25	0	15	162	162	21	0	12	11	0	4	48	7	0
Po	12	0	0	12	45	1	37	162	20	20	1	27	21	0	14	61	17	0
Rc	1	0	0	1	1	0	1	21	20	0	0	2	0	0	0	40	1	0
Re	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sy	1	0	0	4	4	0	6	12	27	2	0	0	2	0	4	8	2	0
Ta	0	0	0	0	9	0	8	11	21	0	0	2	0	1	1	8	0	0
Ti	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Va	0	0	0	2	5	0	2	4	14	0	0	4	1	0	0	1	0	0
Wa	4	0	0	0	11	2	8	48	61	40	0	8	8	0	1	0	3	0
Za	2	0	0	1	3	0	0	7	17	1	0	2	0	0	0	3	0	0
Zo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<b>Plegers huiselijk geweld bij instantie</b>																		
	25	0	2	15	59	3	47	282	670	61	1	36	29	3	14	217	22	0
<b>Bekend bij andere instantie(s)</b>																		
	64%	0%	50%	100%	100%	100%	100%	68%	42%	80%	100%	100%	100%	33%	100%	54%	100%	0%
	16	0	1	15	59	3	47	191	283	49	1	36	29	1	14	118	22	0

Bl	BlijfGroep	Meerkanten	Ta	Tactus
Ijs	MEE IJsseloever	Openbaar Ministerie	Ti	Tikvah
Ir	IrisZorg	Politie	Va	Vangnet & Advies
Kw	Kwintes	Reclassering	Wa	De Waag
Le	Leger des Heils	Rehoboth	Za	Zorggroep Almere
Ma	Maatschappelijke Dienstverlening Flevoland	Sy	Zo	Zorggroep Oude en Nieuwe Land

De overlap met de drie hoofdthema's (verslaving, dak- en thuisloosheid en slachtofferchap van huiselijk geweld) is 25%. Dat wil zeggen dat een kwart van de plegers verslaafd en/of dakloos en/of tevens slachtoffer is. Verslaving komt het meest voor.

**Tabel 5.6 Overlap met thema's**

<b>Problematiek</b>		
verslaving	125	<b>13%</b>
dak- en thuisloosheid	82	<b>9%</b>
slachtoffer van huiselijk geweld	76	<b>8%</b>
TOTAAL	240	<b>25%</b>

## Trends

Voor de bestudering van trends in het profiel van plegers van huiselijk geweld gebruiken we – net als bij de andere thema's – de gegevens van 14 van de in totaal 18 deelnemende instanties. Het aantal geregistreerde plegers bij deze instanties daalde licht van 1 025 in 2008 naar 960 in 2009 (-6%). Het profiel van de plegers (geslacht, leeftijd, etniciteit, woonplaats) is nagenoeg onveranderd.

**Tabel 5.7 Trends profiel plegers huiselijk geweld**

*Selectie: Blijfgroep, MEE IJsseloevers, IrisZorg, Leger des Heils, Maatschappelijke dienstverlening Flevoland, Openbaar Ministerie, Politie, Reclassering, Rehoboth, Tactus, Tikoah, Vangnet&Advies, De waag en Zorggroep ONL.*

*(Kwintes, Meerkanten, De Meregaard en Zorggroep Almere niet geselecteerd)*

	2008	2009	<i>p</i>
<b>Geslacht</b>			
man	87%	87%	<i>n.s.</i>
vrouw	13%	13%	
<b>Leeftijd</b>			
jonger dan 20	8%	8%	<i>n.s.</i>
20 t/m 29	26%	30%	
30 t/m 39	28%	27%	
40 t/m 49	26%	25%	
50 t/m 59	9%	9%	
60 en ouder	3%	2%	
<b>Etniciteit</b>			
Nederlands	58%	60%	<i>n.s.</i>
Surinaams	15%	13%	
Antilliaans	7%	7%	
Turks	3%	2%	
Marokkaans	4%	4%	
overig westers	4%	5%	
overig niet-westers	10%	11%	
Nederlands	58%	60%	<i>n.s.</i>
Surinaams/Antilliaans/Turks/Marokkaans	28%	25%	
overig allochtoon	14%	15%	
<b>Gemeente</b>			
Almere	51%	50%	<i>n.s.</i>
Lelystad	20%	19%	
Dronten	4%	4%	
Noordoostpolder	4%	4%	
Urk	1%	1%	
Zeewolde	3%	3%	
Buiten Flevoland	16%	20%	
Almere	51%	50%	<i>n.s.</i>
andere gemeente in Flevoland	33%	30%	
buiten Flevoland	16%	20%	
<b>Totaal</b>			
aantal in selectie van registraties	1 025	960	

## 6 NADERE VERKENNING ZWERFJONGEREN

In de Flevomonitor wordt een algemeen overzicht gegeven van de ontwikkeling in aard en omvang van geregistreerde verslaving, dak- en thuisloosheid en huiselijk geweld in de provincie. Om hierin de grote lijnen te kunnen volgen, is er weinig ruimte om in te zoomen op details. Toch blijkt er ook behoefte te zijn aan een scherper beeld van een bepaalde groep of specifiek thema. Daartoe is de laatste jaren in het kader van de Flevomonitor verdiepend onderzoek uitgevoerd naar dak- en thuislozen (2006), verslaafden (2007) en daders en slachtoffers van huiselijk geweld (2008). Dit jaar is het thema **zwerfjongeren** onderwerp van de verdiepende studie.

Door de centrumgemeente Almere is een negental vragen geformuleerd, die het uitgangspunt vormen van deze verdiepende studie:

1. Wat zijn overige achtergrondkenmerken van de doelgroep (welke nog niet in het kwantitatieve gedeelte aan de orde komen)? Bijvoorbeeld voortijdig schoolverlaten, hoogst behaalde schoolresultaat, gezinssituatie, historie in hulpverlening.
2. Zijn de leefstijl en de problemen van zwerfjongeren veranderd?
3. Zijn de historie van hulpverlening en de soort hulpverlening waar zwerfjongeren mee te maken hebben gehad veranderd?
4. Zijn de behoeften van zwerfjongeren en hun ideeën ten aanzien van hulpverlening veranderd?
5. Zijn er veranderingen waar te nemen in variaties in zwerven?
6. Wat geven zwerfjongeren idealiter aan nodig te hebben om hun leven weer op de rails te krijgen?
7. Over het algemeen zijn zwerfjongeren vaker man dan vrouw, maar in Almere is dit omgekeerd. Is de oorzaak hiervan te achterhalen?
8. Is na te gaan hoeveel zwerfjongeren te maken hebben met LVG (licht verstandelijk gehandicapt) problematiek?
9. Hoe verhouden deze punten zich met het landelijke beeld?

In het voorjaar van 2004 heeft het Bonger Instituut uitgebreid onderzoek gedaan naar zwerfjongeren in Flevoland.<sup>29</sup> Naast interviews met lokale deskundigen, behelsde dat onderzoek omvangrijk veldwerk en interviews met bijna honderd zwerfjongeren zowel binnen als buiten opvangvoorzieningen. Voor een dergelijke uitvoerige aanpak was binnen de verdiepende studie geen ruimte; vooral veldwerk is een tijdrovende methodiek. Voor deze verdiepende studie is allereerst het profiel van de zwerfjongeren in de Flevomonitor vergeleken met het landelijke beeld. Ook zijn de ten behoeve van de Flevomonitor reeds verzamelde registratiegegevens rond zwerfjongeren meer gedetailleerd geanalyseerd. Daarnaast is een survey gehouden onder een 321 zwerfjongeren. Daarbij is grotendeels dezelfde vragenlijst gebruikt als in het onderzoek uit 2004. Tot slot zijn er gesprekken gevoerd met hulpverleners.

## Vergelijking met landelijk beeld

De vraag of en in hoeverre zwerfjongeren in Flevoland afwijken van het landelijk beeld is niet eenvoudig te beantwoorden. Er is namelijk geen beeld van dé Nederlandse zwerfjongere. Wel is er de afgelopen jaren onderzoek gedaan naar zwerfjongeren in verschillende steden in de Randstad. In alle gevallen gaat het hier om dossierstudies. Maaskant bestudeerde de dossiers van jongeren die in 2003 contact hadden gehad met een viertal instellingen in Rotterdam.<sup>30</sup> Bijvoets deed een dossierstudie naar jongeren die tussen februari en april 2006 contact hadden met twee instellingen in Den Haag.<sup>31</sup> Van Lier onderzocht actuele dossiers van negen instellingen in Dordrecht (peildatum 1-4-2008) en zes instellingen in Leiden (peildatum 1-9-2008).<sup>32</sup> Onderstaand overzicht van de resultaten van deze onderzoeken laat zien dat er nogal wat variatie is in het profiel van zwerfjongeren. In Den Haag zijn het overwegend jongens, in Dordrecht zijn meisjes in de meerderheid. Echt heel jonge zwerfjongeren komen overal nauwelijks voor; in Leiden zijn zelfs bijna alle zwerfjongeren meerder-

---

<sup>29</sup> Korf, D.J., Ginkel, P. van & Wouters, M. (2004) *Je ziet het ze niet aan. Zwerfjongeren in Flevoland*. Amsterdam: Rozenberg.

<sup>30</sup> Maaskant, J. (2005) *Bandieten, dissidenten, weglopers of verschoppelingen. Profielen van thuisloze jongeren in Rotterdam*. Rotterdam: SoZaWe.

<sup>31</sup> Bijvoets, M. (2006) *Zwerfjongeren in Den Haag. Een onderzoek naar de profielen van zwerfjongeren en de hulpverlening gezien vanuit profielen*. Utrecht: Universiteit Utrecht, Faculteit Sociale Wetenschappen (Bachelorthesis).

<sup>32</sup> Van Lier, L. (2009a) *Profielen van zwerfjongeren. Dordrecht en omstreken*. Delft: Van Lier Onderzoek.  
Van Lier, L. (2009b) *Profielen van zwerfjongeren. Leiden en omstreken*. Delft: Van Lier Onderzoek.



jarig, terwijl in de andere steden ook de wat jongere leeftijdsgroepen zijn vertegenwoordigd. Etniciteit is door Van Lier niet meegenomen in zijn studies, maar ook tussen Rotterdam en Den Haag zien we al verschillen in etnische afkomst.

**Tabel 6.1 Profielen zwerfjongeren andere studies**

	Rotterdam 2005 (Maaskant)	Den Haag 2006 (Bijvoets)	Dordrecht 2009a (Van Lier)	Leiden 2009b (Van Lier)	FLEVOLAND 2009
<b>Geslacht</b>					
man	64%	73%	43%	63%	53%
vrouw	36%	27%	57%	37%	47%
<b>Leeftijd</b>					
jonger dan 15	1%	0%	0%	0%	4%
15 t/m 17	17%	16%	16%	4%	5%
18 t/m 20	57%	51%	58%	44%	38%
21 t/m 24	25%	33%	40%	58%	53%
gemiddeld	19	20	20	21	20
<b>Etniciteit</b>					
Nederlands	47%	35%	-	-	58%
Surinaams/Antilliaans/Turks/Marokkaans	35%	47%	-	-	27%
overig allochtoon	18%	18%	-	-	16%
<b>Problematiek</b>					
schulden	61%	78%	57%	79%	48%
<b>Totaal</b>					
aantal zwerfjongeren in onderzoek	206	102	115	108	478

Wanneer we de cijfers van de Flevomonitor hiernaast leggen, lijken de zwerfjongeren in Flevoland wat betreft geslacht en leeftijd het meest op de zwerfjongeren in Leiden en omstreken. Belangrijker overeenkomsten of verschillen zijn echter waarschijnlijk te vinden in andere kenmerken zoals bijvoorbeeld leefsituatie of problematiek. Opvoeding, inkomen en woonsituatie ontbreken grotendeels in de Flevomonitor (zie hoofdstuk 2, p.19) en de samenstelling van het huishouden ontbreekt in de andere studies. Dat geldt ook voor verslaving en huiselijk geweld.<sup>33</sup> Alleen financiële problematiek kan worden vergeleken. En dan blijkt dat bij zwerfjongeren in Flevoland veel minder vaak schulden zijn geregistreerd dan in de andere studies.

### **Verdere analyse beschikbare gegevens Flevomonitor**

Bijna alle aan de Flevomonitor deelnemende instanties hadden in 2009 contact met één of meer zwerfjongeren. Van de 478 zwerfjongeren in deze Flevomonitor hadden

<sup>33</sup> De andere studies verzamelden wel gegevens over alcohol- en druggebruik, maar specificerden geen problematisch gebruik of verslaving.

de meesten contact met het Leger des Heils (n = 293, 61%). Andere instellingen waar relatief veel zwerfjongeren contact mee hadden waren Kwintes (n = 92, 19%) en Vangnet & Advies (n = 57, 12%). De overlap tussen instanties wat betreft de zwerfjongeren is 29%. Ongeveer één op de drie zwerfjongeren heeft dus in 2009 contact (gehad) met twee of meer instanties. Het contact tussen hulpverlening en zwerfjongere duurt gemiddeld langer dan een half jaar (afgeronde trajecten 195 dagen, nog lopende trajecten 284 dagen).

De algemene gegevens van de zwerfjongeren zijn in een eerder hoofdstuk al gepresenteerd (p.38). In deze verdiepende studie gaan we er meer gedetailleerd op in. Net als voor de totale groep dak- en thuislozen, maken we ook voor de subcategorie zwerfjongeren een vergelijking tussen gemeenten. De aantallen in Urk, Zeewolde, Dronten en Noordoostpolder zijn echter zo klein dat de gegevens herleidbaar zouden kunnen zijn op personen. Daarom worden de kleinere gemeenten samengenomen.

De helft van de zwerfjongeren in De Flevomonitor is afkomstig uit Almere en een kwart uit Lelystad. De kleinere gemeenten tezamen huizen slechts een tiende van de zwerfjongeren. In de kleinere gemeenten zijn de zwerfjongeren vaker vrouw dan in Almere en Lelystad. De gemiddelde leeftijd is over heel Flevoland vrijwel gelijk (circa 20 jaar). De leeftijdsrange is door de definitie van de zwerfjongeren natuurlijk beperkt. Vrijwel alle zwerfjongeren (91%) zijn meerderjarig. Er komen in de registraties enkele dak- of thuisloze jongeren onder de 15 jaar, zelfs baby's, voor. Dit kunnen kinderen van dak- of thuisloze ouders zijn en de term zwerfjongere is op hen misschien niet van toepassing.<sup>34</sup> Ook in de leeftijdscategorie 15-17 kan dat in theorie het geval zijn en zelfs bij de 18-plussers, maar het merendeel zal zeker als zwerfjongere bestempeld kunnen worden.

In de kleinere gemeenten zijn zwerfjongeren vrijwel uitsluitend autochtoon Nederlands. In Almere is bijna de helft allochtoon en vormen Surinamers de grootste allochtone groep, gevolgd door overig niet-westerse allochtonen. In Lelystad is ruim een derde allochtoon en vormen Antillianen de grootste allochtone groep. Zwerfjongeren afkomstig van buiten de provincie zijn het vaakst allochtoon.

---

<sup>34</sup> Over het algemeen worden kinderen echter niet afzonderlijk geregistreerd; alleen de ouder. Het kan hier ook gaan om een registratiefout in de geboortedatum.

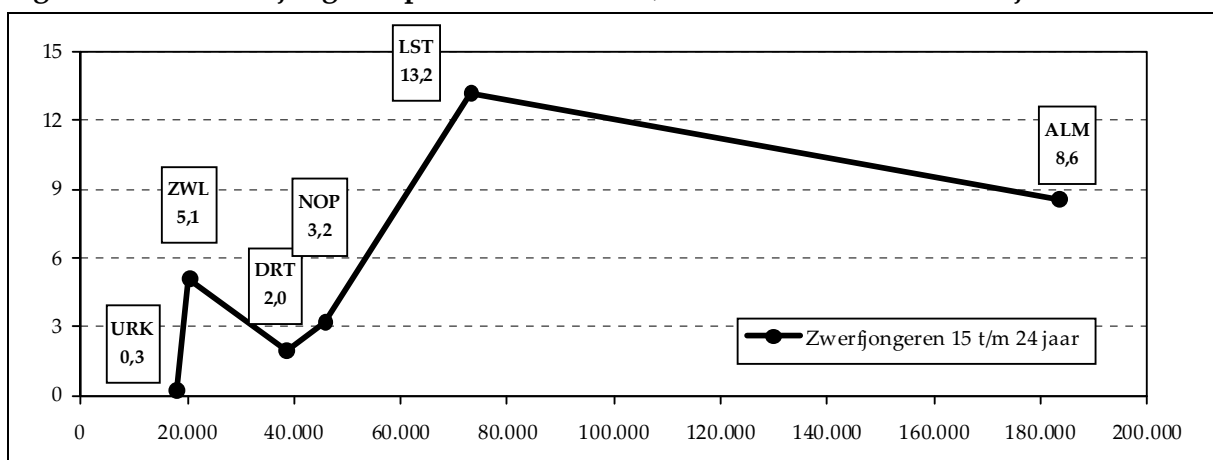
**Tabel 6.2 Overzicht zwerfjongeren**

	Almere	Lelystad	kleinere gemeenten	buiten Flevoland	Totaal
<b>Geslacht</b>					
man	56%	54%	45%	43%	53%
	129	67	20	29	254
vrouw	44%	46%	55%	57%	47%
	100	57	24	38	223
<b>Leeftijd</b>					
jonger dan 15	5%	3%	2%	2%	4%
	12	4	1	1	19
15 t/m 17	4%	4%	9%	6%	5%
	10	5	4	4	23
18 t/m 20	34%	49%	34%	31%	38%
	79	61	15	21	183
21 t/m 24	56%	44%	55%	61%	53%
	129	54	24	41	253
<b>Etniciteit</b>					
Nederlands	51%	64%	93%	45%	58%
	92	67	25	30	223
Surinaams	18%	6%		19%	13%
	32	6		13	52
Antilliaans	8%	11%	4%	10%	9%
	14	11	1	7	33
Turks	1%	1%		2%	1%
	2	1		1	4
Marokkaans	4%	4%		8%	4%
	7	4		5	16
overig westers	5%	6%		6%	5%
	8	6		4	18
overig niet-westers	13%	9%	4%	10%	11%
	24	9	1	7	42
<b>Problematiek</b>					
verslaafd	20%	26%	11%	5%	18%
	47	32	5	3	87
alcohol	5%	3%	5%	2%	4%
	11	4	2	1	18
softdrugs	14%	20%		2%	12%
	32	25		1	58
harddrugs	4%	3%	2%		3%
	8	4	1		13
slachtoffer huiselijk geweld	8%	7%	9%	13%	9%
	18	9	4	9	41
dader huiselijk geweld	6%	6%		3%	5%
	14	7		2	23
schulden	50%	48%	36%	54%	48%
	114	60	16	36	229
<b>Totaal</b>					
	49%	27%	9%	14%	100%
	230	124	44	67	478

Wanneer we kijken naar andere problematiek naast dak- en thuisloosheid, dan valt vooral het hoge percentage zwerfjongeren met schulden op. Van alle kwetsbare groepen van deze Flevomonitor samengenomen heeft 24% schulden; bij zwerfjongeren is dat percentage twee keer zo groot (48%). Zwerfjongeren van buiten de provincie hebben de meeste schulden en zwerfjongeren uit de kleinere gemeenten een stuk minder. Wat betreft verslavingsproblematiek scoren vooral de zwerfjongeren uit Almere en Lelystad hoog. Bij één op de vijf Almeerse zwerfjongeren is verslaving geregistreerd, bij die uit Lelystad zelfs meer dan een kwart. In de kleinere gemeenten is dat ongeveer de helft daarvan en bij zwerfjongeren van buiten de provincie komt verslaving nog minder voor. Het verschil wordt voornamelijk gemaakt door cannabisverslaving, dat buiten Almere en Lelystad blijkbaar niet of nauwelijks voorkomt bij zwerfjongeren. Slachtoffers (9%) en daders (5%) van huiselijk geweld zijn ook onder zwerfjongeren vertegenwoordigd. Er zijn hierin wel wat verschillen tussen gemeenten, maar de aantallen zijn gering.

Ook het aantal zwerfjongeren in Flevoland kan worden afgezet tegen het aantal inwoners, maar dan moet wel rekening gehouden worden met de leeftijd. Per 1 000 inwoners in de leeftijdscategorie 15 t/m 24 jaar kent Flevoland 7,4 zwerfjongeren.<sup>35</sup> Zeewolde laat net als de eerder besproken hoofdthema's van de Flevomonitor relatief grote aantallen zien, maar het is vooral Lelystad dat nu opvalt. Het absolute aantal zwerfjongeren is in Almere bijna twee keer zo groot als in Lelystad, maar afgezet tegen het totaal aantal jongeren in de stad scoort Lelystad een stuk hoger.

**Figuur 6.3 Zwerfjongeren per 1 000 inwoners, naar inwonertal 15 t/m 24 jaar**

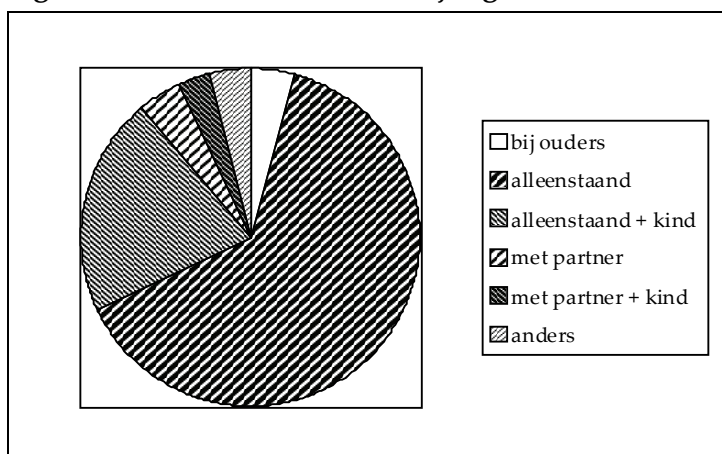


<sup>35</sup> In 2009 woonden er 51.358 jongeren van 15 t/m 24 jaar in Flevoland en waren er 382 Flevolandse zwerfjongeren in dezelfde leeftijdscategorie geregistreerd.

### Aanvullende gegevens

Naast geslacht, leeftijd, etniciteit en woonplaats worden in de Flevomonitor – voor zover de registratie van de deelnemende instanties het toelaat – ook enkele andere kenmerken verzameld. Helaas ontbreekt bij de meeste zwerfjongeren in de Flevomonitor informatie over bron van inkomsten (53% missing), opleidingsniveau (52% missing) en woonsituatie (58% missing) zodat verdere analyse van deze gegevens niet zinvol is. Alleen de samenstelling van het huishouden is voor de meesten wel bekend. De meeste zwerfjongeren zijn alleenstaand (64%). Eén op de vijf is alleenstaande ouder met kind. In een aantal gevallen kan het hier gaan om eerdergenoemde kinderen van een dak- of thuisloze ouders, meestal zijn het echter twintigers en gaat het hoogstwaarschijnlijk om jonge alleenstaande moeders (en enkele vaders) zonder dak of thuis. Een klein deel (4%) leeft nog bij ouders.<sup>36</sup> De overigen leven met partner, eventueel ook met kind, of in een ander huishouden (bijvoorbeeld met familie of vrienden).

**Figuur 6.4** Leefsituatie zwerfjongeren



Andere kenmerken dan die in de Flevomonitor worden verzameld zijn niet een-twee-drie beschikbaar. Natuurlijk verzamelen hulpverleners zoveel mogelijk relevante informatie over thuissituatie, schoolprestaties, lichamelijke gezondheid, psychische gesteldheid, sociaal netwerk et cetera, maar dit komt in de registratie terecht in de vorm van verslagen. Dergelijke 'levensverhalen' zijn niet zomaar te kwantificeren. Daarvoor is uitgebreid dossieronderzoek nodig en dat ligt buiten de reikwijdte van deze verdiepende studie.

<sup>36</sup> Dit zijn mogelijk kinderen van dak- of thuisloze ouders (zie ook de opmerking hierover op pagina 72). Ook kan deze geregistreerde samenstelling van het huishouden slaan op de situatie voorafgaand aan dak- of thuisloosheid van de zwerfjongere.

## Survey onder zwerfjongeren in de opvang

Voor de afname van enquêtes onder zwerfjongeren in de opvang is om pragmatische redenen gekozen voor zeven afdelingen van het Leger des Heils: Dag- en Nachtopvang in Almere en Lelystad, Enkeltje Zelfstandig (tegenwoordig Vast & Verder) in Lelystad en Zeewolde, Noodopvang Perspectief, Room4U en Zij Aan Zij. Bij deze afdelingen zouden volgens de registratiecijfers op jaarbasis circa 250 zwerfjongeren te vinden moeten zijn. De afdeling Begeleid Wonen van het Leger des Heils is buiten beschouwing gelaten omdat deze jongeren in individuele woonruimtes verspreid over de stad wonen. Andere instanties die opvang bieden aan zwerfjongeren (Iris-Zorg, Kwintes, Tikvah) zijn buiten beschouwing gelaten omdat het daar (in vergelijking met het Leger des Heils) om veel kleinere aantallen gaat.

Ondanks de grote aantallen op jaarbasis, bleek het niet eenvoudig het streefaantal van 40 enquêtes te realiseren. Bij de dag- en nachtopvang in Almere zouden op jaarbasis bijvoorbeeld ongeveer 60 jongeren moeten komen, maar in een gemiddelde week komen er volgens hulpverleners hooguit 'een paar'. Deze jongeren bleken lastig te 'vangen'. Er is geprobeerd jongeren via posters attent te maken op het onderzoek (en vooral de vergoeding van 10 euro voor de enquête). Jongeren die zich aanmeldden voor deelname kwamen echter niet opdagen. Zelfs op een regenachtige zondag is er tijdens een hele middag rondhangen op locatie niet één zwerfjongere gesignaleerd. Bij residentiële afdelingen zijn jongeren wel makkelijker te bereiken, maar soms verblijven er niet meer dan een handvol jongeren, zodat ook daar weinig enquêtes konden worden gerealiseerd. Bij jongeren met een dagbesteding kunnen enquêtes alleen in de avonduren of weekenden plaatsvinden. Het was vaak niet mogelijk om op die tijden afspraken te maken met de hulpverlening en bovendien waren de jongeren zelf dan ook lang niet altijd thuis of bereid een enquête te doen. Uiteindelijk zijn in een periode van twee maanden 29 enquêtes in de opvang afgenomen. Daarnaast zijn op straat drie zwerfjongeren aangesproken die niet in de opvang verbleven. In totaal zijn dus 32 enquêtes gerealiseerd.

In het onderzoek onder zwerfjongeren in Flevoland uit 2004 zijn twee groepen geënuquêteerd: (1) zwerfjongeren tot 23 jaar die ten minste 3 maanden thuisloos waren en in de afgelopen 3 maanden op ten minste drie verschillende plaatsen hadden geslapen, en (2) risicojongeren tot 23 jaar die tussen de 1 en 3 maanden thuisloos waren. De doelgroep van dat onderzoek was dus op twee belangrijke punten anders dan de

geënquêteerde jongeren in deze verdiepende studie. Om te beginnen lag de leeftijds-grens van de op dat moment geldende officiële definitie van zwerfjongeren (< 23 jaar) twee jaar lager dan de huidige landelijke definitie die in deze Flevomonitor wordt gehanteerd.<sup>37</sup> Belangrijker nog: jongeren die in opvang verbleven vielen in 2004 grotendeels buiten de definitie van zwerfjongeren, omdat die de laatste drie maanden op één plek hadden geslapen. Slechts 13 van de in totaal 95 geënquêteerde jongeren (zwerfjongeren en risicjongeren) van het onderzoek van 2004 zijn binnen de hulpverlening benaderd. Resultaten van dat onderzoek zijn dus eigenlijk niet echt goed te vergelijken met de uitkomsten van de verdiepende studie. Eventuele verschillen kunnen net zo goed het gevolg zijn van daadwerkelijke veranderingen in het profiel van zwerfjongeren sinds 2004, als een weerslag zijn van de verschillende groepen geënquêteerde jongeren. Omdat het wat de verdiepende studie betreft om beperkte aantallen gaat, zijn geen statistische toetsen uitgevoerd. In de hierna volgende tabellen zijn de gegevens van het onderzoek uit 2004 en die van deze verdiepende studie naast elkaar gezet. In de tekst worden de resultaten van de verdiepende studie beschreven en worden opvallende verschillen met het eerdere onderzoek kort genoemd.

---

<sup>37</sup> Vlak voor publicatie van deze Flevomonitor heeft de Minister voor Jeugd en Gezin in een brief aan de Tweede Kamer een nieuwe definitie aangekondigd, waarin de leeftijds-grens wederom is teruggebracht naar 23 jaar (DMO/SSO-2995315, 24 juni 2010).

**Tabel 6.5 Achtergrondkenmerken**

	Zwerfjongeren (incl. risicogroep) in Flevoland 2004	Zwerfjongeren Flevomonitor 2009
<b>Geslacht</b>		
man	76%	53%
vrouw	24%	47%
<b>Leeftijd</b>		
jonger dan 15	4%	0%
15 t/m 17	37%	6%
18 t/m 20	37%	56%
21 t/m 24	22%	38%
gemiddeld	18	20
<b>Etniciteit</b>		
Nederlands	52%	41%
Surinaams	16%	31%
Antilliaans	4%	3%
Turks	3%	6%
Marokkaans	16%	0%
overig westers	3%	0%
overig niet-westers	5%	19%

Iets meer dan de helft van de 32 geënquêteerde zwerfjongeren is man. Ze zijn bijna allemaal meerderjarig; de gemiddelde leeftijd is 20 jaar. Allochtonen zijn in de meerderheid, waarvan Surinamers de grootste groep vormen. Eén op de zes jongeren is in het buitenland geboren en kwam als baby (0-2 jaar) naar Nederland. Alle jongeren hebben de Nederlandse nationaliteit.

*Vergelijking met eerder onderzoek*

In het onderzoek van 2004 waren er meer mannelijke en meer minderjarige zwerfjongeren. Ook waren er meer autochtoon Nederlandse en tegelijkertijd meer Marokkaanse jongeren. Deze laatste groep is in de huidige survey helemaal niet aangetroffen en ook in de registratiegegevens (tabel 6.2) vormen Marokkaanse zwerfjongeren een kleine minderheid.



**Tabel 6.6 Zwerven**

	Zwerfjongeren (incl. risicojongeren) in Flevoland 2004	Zwerfjongeren Flevomonitor 2009
<b>Buiten slapen (afg. jaar)</b>		
0 nachten	41%	81%
tussen 1 en 8 nachten	36%	16%
tussen 8 en 31 nachten	13%	0%
tussen 31 en 183 nachten	10%	3%
tussen 183 en 365 nachten	1%	0%
<b>Slaapplekken (afg. maand)</b>		
buiten	30%	0%
binnen bij hulpverlening	24%	91%
binnen in pension, hotel, e.d.	6%	0%
binnen bij ouders/familie/vrienden/kennissen	-	25%
binnen elders (in 2004 incl. familie/vrienden)	95%	0%
<b>Aantal dagen warm eten (afg. 7 dgn)</b>		
gemiddeld	6	6
<b>Ziektekostenverzekering</b>		
ja	62%	91%
nee	38%	9%

Vrijwel alle jongeren zijn in de opvang geënquêteerd en een ruime meerderheid heeft het laatste jaar niet buiten geslapen. De laatste maand heeft niemand buiten geslapen, wel heeft een kwart een of meer nachten buiten de hulpverlening bij familie of vrienden doorgebracht. Er wordt over het algemeen dagelijks warm gegeten. Negen op de tien zwerfjongeren hebben een ziektekostenverzekering.

*Vergelijking met eerder onderzoek*

Vanwege de afwijkende opzet waren er in het onderzoek van 2004 veel meer zwerfjongeren die buiten sliepen. Het laatste jaar had de meerderheid minimaal één nacht buiten doorgebracht. De laatste maand had een derde van de jongeren buiten geslapen en vrijwel iedereen had ergens buiten de hulpverlening (vooral bij familie en vrienden) een slaapplek gehad. Ondanks het meer onregelmatige leven van de zwerfjongeren uit 2004, aten ook zij over het algemeen dagelijks een warme maaltijd. Wel waren er veel minder zwerfjongeren met een ziektekostenverzekering.

**Tabel 6.7 School**

	Zwerfjongeren (incl. risicojongeren) in Flevoland 2004	Zwerfjongeren Flevomonitor 2009
<b>Opleidingsniveau</b>		
basisschool	62%	41%
speciaal onderwijs	1%	0%
vmbo	28%	41%
mbo	6%	19%
havo/vwo	0%	0%
anders	3%	0%
<b>Schoolgaand</b>		
ja	27%	31%
nee	73%	69%
<b>Zo nee, opleiding afgemaakt</b>		
ja	-	26%
nee	-	74%
<b>Zo ja, huidige opleiding</b>		
speciaal onderwijs	8%	0%
vmbo	54%	0%
mbo	19%	80%
havo/vwo	8%	0%
anders	12%	20%
<b>Zo ja, spijbelen</b>		
ja	43%	33%
nee	58%	67%

De geënquêteerde zwerfjongeren zijn over het algemeen lager opgeleid, met basisschool of vmbo als hoogst behaalde diploma. Eén op de drie gaat momenteel naar school. Van degenen die dat niet doen, heeft driekwart de school verlaten zonder de opleiding af te maken. Degenen die wel naar school gaan, volgen een mbo-opleiding of een cursus of leer-werktraject. Een derde van hen heeft de laatste maand gespijbeld.

*Vergelijking met eerder onderzoek*

In het onderzoek van 2004 lag het opleidingsniveau iets lager; er waren meer jongeren met alleen een basisschooldiploma en vrijwel niemand had een mbo-opleiding afgerond. Ook de huidige opleiding was van een lager niveau: meestal vmbo en veel minder mbo. Deze verschillen in opleidingsniveau kunnen waarschijnlijk deels worden verklaard door de jongere leeftijd van de in 2004 geënquêteerde zwerfjongeren. Los van het opleidingsniveau werd in 2004 wel meer gespijbeld.

**Tabel 6.8 Werk**

	Zwerfjongeren (incl. risicojongeren) in Flevoland 2004	Zwerfjongeren Flevomonitor 2009
<b>Ooit betaalde baan</b>		
ja	52%	59%
nee	48%	41%
<b>Zo ja, leeftijd eerste baan</b>		
gemiddeld	15	17
<b>Zo ja, aantal banen</b>		
gemiddeld	6	4
<b>Momenteel betaalde baan</b>		
ja	9%	13%
nee	91%	87%
<b>Zo nee, wanneer voor het laatst</b>		
gemiddeld aantal maanden	10	12

Een kleine meerderheid heeft ooit een betaalde baan gehad. Zij begonnen gemiddeld op hun 17<sup>e</sup> met werken en hebben gemiddeld 4 banen versleten. Momenteel werken de meeste jongeren niet en is het gemiddeld een jaar geleden dat ze een baan hebben gehad.

*Vergelijking met eerder onderzoek*

De werkervaring van de jongeren van 2004 was ongeveer gelijk, zij het dat ze gemiddeld op jongere leeftijd waren gaan werken (hoewel ook hier kan meespelen dat de geënquêteerde zwerfjongeren in 2004 gemiddeld jonger waren) en meer baantjes hadden gehad.

**Tabel 6.9      Inkomen**

	Zwerfjongeren (incl. risicojongeren) in Flevoland 2004	Zwerfjongeren Flevomonitor 2009
<b>Uitkering</b>		
ja	11%	56%
nee	89%	44%
<b>Hoofdbron van inkomsten</b>		
werk	15%	13%
uitkering	12%	63%
partner/ouders/familie	24%	6%
illegaal	45%	6%
legaal	2%	0%
<b>Nevenbron van inkomsten</b>		
werk	1%	3%
uitkering	1%	3%
partner/ouders/familie	32%	53%
illegaal	7%	9%
legaal	0%	25%
<b>Inkomen (afg. 7 dgn)</b>		
doorsnee	30	67
<b>Uitgaven (afg. 7 dgn)</b>		
doorsnee	15	50

Iets meer dan de helft van de jongeren heeft een uitkering. Dat is meestal WWB of Wajong, soms WIJ of een daklozenuitkering.<sup>38</sup> Daarnaast ontvangt 13% studiefinanciering (dit hebben we niet tot de uitkeringen gerekend). Een uitkering is voor de meeste jongeren de belangrijkste bron van inkomsten, gevolgd door werk. Ongeveer de helft van de jongeren krijgt extra geld van partner, ouders of familie en een kwart verdient wat bij met klusjes of andere legale activiteiten. Een paar jongeren verdienen geld met illegale activiteiten (bijv. dealen of diefstal). De laatste week verdienden de jongeren in doorsnee 67 euro en gaven zij 50 euro uit aan levensonderhoud.

#### *Vergelijking met eerder onderzoek*

In het onderzoek van 2004 hadden de meeste zwerfjongeren geen uitkering en waren partner of ouders, maar vooral illegale activiteiten veel belangrijkere inkomstenbronnen. Een groot verschil is ook dat zowel inkomsten als uitgaven veel lager waren in 2004, zelfs als rekening wordt gehouden met inflatie.<sup>39</sup>

<sup>38</sup> WWB = Wet Werk en Bijstand; Wajong = Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten; WIJ = Wet Investeren in Jongeren (gemeentelijke uitkering bij acceptatie van een leeraanbod).

<sup>39</sup> Inflatie 2004-2009 = 10,6% (1,37% + 1,62% + 1,45% + 1,75% + 2,56% + 1,43 %).

**Tabel 6.10 Schulden**

	Zwerfjongeren (incl. risicojongeren) in Flevoland 2004	Zwerfjongeren Flevomonitor 2009
<b>Schulden</b>		
ja	54%	75%
nee	46%	25%
<b>Zo ja, hoogte schuld</b>		
doorsnee	1600	3000
<b>Zo ja, schuldeisers</b>		
postorderbedrijven	14%	4%
telefoonaanbieders	33%	46%
afbetaling winkel	12%	8%
bank/giro	24%	13%
vrienden/kennissen	31%	8%
ouders/familie	28%	25%
woningbouwverenigingen	8%	21%
gas/water/elektriciteit	8%	13%
(ziektekosten)verzekering	-	54%
boetes	-	54%
anders (in 2004 incl. verzekering en boetes)	57%	30%
<b>Zo ja, schuldsanering</b>		
ja	25%	42%
nee	75%	58%

Driekwart van de zwerfjongeren heeft schulden, variërend van 200 tot 18.000 euro. Het doorsnee schuldbedrag is 3.000 euro. De meesten hebben openstaande boetes en/of schulden bij verzekeringsinstanties en telefoonaanbieders. Vier op de tien jongeren met schulden hebben een betalingsregeling of andere vorm van schuldsanering.

*Vergelijking met eerder onderzoek*

Ook in 2004 hadden de meeste zwerfjongeren schulden, maar het aandeel was veel kleiner. De doorsnee schuld lag bijna de helft lager. Boetes en verzekeringsschuld vormden in de vragenlijst van 2004 geen aparte categorie, maar kwamen toen ook zeker voor. Er waren meer zwerfjongeren met schulden bij vrienden en kennissen. Het aandeel jongeren dat een regeling had getroffen om de schuld af te lossen was een stuk kleiner.

**Tabel 6.11 Ouders**

	Zwerfjongeren (incl. risicojongeren) in Flevoland 2004	Zwerfjongeren Flevomonitor 2009
<b>Opvoeding</b>		
vader en moeder	60%	50%
vader of moeder alleen	35%	44%
anders	5%	6%
<b>Ouders gescheiden</b>		
ja	55%	75%
nee	45%	25%
<b>Leeftijd huis uit</b>		
gemiddeld	16	16
<b>Omstandigheden huis uit</b>		
elders gaan wonen	-	31%
weggelopen	-	22%
uit huis gezet	-	19%
uithuisplaatsing	-	28%
<b>Persoonlijk contact moeder (afg. 30 dgn)</b>		
ja	70%	88%
nee	26%	9%
moeder overleden	3%	3%
<b>Persoonlijk contact vader (afg. 30 dgn)</b>		
ja	38%	63%
nee	52%	28%
vader overleden	11%	9%

De helft van de geënquêteerde zwerfjongeren is opgevoed door beide biologische ouders. De meeste anderen zijn opgegroeid in een eenoudergezin, de rest is opgevoed door stief-, pleeg- of adoptieouders. Bij driekwart van de jongeren zijn de ouders gescheiden. Gemiddeld gingen de jongeren op hun 16<sup>e</sup> het huis uit. Ongeveer de helft vertrok op eigen initiatief en ging ergens anders wonen (bijv. bij broer/zus of vriend/vriendin) of is weggelopen. De andere helft is door de ouder(s) het huis uit gezet of is uit huis geplaatst (bijv. OTS of plaatsing in een tehuis of pleeggezin). De meeste jongeren hebben nog wel contact met hun moeder en/of (in mindere mate) hun vader.

*Vergelijking met eerder onderzoek*

Onder de zwerfjongeren van 2004 waren er meer die door beide ouders waren opgevoed en waarbij de ouders nog bij elkaar waren. De leeftijd waarop zij het huis hadden verlaten was vergelijkbaar. Naar de omstandigheden rond het uit huis gaan is destijds niet gevraagd. De meerderheid had nog wel contact met moeder, maar geen contact meer met vader.

**Tabel 6.12 Roken en drinken**

	Zwerfjongeren (incl. risicojongeren) in Flevoland 2004	Zwerfjongeren Flevomonitor 2009
<b>Roken</b>		
ooit	92%	94%
laatste jaar	85%	84%
laatste maand	82%	84%
<b>Startleeftijd</b>		
gemiddeld	13	14
<b>Drinken</b>		
ooit	94%	97%
laatste jaar	87%	88%
laatste maand	80%	75%
<b>Startleeftijd</b>		
gemiddeld	14	15
<b>Frequentie (huidige drinkers = laatste maand)</b>		
dagelijks	8%	0%
paar keer per week	20%	8%
alleen in het weekend	29%	29%
af en toe, bij gelegenheden	43%	63%
<b>Naar eigen mening verslaafd aan alcohol</b>		
ja	3%	0%
nee	97%	100%

Roken en drinken zijn gemeengoed onder de zwerfjongeren. Bijna iedereen heeft ooit tabak gerookt en/of alcohol gedronken en ook de laatste maand rookte en/of dronk de grote meerderheid. Gemiddeld begonnen ze op hun 14<sup>e</sup> met roken en een jaar later met drinken. Er wordt niet extreem frequent gedronken. De meesten beperken het drinken tot het weekend of speciale gelegenheden. Niemand drinkt dagelijks en niemand vindt zelf dat hij/zij verslaafd is aan alcohol.

*Vergelijking met eerder onderzoek*

Het beeld van tabak- en alcoholgebruik dat uit het onderzoek van 2004 naar voren kwam is zeer vergelijkbaar. Wel was het aandeel frequente drinkers (meerdere dagen per week of zelfs dagelijks) groter.

**Tabel 6.13    Blowen**

	Zwerfjongeren (incl. risicojongeren) in Flevoland 2004	Zwerfjongeren Flevomonitor 2009
<b>Blowen</b>		
ooit	84%	94%
laatste jaar	76%	66%
laatste maand	71%	59%
<b>Startleeftijd</b>		
gemiddeld	14	15
<b>Frequentie (huidige blowers = laatste maand)</b>		
dagelijks	39%	67%
paar keer per week	32%	17%
alleen in het weekend	9%	6%
af en toe, bij gelegenheden	20%	11%
<b>Aantal joints per blowdag (huidige blowers = laatste maand)</b>		
gemiddeld	3	2
<b>Naar eigen mening verslaafd aan cannabis</b>		
ja	21%	28%
nee	79%	72%

Ook met cannabis zijn de meeste zwerfjongeren bekend. Op twee na hebben alle zwerfjongeren ooit geblowd. Zij deden dat voor het eerst toen ze gemiddeld 15 jaar waren. Zes op de tien jongeren hebben ook de laatste maand nog geblowd, waarvan tweederde dagelijks. Op dagen dat ze blowen, roken ze gemiddeld 2 joints. Ruim een kwart is van mening dat hij/zij verslaafd is aan cannabis.

*Vergelijking met eerder onderzoek*

Het aandeel huidige blowers (laatste maand) was in het onderzoek van 2004 iets groter, maar het aandeel dagelijkse blowers juist veel kleiner. Het aandeel jongeren dat meende verslaafd te zijn aan cannabis was vergelijkbaar.



**Tabel 6.14 Overig middelengebruik**

	Zwerfjongeren (incl. risicojongeren) in Flevoland 2004	Zwerfjongeren Flevomonitor 2009
<b>Ooit-gebruik andere middelen</b>		
cocaïne	26%	22%
crack/basecoke	13%	6%
methadon	1%	0%
paddo's	28%	19%
ecstasy	33%	32%
amfetamine	22%	19%
lsd	6%	9%
heroïne	5%	0%
ritalin	11%	7%
ghb	-	13%
drugs spuiten	2%	0%
<b>Naar eigen mening verslaafd aan andere drugs</b>		
ja	2%	0%
nee	98%	100%

Eén op de drie zwerfjongeren heeft ervaring met andere (illegale) middelen. Dat is meestal ecstasy, gevolgd door cocaïne, amfetamine, paddo's en GHB. Gebruik van 'straatdrugs' als crack en heroïne en intraveneus druggebruik komt niet of nauwelijks voor. Huidig druggebruik (laatste maand) komt ook nauwelijks voor; slechts twee jongeren hebben de laatste maand cocaïne gebruikt, waarvan één ook ecstasy. In bovenstaande tabel is daarom ook alleen het ooit-gebruik weergegeven. Niemand vindt zelf dat hij/zij verslaafd is aan dergelijke drugs.

#### *Vergelijking met eerder onderzoek*

In het onderzoek van 2004 lagen de percentages voor het ooit-gebruik iets hoger. Toen had 43% van de jongeren ervaring met drugs anders dan tabak, alcohol en cannabis. Hoewel de aantallen klein zijn, vallen daarbij vooral de straatdrugs op. Naar GHB is destijds niet gevraagd. Huidig druggebruik (laatste maand) kwam ook in 2004 erg weinig voor.

**Tabel 6.15 Politie en justitie**

	Zwerfjongeren (incl. risicojongeren) in Flevoland 2004	Zwerfjongeren Flevomonitor 2009
<b>Ooit gearresteerd</b>		
ja	74%	63%
nee	26%	38%
<b>Zo ja, leeftijd eerste keer</b>		
gemiddeld	14	15
<b>Zo ja, leeftijd laatste keer</b>		
gemiddeld	17	18
<b>Zo ja, aantal keer op politiebureau gezeten</b>		
gemiddeld	8	4
<b>Zo ja, jeugddetentie</b>		
ja	36%	35%
nee	64%	65%

Bijna tweederde van de geënquêteerde zwerfjongeren is wel eens gearresteerd voor vernieling diefstal/inbraak of geweld/mishandeling. Tijdens de eerste arrestatie waren de jongeren gemiddeld 15 jaar. In ongeveer één op de drie gevallen was de eerste arrestatie ook de laatste. De overige 41% is vaker gearresteerd, waarvan de laatste keer plaatsvond toen ze gemiddeld 18 jaar waren. De delicten waarvoor ze de laatste keer werden opgepakt waren zwaarder dan de eerste keer (o.a. zware mishandeling, straatroof, vrijheidsberoving en vlucht uit de jeugdgevangenis). Gemiddeld hebben de jongeren die wel eens gearresteerd zijn vier keer op het politiebureau gezeten. Een derde van hen heeft jeugddetentie gehad; dat is 22% van de totale groep.

*Vergelijking met eerder onderzoek*

De zwerfjongeren uit het onderzoek van 2004 waren vaker en op gemiddeld jongere leeftijd gearresteerd. Zij zaten ook vaker op het politiebureau. Het aandeel gearresteerden dat jeugddetentie had gekregen is echter hetzelfde.

**Tabel 6.16 Problematiek**

	Zwerfjongeren (incl. risicojongeren) in Flevoland 2004	Zwerfjongeren Flevomonitor 2009
<b>Belangrijkste problemen (max. 5)</b>		
financiële problematiek	62%	66%
huisvestingsproblematiek	51%	47%
onderdak bij opvangplaatsen	28%	3%
werk	61%	19%
school	44%	25%
vrijtijdsbesteding	18%	0%
algemene gezondheid	7%	6%
alles / het leven (levensmoe)	5%	3%
prostitutieactiviteiten	1%	0%
overleven/kleding/voedsel/zelfzorg	21%	6%
justitie/politie	23%	13%
verslaving	12%	9%
psychosociale problematiek	3%	3%
relationele problemen	40%	34%
(ex)psychiatrische problematiek	3%	9%
geen toekomstperspectief	18%	16%
overig	21%	19%

De geënquêteerde zwerfjongeren is gevraagd welke vijf problemen hen bezighouden. Lang niet iedereen kon vijf problemen noemen, soms bleef het bij één. Het meest genoemde probleem waren de financiën, gevolgd door huisvesting. Een derde noemde relationele problemen (bijv. met ouders of partner) en school en werk scoren samen ook een derde. Categorieën die niet of nauwelijks genoemd werden zijn: onderdak, vrijtijdsbesteding, gezondheid, levensmoe, prostitutie, overleven en psychosociale problematiek. Vooral de categorieën onderdak bij opvangplaatsen en overleven zullen minder vaak genoemd zijn omdat vrijwel alle jongeren in de opvang verbleven.

*Vergelijking met eerder onderzoek*

Financiële problemen werden in het onderzoek van 2004 ook het vaakst genoemd. De jongeren van 2004 hadden echter duidelijk meer problemen met werk en school. Ook relaties, vrijtijdsbesteding, onderdak bij opvangplaatsen en overleven scoorden hoger.

**Tabel 6.17 Hulpverleningsgeschiedenis**

	Zwerfjongeren (incl. risicojongeren) in Flevoland 2004	Zwerfjongeren Flevomonitor 2009
<b>Hulpverlening ooit</b>		
psychiatrische zorg	34%	50%
verslavingszorg	10%	13%
reclassering	36%	31%
ziekenhuis	58%	52%
raad v.d. kindbescherming	-	45%
straathoekwerk	15%	3%
inloopcentra	13%	25%
ambulante zorg	28%	69%
nachtopvang	10%	44%
dagcentra	15%	41%
residentieel	29%	83%
<b>Ooit in tehuis of internaat</b>		
ja	27%	41%
nee	73%	59%
<b>Zo ja, leeftijd eerste keer</b>		
gemiddeld	15	14
<b>Zo ja, aantal tehuizen/internaten</b>		
gemiddeld	4	3
<b>Ooit in pleeggezin</b>		
ja	-	19%
nee	-	81%
<b>Zo ja, leeftijd eerste keer</b>		
gemiddeld	-	14
<b>Zo ja, aantal pleeggezinnen</b>		
gemiddeld	-	1

Veel zwerfjongeren hebben ooit contact gehad met één op meer hulpverleningsinstaties, waarvan de meesten natuurlijk met de residentiële daklozenopvang. Ook met de ambulante hulpverlening (bijv. Bureau Jeugdzorg) hebben de meeste jongeren kennis gemaakt. De helft heeft wel eens psychiatrische zorg gehad. Daarna volgen de Raad van de Kinderbescherming, nachtopvang en dagcentra. Straathoekwerk scoort verreweg het laagst.

Vier op de tien jongeren hebben ooit in een tehuis of internaat gewoond en twee op de tien ooit in een pleeggezin (beide gemiddeld vanaf hun 14<sup>e</sup> jaar). De jongeren hebben vaak in meerdere tehuizen gezeten, maar hebben meestal maar één pleeggezin gehad.

#### *Vergelijking met eerder onderzoek*

In het onderzoek van 2004 hadden minder jongeren ervaring met de daklozenvoorzieningen, psychiatrische zorg en tehuizen. Straathoekwerk scoorde hoger.

**Tabel 6.18 Behoeften**

	Zwerfjongeren (incl. risicojongeren) in Flevoland 2004	Zwerfjongeren Flevomonitor 2009
<b>Belangrijkste behoeften (max. 3)</b>		
betere nachtopvang	13%	6%
betere dagopvang	4%	3%
minder regels in de bestaande opvang	6%	19%
meer hulp bij het vinden van vast onderdak	38%	38%
postadres	9%	3%
krijgen van een uitkering	28%	22%
hulp bij het regelen van schulden	17%	31%
hulp bij verslaving	3%	9%
meer ruimte waar je drugs kunt gebruiken	5%	0%
hulp bij problemen met politie/justitie	5%	3%
een baan	61%	31%
een opleiding	44%	34%
meer contact met mensen die niet dakloos zijn	2%	3%
minder afhankelijk van de hulpverlening	3%	25%
meer ruimte voor initiatieven van zwerfjongeren zelf	9%	3%
vriendelijker personeel in de hulpverlening	10%	6%
betaalbare bagagekluisjes	1%	0%
vaste begeleider	6%	25%

Wanneer de zwerfjongeren wordt gevraagd uit een lijst met achttien items drie dingen te kiezen waaraan ze het meest behoefte hebben, wordt het vaakst gekozen voor hulp bij huisvesting, baan of opleiding, en financiën. Er zijn ook specifieke behoeften ten aanzien van de hulpverlening, namelijk minder afhankelijkheid, een vaste begeleider en minder regels. In een open vraag naar suggesties voor verbeteringen van de hulpverlening komt dit ook naar voren. Zes jongeren (19%) zouden (meer contact met) een vaste begeleider willen en vijf jongeren (16%) willen meer ruimte voor zelfstandigheid en eigen keuzes. Daarnaast worden onder andere genoemd: meer opvangplekken, meer activiteiten, sneller een eigen woning, duidelijkere afspraken, meer voorlichting onder jongeren over de mogelijkheden van de hulpverlening, betere bedden en eten, meer rekening houden met individuele omstandigheden en meer privacy.

#### *Vergelijking met eerder onderzoek*

De zwerfjongeren uit het onderzoek van 2004 hadden vaker behoefte aan een baan of opleiding en minder vaak behoefte aan hulp bij het regelen van schulden (zij hadden ook minder schulden, zie tabel 6.10). Ook de hulpverleningsspecifieke behoeften (regels, afhankelijkheid, begeleider) scoorden lager. Dit heeft natuurlijk ook te maken met het feit dat in 2004 minder jongeren in de opvang waren geënquêteerd.

## Hulpverleners over zwerfjongeren

Voor de verdiepende studie zijn ook interviews gehouden met hulpverleners van Kwintes (Zwerfjongerenproject), Leger des Heils (Dag- en Nachtopvang, Noodopvang Perspectief, Room4U, Vast & Verder en Zij Aan Zij), Tikvah en Vangnet & Advies. Daarnaast is gesproken met een Talentmanager van de gemeente Lelystad (On Track). Hulpverleners hebben, meer dan de zwerfjongeren zelf, zicht op algemene patronen en trends over de afgelopen jaren. Ook zijn sommige thema's (zoals bijvoorbeeld licht verstandelijke handicap) minder geschikt om in een survey te onderzoeken. In totaal zijn er tien interviews afgenomen. Alle gesprekken zijn telefonisch gevoerd en duurden ongeveer een half uur. Vaak was er overeenstemming tussen de verschillende hulpverleners, maar soms week het antwoord van een hulpverlener af van de rest. Hoewel het in die gevallen dus slechts één mening betreft, is dit toch opgenomen in dit rapport.

### *Thuisloosheid*

Volgens veel van de hulpverleners zijn zwerfjongeren eerder thuisloos dan dakloos. De jongeren slapen vaak bij vrienden, kennissen of familie. Ze hebben meerdere logeeradresjes en het komt niet veel voor dat ze op straat slapen. Het is wel zo dat dit vangnet op een gegeven moment uitgeput raakt. De jongeren verspelen hun krediet en kunnen bij steeds minder mensen terecht. Het is niet duidelijk of dit een ontwikkeling is geweest van de afgelopen jaren of dat dit al langer zo is, maar de hulpverleners vinden het opvallend. Eén hulpverlener heeft geen veranderingen zien plaatsvinden. Een andere hulpverlener geeft aan dat er wel een duidelijke verschuiving is. Voorheen liepen jongeren meer op straat en hielden ze zich op in portieken.

Meerdere hulpverleners menen dat het aantal zwerfjongeren toeneemt, onder andere omdat het vanwege de economische situatie moeilijker is om een baan te vinden. Eén hulpverlener zegt dat zwerfjongeren voorheen vooral grotestedenproblematiek was, maar tegenwoordig ook meer 'in de polder' te zien is. Verder wordt genoemd dat de zwerfjongeren steeds jonger worden, de groep 14- tot 17-jarigen wordt groter. De meeste hulpverleners hebben het idee dat de ontwikkelingen in Flevoland overeenkomen met de landelijke ontwikkelingen.

### *Hulpverleningsaanbod*

Over het algemeen wordt aangegeven dat het hulpverleningsaanbod voor zwerfjongeren de afgelopen jaren gegroeid is. Het betreft dan de oprichting van het zwerfjon-

gerenproject van Kwintes (voor jongeren met psychiatrische problematiek), de start van Room4U en de komst van een nachtopvang (niet speciaal voor zwerfjongeren) in Lelystad. Nieuw is ook dat jongeren in aanmerking kunnen komen voor een uitkering als ze akkoord gaan met deelname aan een verplicht leer-werktraject. Voor de aanvraag van een uitkering kunnen ze zich inschrijven op een postadres. Verder zijn er afspraken gemaakt met woningbouwverenigingen. Zo kunnen de jongeren via de woningbouwvereniging in een woning gaan wonen die op naam van de zorginstelling staat. Als het goed gaat kan de woning na een jaar op eigen naam worden gezet. Er worden ook woningen aangeboden door particulieren. De zorg is echter dat deze particulieren door een gebrek aan kennis over de doelgroep niet de hulp kunnen bieden die nodig is.

Twee hulpverleners geven aan dat het aanbod is geslonken omdat Nos Pa Nos (opvang voor Antilliaanse jongeren in Lelystad) is gestopt en de crisisopvang voor jongeren is verdwenen. Dat de jongeren nu terecht komen in de dag- en nachtopvang, tussen ouderen en verslaafden, is volgens de hulpverlener een zorgelijke ontwikkeling.

Verder geven enkele hulpverleners aan dat de samenwerking en communicatie tussen organisaties beter is en dat er een beter netwerk is, maar anderen menen juist dat de samenwerking tussen instellingen niet optimaal is en dat er veel bureaucratie is. Momenteel wordt er een centraal loket opgestart om meer samenwerking en een beter netwerk te bewerkstelligen. Een andere hulpverlener geeft aan dat er minder uren gefinancierd zijn dan nodig is voor goede begeleiding.

Over de veranderingen in het hulpaanbod voor zwerfjongeren in Flevoland en de verhouding hiervan tot de landelijke ontwikkelingen ontstaat geen eenduidig beeld. Vijf hulpverleners geven aan geen zicht te hebben op de landelijke situatie, drie denken dat de ontwikkelingen in Flevoland ook landelijk te zien zijn, één hulpverlener geeft aan dat er landelijk ook meer aandacht is voor de doelgroep en een laatste geeft aan dat het aanbod, en veranderingen hierin, regionaal zullen verschillen.

### *Hulpverleningsgeschiedenis*

Het merendeel van de hulpverleners geeft aan dat de zwerfjongeren over het algemeen een lange hulpverleningsgeschiedenis hebben. Vaak is er contact geweest met jeugdzorg en justitie. Bij veel jongeren is sprake geweest van een ondertoezichtstelling of van jeugddetentie of andere straffen. Doordat deze jongeren al zoveel hulpverlening hebben gehad, en vaak teleurgesteld zijn, hebben zij vaak weinig vertrouwen in de hulpverlening. Dit geldt ook voor de ouders van de zwerfjongeren. Een

hulpverlener geeft aan dat vooral de jongeren met gedragsproblemen al veel verschillende hulpverlening achter de rug hebben. Bovendien wordt aangegeven dat deze jongeren vaak niet veel steunbronnen hebben en zorgmijders zijn, waardoor hulpverlening moeizaam verloopt. Ze krijgen de mogelijkheid om zelf keuzes te maken waardoor hulpverlening vaak weer snel afgekapt wordt. Eén hulpverlener is van mening dat zwerfjongeren over het algemeen juist géén lange hulpverleningsgeschiedenis hebben. In de hulpverleningstrajecten die zwerfjongeren over het algemeen afleggen komen geen veranderingen naar voren.

### *Regels*

Meerdere keren wordt opgemerkt dat bureaucratische regels het tegenwoordig moeilijker maken voor de zwerfjongeren. Mensen die meerderjarige jongeren in huis hebben, worden gekort op hun uitkering. Ook gelden allerlei regels voor het aanvragen van een uitkering. Zo is daarvoor een identiteitsbewijs nodig, maar zonder uitkering hebben de jongeren geen geld om die te kopen. Verder wordt aangegeven dat jongeren soms, na het aanvragen van een uitkering, met terugwerkende kracht heel veel geld krijgen. Ze kunnen hiermee niet omgaan en maken het geld direct op. Ook de overgang van minderjarig naar meerderjarig zorgt vaak voor problemen. De jongeren moeten of willen op dit moment ineens eigen keuzes maken. Ze moeten alles zelf regelen en dat gaat vaak mis. Ook haken ze dan af bij bijvoorbeeld de behandeling van psychiatrische problemen of verslaving. De hulpverlening moet meerderjarige zwerfjongeren voor een aantal zaken om een handtekening vragen. De jongeren hebben hier soms veel weerstand tegen.

### *Gezinssituatie*

Wat betreft de gezinssituatie van zwerfjongeren komt een eenduidig beeld naar voren uit de informatie van de hulpverleners. De jongeren komen bijna altijd uit gezinnen met meerdere problemen. Ouders zijn vaak gescheiden en er is vaak sprake van verslavingsproblematiek. Een hulpverlener geeft aan dat de lage sociale klasse het hoogst vertegenwoordigd is, maar dat zwerfjongeren uit alle sociale klassen komen. Verder wordt genoemd dat ouders vaak moe gestreden zijn. Ze hebben in de puberteit van de jongeren al veel te stellen gehad en de jongere heeft derhalve weinig steunbronnen vanuit het gezin. *“De mogelijkheden van het gezin zijn vaak uitgeput, waardoor de jongere daar geen beroep meer op kan doen.”*



### *Zwerfmeiden*

Naar aanleiding van de vorige editie van de Flevomonitor (2008) was het idee ontstaan dat in Flevoland meer zwerfjongeren vrouw zijn dan in de rest van het land. Hoewel uit de eerdere vergelijking met het landelijk beeld (p.70) naar voren komt dat dat niet noodzakelijkerwijs het geval is, is het fenomeen toch voorgelegd in de interviews. De hulpverleners denken dat het aantal zwerfmeiden in Flevoland misschien groter is door de opvang van tienermoeders. Eén hulpverlener merkt op dat Almere het hoogste aantal tienermoeders heeft in Nederland. Er is speciale opvang voor hen, wat drempelverlagend werkt, en bovendien zullen meiden wellicht minder snel op straat slapen dan jongens. De tienermoeders hebben vaak een groot netwerk om zich heen en zijn daardoor goed zichtbaar. Deze groep komt snel in beeld bijvoorbeeld door bezoek aan de verloskundige die een melding doet bij het maatschappelijk werk in geval van problemen. Jongens zullen over het algemeen pas later in beeld komen. In tegenstelling tot jongens worden meiden veelal niet thuis- en dakloos door problemen in het gezin, maar door relationele problemen. Eén hulpverlener geeft aan dat loverboyproblematiek wellicht een oorzaak kan zijn voor de oververtegenwoordiging van meiden. Een andere hulpverlener heeft nog een andere verklaring. Goedkope koopwoningen worden opgekocht om de kamers vervolgens illegaal te verhuren. Meiden kunnen op deze manier vaak aan goedkope woningen komen, maar kunnen zich niet op dit adres inschrijven. Doordat ze geen officieel woonadres hebben, zouden ze onder de groep dak- en thuislozen vallen.

Zoals gezegd wijst de vergelijking met de weinige andere beschikbare cijfers over zwerfjongeren in Nederland niet duidelijk op een oververtegenwoordiging van meisjes in Flevoland. De bovenstaande verklaringen van hulpverleners zijn daarom misschien ongegrond. Eén ding is wel waar: Flevoland kent meer tienerzwangerschappen dan de rest van Nederland.<sup>40</sup> Tienermoeders zijn echter niet automatisch zwerfjongeren.

### *Materialisme*

Een opvallende verandering in de leefstijl van de zwerfjongeren die uit vrijwel alle gesprekken naar voren komt, is dat de jongeren tegenwoordig materialistischer zijn. De jongeren willen luxe spullen om erbij te horen en geven veel geld uit aan merk-

---

<sup>40</sup> In 2008 werden in Flevoland 93 baby's geboren waarvan de moeder jonger was dan 20 jaar. Dat komt neer op 17 tienermoeders op 10.000 meisjes jonger dan 20 jaar. Op de tweede plaats komt de provincie Zuid-Holland met 14 tienermoeders per 10.000 meisjes. De provincie Utrecht scoort het laagst met 6 tienermoeder per 10.000 meisjes. Bron: CBS Statline.

kleding, telefoons en andere zaken. Deze zaken krijgen prioriteit boven bijvoorbeeld het betalen van huur of schulden. *“Jongeren vinden dat ze alles moeten kunnen hebben wat ze willen”*. Ze willen vaak meer dan wat mogelijk is. De hulpverleners geven aan dat deze drang naar luxe goederen te maken kan hebben met het verkrijgen van eigenwaarde en respect. De jongeren proberen zo het gevoel te krijgen dat ze erbij horen en mee te draaien in de maatschappij. Enkele hulpverleners geven aan dat de drang naar luxe goederen er ook voor zorgt dat ze eerder zullen stelen (iets wat overigens uit de survey niet blijkt). De hulpverleners geven over het algemeen aan dat ze verwachten dat dit een landelijke ontwikkeling is die sinds enkele jaren te zien is.

### *Schulden*

Wat betreft de ontwikkeling in de afgelopen jaren met betrekking tot de problemen van zwerfjongeren geven bijna alle hulpverleners aan dat de jongeren vrijwel zonder uitzondering schulden hebben die vaak hoog oplopen. Dit is natuurlijk ook een gevolg van de aanschaf van dure spullen, maar het gebeurt niet altijd bewust. Een voorbeeld is dat een jongere studiefinanciering ontvangt en die niet opzegt als hij stopt met studie of school. Hij krijgt dan nog een aantal maanden studiefinanciering, maar als dat na enkele maanden uiteindelijk wordt stopgezet, heeft de jongere een schuld opgebouwd die hij moet terugbetalen. Om aan geld te komen verzinnen de jongeren nieuwe inkomstenbronnen. Als voorbeeld wordt gegeven dat jongeren meerdere telefoonabonnementen afsluiten en de gratis telefoons die ze hierbij krijgen verkopen. Vervolgens hebben ze echter geen geld om de maandelijkse abonnementskosten te betalen, wat weer leidt tot meer schulden.

### *Druggebruik*

Een andere ontwikkeling die zichtbaar is voor de hulpverleners is druggebruik. Er is volgens hen meer sprake van verslavingsproblematiek. Vier van de tien hulpverleners geven aan dat het softdruggebruik van de jongeren opvallend is toegenomen. Eén hulpverlener merkt op: *“Het is bijna normaal dat ze het allemaal doen”*. Een andere hulpverlener geeft aan dat digitaal poker een groot probleem is.

### *Licht verstandelijke handicap*

Acht van de tien hulpverleners zeggen dat er de afgelopen jaren meer zwerfjongeren in beeld komen met een licht verstandelijke handicap (LVG). Het is niet duidelijk of het tegenwoordig bij meer jongeren voorkomt of dat er meer op gelet wordt, waar-

door deze problematiek meer zichtbaar is. De meeste hulpverleners denken dat deze ontwikkeling landelijk hetzelfde is als binnen Flevoland.

De hulpverleners noemen heel diverse getallen bij de schatting van het aantal zwerfjongeren met LVG-problematiek in hun instelling; tien procent, twintig procent, dertig procent, veertig procent en zeventig procent. Een hulpverlener geeft aan dat hij schat dat zeven van de elf zwerfjongeren (meer dan zestig procent) die het afgelopen jaar binnen hun instelling zijn geweest LVG-problematiek hadden. Een ander geeft aan dat van de negentien aanwezige zwerfjongeren vijf (ongeveer een kwart) LVG-problematiek hebben. Deze cijfers leveren dus geen eenduidig beeld op van de omvang van het probleem, maar geven wel aan dat er veel zwerfjongeren met LVG-problematiek zijn. Volgens de hulpverleners is deze problematiek moeilijk te signaleren. *“Ze zijn erg streetwise en hebben een grote mond waarmee ze hun beperkingen verhullen.”* De signalering is wel beter geworden, de hulpverlening is alerter, waardoor de groep nu dus ook meer zichtbaar is. *“Als een jongere zes keer moet worden uitgelegd hoe de wasmachine werkt kom je erachter dat het niveau erg laag is.”* Bovendien worden jongeren tegenwoordig vaker getest omdat er vanwege nieuwe regels een diagnose nodig is voor gerichte zorg. Dit leidt er ook toe dat LVG-problematiek eerder aan het licht komt. Het betreft vaak jongeren die bijzonder onderwijs hebben gevolgd en niet de juiste hulpverlening en ondersteuning vanuit thuis hebben gekregen. Als ze meerderjarig worden, hebben deze jongeren geen werk. Omdat ze dan wel nog thuis wonen, worden hun ouders gekort in hun uitkering. Dit is een reden voor ouders om deze jongeren het huis uit te zetten. Het is een moeilijke groep om ‘vast te houden’. Een specifiek probleem dat genoemd wordt met betrekking tot LVG-problematiek is dat deze jongeren bijvoorbeeld worden geronseld door criminelen bij een truc met telefoonabonnementen.<sup>41</sup> *“Ze krijgen honderd euro om tien abonnementen op hun naam te laten afsluiten. Ze denken er dan niet bij na dat ze daarna alle rekeningen zullen moeten betalen.”* Eén hulpverlener geeft aan dat ze vooral meiden met LVG-problematiek tegenkomen.

#### *Zware en gecombineerde problematiek*

Meerdere hulpverleners geven aan dat de zwerfjongeren meer dan voorheen behoefte hebben aan gespecialiseerde hulpverlening. Er is namelijk vaak sprake van zwaar-

---

<sup>41</sup> Er wordt de jongere geld geboden om een telefoonabonnement af te sluiten. Het is de persoon zogenaamd alleen om de telefoon te doen; het abonnement zal worden opgezegd. Dit gebeurt niet en er worden op rekening van de jongere veel belkosten gemaakt. Zie bijvoorbeeld ook: *Jongeren nemen gedwongen telefoon voor crimineel*, Algemeen Dagblad, 23 juli 2010.

dere problematiek zoals verslaving, psychische problematiek en een licht verstandelijke handicap. Eén hulpverlener geeft aan dat door de zwaardere problematiek tegenwoordig vaak een diagnose nodig is voor er hulp geboden kan worden. Veel jongeren willen dit niet en vallen dan buiten de boot. Er wordt ook gesproken van zorgmijders, die afspraken niet nakomen en moeilijk te bereiken zijn. De combinatie van psychiatrische problematiek en een licht verstandelijke handicap is een probleem wat betreft het vinden van geschikte hulpverlening. Er zou voor deze jongeren iets moeten zijn waar zij terecht kunnen. Een hulpverlener geeft verder aan dat de combinatie van verslaving en psychiatrische problematiek vaker voorkomt. Door deze combinatie zijn jongeren moeilijk te plaatsen, zeker als ze meerderjarig zijn, dan moet het namelijk vrijwillig.

Eén hulpverlener is het opgevallen dat veel zwerfjongeren een justitieel verleden hebben. Een ander zegt in dit kader dat jongeren die uit detentie komen vaak geen nazorg krijgen, geen toekomstperspectief kunnen opbouwen en in herhaling vallen. Er zijn bijvoorbeeld te lange wachttijden voor de forensische kliniek.

Enkele hulpverleners denken dat deze ontwikkelingen in de problemen van zwerfjongeren een landelijk verschijnsel zijn. Anderen geven aan hier geen zicht op te hebben. Er is dan ook geen eenduidig beeld over hoe de ontwikkelingen in Flevoland zich verhouden tot de landelijke ontwikkelingen.

### *Behoeften*

De hulpbehoefte van zwerfjongeren hangt natuurlijk samen met de hierboven beschreven problematiek. Meer algemeen wordt aangegeven dat de jongeren, in plaats van ondersteuning in het zelfstandig regelen van zaken, willen dat anderen de dingen voor hun regelen. Deze behoefte is op zich niet veranderd, maar de jongeren verwachten meer, ze vinden dat ze meer rechten hebben dan vroeger en zijn niet meer tevreden met alleen een dak boven hun hoofd. Een hulpverlener zegt: *“Het zijn tegenwoordig verwende daklozen. Er is veel aanbod en daardoor zijn de eisen van de cliënt anders. Het verschil tussen tien jaar geleden en nu is goed te zien. De jongeren hebben vaak veel opvang gehad en raken sneller gehospitaliseerd. Ze vinden dat ze sneller recht hebben op dingen, ze hebben vergelijkingsmateriaal.”*

Andere behoeften die genoemd worden zijn één vaste hulpverlener bij wie de zwerfjongeren terecht kunnen en een crisisopvang speciaal voor jongeren. Een andere behoefte die door een hulpverlener genoemd wordt is sporten. De laatste tijd blijkt dat de jongeren dit erg prettig vinden en ze hebben liever gesprekken tijdens de sport dan op kantoor. Verder zijn de aandachtsgebieden volgens een hulpverlener het niet

hebben van dagbesteding, slecht contact met ouders en de psychische klap die ze gehad hebben. Drie van de tien hulpverleners geven aan dat zij niet echt een verandering zien. De jongeren willen een dak boven hun hoofd en geen bemoeienis van hulpverleners. Over het algemeen hebben de hulpverleners niet echt een beeld van de landelijke ontwikkelingen met betrekking tot de behoeften van de jongeren. Een enkeling denkt dat deze voor Flevoland en de rest van Nederland gelijk zijn.

## **Conclusie**

Op basis van aanvullende analyses van cijfers over 478 unieke zwerfjongeren die in 2009 stonden geregistreerd bij de deelnemende instanties van deze Flevomonitor, een survey onder 32 zwerfjongeren voornamelijk in de opvang, en interviews met hulpverleners, is in deze verdiepende studie veel extra informatie verzameld over zwerfjongeren in Flevoland. Per onderzoeksvraag worden de bevindingen samengevat.

*Wat zijn overige achtergrondkenmerken van de doelgroep (welke nog niet in het kwantitatieve gedeelte aan de orde komen)?*

De Flevolandse zwerfjongeren zijn voornamelijk 18-plussers. Er zijn bijna even veel jongens als meiden. Vier op de tien zijn allochtoon. In ongeveer één op de vijf gevallen gaat het om tienermoeders.

De meesten zijn afkomstig uit gebroken gezinnen met meerdere problemen. Het ouderlijk huis wordt op eigen initiatief verlaten, maar even vaak worden jongeren weggestuurd of uit huis geplaatst. Ze zijn over het algemeen lager opgeleid en veelal voortijdig schoolverlaters. Ongeveer de helft van de zwerfjongeren in de opvang leeft van een uitkering, vaak aangevuld met geld van partner, ouders of familie.

*Zijn de leefstijl en de problemen van zwerfjongeren veranderd?*

Een aspect dat in deze verdiepende studie in het bijzonder naar voren kwam is het volgens hulpverleners toegenomen materialisme onder de zwerfjongeren. Ze vinden dat ze dezelfde mooie spullen moeten hebben als hun leeftijdsgenoten. Dat heeft veel en hoge schulden tot gevolg, meer dan in voorgaande jaren. Ook onder de geënquêteerde zwerfjongeren in de opvang is de financiële problematiek groot. Wanneer we de registratiecijfers van de Flevomonitor echter vergelijken met gegevens uit andere studies naar zwerfjongeren, dan lijkt de financiële problematiek elders groter.

Een andere verandering die de hulpverleners aangeven, is het toenemende druggebruik, en dan vooral cannabis. Door veel van de zwerfjongeren wordt inderdaad flink geblowd, maar uit de survey lijkt dit weinig veranderd sinds 2004. Uit de registraties van de hulpverlening komt bovendien maar bij een beperkt deel van de zwerfjongeren cannabisverslaving naar voren. Hoewel een deel van de zwerfjongeren wel ervaring heeft met harddrugs, behoort slechts een kleine minderheid tot de huidige gebruikers van deze middelen.

*Zijn de historie van hulpverlening en de soort hulpverlening waar zwerfjongeren mee te maken hebben gehad veranderd?*

Veel van de zwerfjongeren in de survey hebben een hulpverleningsverleden, waaronder behalve daklozenvoorzieningen ook ambulante hulpverlening, psychiatrische zorg, Raad van de Kinderbescherming of tehuizen. Vrijwel al deze jongeren zijn echter in de hulpverlening geënquêteerd en ook de geïnterviewde hulpverleners hebben vooral zicht op zwerfjongeren in de opvang. Toch lijkt het verantwoord te stellen dat zwerfjongeren over het algemeen een lange hulpverleningsgeschiedenis hebben en als gevolg daarvan vaak teleurgesteld of wantrouwend zijn ten opzichte van de hulpverlening. Dit was een aantal jaar geleden echter ook al zo.

*Zijn de behoeften van zwerfjongeren en hun ideeën ten aanzien van hulpverlening veranderd?*

Een deel van de zwerfjongeren heeft behoefte aan (meer contact met) een vaste begeleider. De 'verwendheid' van de zwerfjongeren, die zich onder andere uit in materialisme, vertaald zich ook in veeleisendheid ten opzichte van de hulpverlening. Wat echter tegenstrijdig lijkt, is dat in de survey veel zwerfjongeren zelf aangeven dat zij minder afhankelijk van de hulpverlening willen zijn en meer ruimte willen voor zelfstandigheid, terwijl veel hulpverleners juist zeggen dat zwerfjongeren willen dat anderen alles voor hen regelen.

Volgens hulpverleners is er door zwaardere en gecombineerde problematiek meer behoefte aan gespecialiseerde zorg. Afgezien van de toegenomen schuldenproblematiek, zijn zwaardere problemen in de registratiecijfers noch survey nauwelijks terug te vinden.

*Zijn er veranderingen waar te nemen in variaties in zwerven?*

Afgezien van de veranderingen in leefstijl (meer materialisme, meer schulden), zijn er geen duidelijke aanwijzingen voor veranderingen in variaties in zwerven. De meeste zwerfjongeren slapen zelden buiten op straat, omdat ze logeeradresjes hebben bij vrienden of familie.

*Wat geven zwerfjongeren idealiter aan nodig te hebben om hun leven weer op de rails te krijgen?*

Net als in 2004 zijn de eerste behoeften onderdak en opleiding of werk. De schulden hebben wel gezorgd dat er tegenwoordig meer behoefte is aan hulp bij financiële problemen.

*Over het algemeen zijn zwerfjongeren vaker man dan vrouw, maar in Almere is dit omgekeerd. Is de oorzaak hiervan te achterhalen?*

De assumptie dat er in Almere (of Flevoland) meer zwerfmeiden zijn dan elders lijkt ongegrond. Uit een onderzoek onder zwerfjongeren in Dordrecht en omstreken kwam een hoger percentage vrouwen naar voren. Het is wel zo dat er onder de algemene bevolking in Flevoland relatief veel tienermoeders zijn. Het deel hiervan dat in de opvang terecht komt, valt onder de landelijke definitie van zwerfjongeren.

*Is na te gaan hoeveel zwerfjongeren te maken hebben met LVG (licht verstandelijk gehandicapt) problematiek?*

LVG-problematiek komt zeker voor, maar het is niet duidelijk in welke mate. Schattingen lopen sterk uiteen, van tien tot zeventig procent. Ook is niet duidelijk of deze problematiek vaker voorkomt dan voorheen, of meer zichtbaar is door betere signalering en diagnostiek, dan wel dat hier tegenwoordig alleen meer aandacht voor is.

*Hoe verhouden deze punten zich met het landelijke beeld?*

Aangezien er geen goed onderbouwd profiel beschikbaar is van dé landelijke zwerfjongere, is dit ook niet te vergelijken met de Flevolandse zwerfjongeren. Ook de hulpverleners vinden dit een moeilijke vraag, omdat zij weinig zicht hebben op de landelijke situatie. Over het algemeen heerst echter het idee dat de beschreven fenomenen en ontwikkelingen niet specifiek zijn voor de provincie Flevoland.





## 7 OVERZICHTEN PER INSTELLING

## BlijfGroep

<b>Geslacht</b>		
man	51	11%
vrouw	413	89%
<b>Leeftijd</b>		
jonger dan 20	11	3%
20 t/m 29	112	24%
30 t/m 39	186	40%
40 t/m 49	101	22%
50 t/m 59	36	8%
60 en ouder	17	4%
<b>Etniciteit</b>		
Nederlands	218	48%
Surinaams	65	14%
Antilliaans	16	4%
Turks	17	4%
Marokkaans	38	8%
overig westers	26	6%
overig niet-westers	75	16%
<b>Gemeente</b>		
Almere	278	69%
Lelystad	65	16%
Dronten	11	3%
Noordoostpolder	7	2%
Urk	2	1%
Zeewolde	4	1%
buiten Flevoland	37	9%
<b>Opleiding</b>		
laag		~
midden		~
hoog		~
<b>Inkomen</b>		
geen	92	21%
loondienst	205	47%
uitkering	110	25%
anders	27	6%
<b>Woonsituatie</b>		
ouderlijk huis	12	1%
zelfstandig	420	91%
opvang en begeleiding	0	0%
institutioneel	12	3%
dakloos	0	0%
<b>Samenstelling huishouden</b>		
met ouder(s)/verzorger(s)		~
alleenstaand zonder kind(eren)		~
alleenstaand met kind(eren)		~
met partner zonder kind(eren)		~
met partner en kind(eren)		~
anders		~

Gegevens met betrekking tot opleiding en samenstelling van het huishouden zijn incompleet.

De BlijfGroep biedt via het Steunpunt Huiselijk Geweld ambulante begeleiding aan vrouwen (soms ook mannen) die te maken hebben met relationeel geweld. Ook hun partners kunnen hierbij worden betrokken. Daarnaast zijn er noodbedden en begeleid woonprojecten voor vrouwen en eventuele kinderen die wegens thuisgeweld opvang nodig hebben.

De BlijfGroep leverde een databestand met **464 unieke personen**, waarvan er 53 meerdere keren voorkomen in het bestand. De meeste van deze dubbelen hebben zich meermaals gemeld bij het Steunpunt, maar er bestaat ook doorstroom van bijvoorbeeld noodbedden naar begeleid wonen.

Negen op de tien zijn vrouwen. Het gaat voornamelijk om 20-ers, 30-ers en 40-ers. De gemiddelde leeftijd is 37 jaar. Iets meer dan de helft is allochtoon; vooral Surinaams, Marokkaans of overig niet-westers. Tweederde is afkomstig uit Almere. Ongeveer de helft heeft inkomsten uit loondienst; de andere helft heeft ofwel een uitkering, ofwel leeft van het inkomen van een ander. Het merendeel woont zelfstandig.

De in 2009 afgeronde hulpverleningstrajecten (81%) duurden gemiddeld ongeveer 3 maanden (0-862 dagen, gem. 90). De aan het eind van het jaar nog lopende trajecten (19%) duurden op dat moment gemiddeld ruim 4 maanden (0-1226 dagen, gem. 133).

Geregisteerde problematiek		
verslaafd	0	0%
<i>alcohol</i>	0	0%
<i>harddrugs</i>	0	0%
<i>softdrugs</i>	0	0%
dakloos	2	0%
<i>feitelijk</i>	2	0%
<i>residentieel</i>	0	0%
<i>dreigend</i>	0	0%
<i>zwerfongere</i>	0	0%
slachtoffer huiselijk geweld	452	97%
pleger huiselijk geweld	12	3%
schulden	6	1%

Verslaving wordt bij de BlijfGroep wel geregistreerd, maar komt bij geen van de klanten in het bestand voor. Twee personen zijn geregistreerd als feitelijk dakloos. Alle personen zijn betrokken bij huiselijk geweld: 452 zijn bij de BlijfGroep geregistreerd als slachtoffer en 12 als pleger. Tot slot zijn bij 6 personen schulden geregistreerd.

Alle 464 geregistreerde personen behoren tot de doelgroep van de Flevomonitor (incl. plegers huiselijk geweld).

## MEE IJsseloever

<b>Geslacht</b>		
man	22	63%
vrouw	13	37%
<b>Leeftijd</b>		
jonger dan 20	29	83%
20 t/m 29	3	9%
30 t/m 39	0	0%
40 t/m 49	2	6%
50 t/m 59	1	3%
60 en ouder	0	0%
<b>Etniciteit</b>		
Nederlands		~
Surinaams		~
Antilliaans		~
Turks		~
Marokkaans		~
overig westers		~
overig niet-westers		~
<b>Gemeente</b>		
Almere	13	37%
Lelystad	8	23%
Dronten	6	17%
Noordoostpolder	5	14%
Urk	0	0%
Zeewolde	3	9%
buiten Flevoland	0	0%
<b>Opleiding</b>		
laag		~
midden		~
hoog		~
<b>Inkomen</b>		
geen		n.g.
loondienst		n.g.
uitkering		n.g.
anders		n.g.
<b>Woonsituatie</b>		
ouderlijk huis		~
zelfstandig		~
opvang en begeleiding		~
institutioneel		~
dakloos		~
<b>Samenstelling huishouden</b>		
met ouder(s)/verzorger(s)		~
alleenstaand zonder kind(eren)		~
alleenstaand met kind(eren)		~
met partner zonder kind(eren)		~
met partner en kind(eren)		~
anders		~

MEE IJsseloever biedt informatie, advies en ondersteuning aan mensen met een beperking of chronische ziekte. Deze instantie leverde gegevens van de crisisdiensten, die ingrijpen bij personen waar het thuis even echt niet meer gaat.

MEE IJsseloever leverde een databestand met **35 unieke personen**, waarvan er 1 tweemaal voorkomt.

Er zijn bijna tweemaal zo veel mannen als vrouwen. Verreweg de meeste klanten zijn tieners; de gemiddelde leeftijd is 18 jaar. Bijna vier op de tien klanten komen uit Almere en bijna een kwart uit Lelystad.

Gegevens met betrekking tot etniciteit, opleiding, woonsituatie en samenstelling huishouden zijn incompleet. Bron van inkomsten wordt niet geregistreerd.

De in 2009 afgeronde hulpverleningstrajecten (97%) duurden gemiddeld iets minder dan een maand (2-102 dagen, gem. 25). Het aan het eind van het jaar nog lopende traject (3%) duurde op dat moment ook een kleine maand (22 dagen).

Geregisteerde problematiek		
verslaafd	0	0%
<i>alcohol</i>	0	0%
<i>harddrugs</i>	0	0%
<i>softdrugs</i>	0	0%
dak- en thuisloos	4	11%
<i>feitelijk</i>	0	0%
<i>residentieel</i>	0	0%
<i>dreigend</i>	0	0%
<i>zwerfjongere</i>	4	11%
slachtoffer huiselijk geweld	0	0%
pleger huiselijk geweld	0	0%
schulden	0	0%

Van 4 personen is bekend dat zij dak- of thuisloos zijn. Verslaving, huiselijk geweld, noch schulden worden bij MEE IJsseloever geregistreerd.

Na koppeling bleken 9 van de 35 geregisteerde personen tot de doelgroep van de Flevomonitor te behoren (incl. plegers huiselijk geweld). Op basis van de eigen registratie zouden er 4 zijn geselecteerd.

## IrisZorg

<b>Geslacht</b>		
man	23	30%
vrouw	53	70%
<b>Leeftijd</b>		
jonger dan 20	4	5%
20 t/m 29	26	34%
30 t/m 39	26	34%
40 t/m 49	13	17%
50 t/m 59	6	8%
60 en ouder	1	1%
<b>Etniciteit</b>		
Nederlands	49	65%
Surinaams	0	0%
Antilliaans	9	12%
Turks	3	4%
Marokkaans	2	3%
overig westers	3	4%
overig niet-westers	10	13%
<b>Gemeente</b>		
Almere	8	11%
Lelystad	15	20%
Dronten	0	0%
Noordoostpolder	1	1%
Urk	0	0%
Zeewolde	1	1%
buiten Flevoland	51	67%
<b>Opleiding</b>		
laag	38	50%
midden	36	47%
hoog	2	3%
<b>Inkomen</b>		
geen	29	38%
loondienst	8	11%
uitkering	38	50%
anders	1	1%
<b>Woonsituatie</b>		
ouderlijk huis		<i>n.g.</i>
zelfstandig		<i>n.g.</i>
opvang en begeleiding		<i>n.g.</i>
institutioneel		<i>n.g.</i>
dakloos		<i>n.g.</i>
<b>Samenstelling huishouden</b>		
met ouder(s)/verzorger(s)	0	0%
alleenstaand zonder kind(eren)	40	53%
alleenstaand met kind(eren)	29	38%
met partner zonder kind(eren)	0	0%
met partner en kind(eren)	7	9%
anders	0	0%

IrisZorg is een instelling voor verslavingszorg en maatschappelijke opvang in Gelderland, Overijssel en Flevoland. Deze heeft gegevens geleverd over de algemene 24-uurs crisisopvang voor dak- en thuislozen en begeleid (zelfstandig) wonen in Lelystad.

IrisZorg leverde een databestand met **76 unieke personen**, waarvan er 1 tweemaal voorkomt in het bestand.

Zeven op de tien geregistreerde klanten zijn vrouwen. De leeftijd varieert van 18 tot 61 jaar, met een gemiddelde van 34 jaar. Een vijfde komt uit de vestigingsplaats Lelystad, maar de meesten komen van buiten de provincie. De helft is lager opgeleid en het merendeel heeft geen eigen inkomen of leeft van een uitkering. Het betreft vooral alleenstaanden of alleenstaande ouders.

De woonsituatie voorafgaand aan de opvang wordt niet geregistreerd.

De in 2009 afgeronde hulpverleningstrajecten (88%) duurden gemiddeld een kleine 6 weken (1-162 dagen, gem. 44). De aan het eind van het jaar nog lopende trajecten (12%) duurden op dat moment ook ongeveer 6 weken (8-148 dagen, gem. 46).

Geregistreeerde problematiek		
verslaafd	11	15%
<i>alcohol</i>	4	5%
<i>harddrugs</i>	2	3%
<i>softdrugs</i>	5	7%
dak- en thuisloos	76	100%
<i>feitelijk</i>	0	0%
<i>residentieel</i>	59	78%
<i>dreigend</i>	0	0%
<i>zwerfjongere</i>	17	22%
slachtoffer huiselijk geweld	25	33%
pleger huiselijk geweld	2	3%
schulden	42	55%

Bij één op de zes personen in het bestand van IrisZorg is verslaving geregistreerd. Dit betreft vooral alcohol en softdrugs. Vanwege de aard van de instelling worden alle geregistreeerde klanten ofwel als residentieel dakloos ( $\geq 25$  jaar), ofwel als zwerfjongere ( $< 25$  jaar) aangemerkt. Eén op de drie klanten staat geregistreeerd als slachtoffer van huiselijk geweld. Twee personen zijn plegers van huiselijk geweld. Ruim de helft heeft schulden.

Alle 76 geregistreeerde personen behoren tot de doelgroep van de Flevomonitor (incl. plegers huiselijk geweld).

## Kwintes

Geslacht		
man	576	55%
vrouw	470	45%
Leeftijd		
jonger dan 20	48	5%
20 t/m 29	2332	22%
30 t/m 39	228	22%
40 t/m 49	251	24%
50 t/m 59	193	19%
60 en ouder	91	9%
Etniciteit		
Nederlands		<i>n.g.</i>
Surinaams		<i>n.g.</i>
Antilliaans		<i>n.g.</i>
Turks		<i>n.g.</i>
Marokkaans		<i>n.g.</i>
overig westers		<i>n.g.</i>
overig niet-westers		<i>n.g.</i>
Gemeente		
Almere	505	49%
Lelystad	260	25%
Dronten	87	8%
Noordoostpolder	142	14%
Urk	11	1%
Zeewolde	14	1%
buiten Flevoland	14	1%
Opleiding		
laag		<i>n.g.</i>
midden		<i>n.g.</i>
hoog		<i>n.g.</i>
Inkomen		
geen		<i>n.g.</i>
loondienst		<i>n.g.</i>
uitkering		<i>n.g.</i>
anders		<i>n.g.</i>
Woonsituatie		
ouderlijk huis	37	4%
zelfstandig	585	67%
opvang en begeleiding	243	28%
institutioneel	0	0%
dakloos	0	0%
Samenstelling huishouden		
met ouder(s)/verzorger(s)		~
alleenstaand zonder kind(eren)		~
alleenstaand met kind(eren)		~
met partner zonder kind(eren)		~
met partner en kind(eren)		~
anders		~

Kwintes biedt informatie, advies, begeleiding, beschermd wonen, dagbesteding en bemoeizorg aan mensen met psychische problemen die moeite hebben zelfstandig te leven. Het werkgebied omvat heel Flevoland en delen van Utrecht en Zuid-Holland. De geleverde gegevens zijn afkomstig van beschermd wonen, woonbegeleiding, zwerfjongeren en het dagactiviteitencentrum in Flevoland.

Kwintes leverde een databestand met **1 046 unieke personen**, waarvan er 172 meermaals voorkomen in het bestand. In veel gevallen is er hierbij sprake combinatie van het dagactiviteitencentrum met een van de andere afdelingen, maar er is ook doorstroom van bijvoorbeeld bemoeizorg naar woonbegeleiding.

Iets meer dan de helft van de personen in de registratie is man. Alle leeftijdscategorieën zijn vertegenwoordigd. De leeftijd varieert van 16 tot en met 77 jaar, met een gemiddelde van 40 jaar. De helft woont in Almere en een kwart in Lelystad. Tweederde woont zelfstandig; de rest vooral in opvang en begeleiding.

Gegevens met betrekking tot woonsituatie en samenstelling huishouden zijn incompleet. Etniciteit, opleiding en bron van inkomen worden niet geregistreerd.



De in 2009 afgeronde hulpverleningstrajecten (27%) duurden gemiddeld ruim 1½ jaar (0-3114 dagen, gem. 575). De aan het eind van het jaar nog lopende trajecten (73%) duurden op dat moment gemiddeld ruim 2 jaar (8-4952 dagen, gem. 815).

Geregisteerde problematiek		
verslaafd	0	0%
<i>alcohol</i>	0	0%
<i>harddrugs</i>	0	0%
<i>softdrugs</i>	0	0%
dak- en thuisloos	429	41%
<i>feitelijk</i>	0	0%
<i>residentieel</i>	221	21%
<i>dreigend</i>	122	12%
<i>zwerfjongere</i>	89	9%
slachtoffer huiselijk geweld	0	0%
pleger huiselijk geweld	0	0%
schulden	0	0%

Vier op de tien geregisteerde klanten zijn als dak- of thuisloos aangemerkt: die van de afdeling beschermd wonen als residentieel, die van de afdeling bemoeizorg als dreigend en die van de afdeling zwerfjongeren als zwerfjongere. Verslaving, huiselijk geweld en schulden worden bij Kwintess niet geregistreerd.

Na koppeling bleken 525 van de 1 046 geregisteerde personen tot de doelgroep van de Flevomonitor te behoren (incl. plegers huiselijk geweld). Op basis van de eigen registratie zouden er 429 zijn geselecteerd.

## Leger des Heils

Geslacht		
man	973	65%
vrouw	520	35%
Leeftijd		
jonger dan 20	120	8%
20 t/m 29	479	32%
30 t/m 39	354	24%
40 t/m 49	323	22%
50 t/m 59	172	12%
60 en ouder	45	3%
Etniciteit		
Nederlands	670	46%
Surinaams	278	19%
Antilliaans	154	10%
Turks	13	1%
Marokkaans	76	5%
overig westers	97	7%
overig niet-westers	186	13%
Gemeente		
Almere	798	46%
Lelystad	247	14%
Dronten	12	1%
Noordoostpolder	18	4%
Urk	1	0%
Zeewolde	15	2%
buiten Flevoland	277	19%
Opleiding		
laag		~
midden		~
hoog		~
Inkomen		
geen		~
loondienst		~
uitkering		~
anders		~
Woonsituatie		
ouderlijk huis		<i>n.g.</i>
zelfstandig		<i>n.g.</i>
opvang en begeleiding		<i>n.g.</i>
institutioneel		<i>n.g.</i>
dakloos		<i>n.g.</i>
Samenstelling huishouden		
met ouder(s)/verzorger(s)	0	0%
alleenstaand zonder kind(eren)	915	63%
alleenstaand met kind(eren)	317	22%
met partner zonder kind(eren)	85	6%
met partner en kind(eren)	130	9%
anders	0	0%

Het Leger des Heils is een landelijke instelling voor maatschappelijke opvang. In Flevoland zijn verschillende afdelingen actief die opvang en woonbegeleiding bieden: Begeleid Wonen, Domus (veelplegers), Enkeltje Zelfstandig (jongeren 15-25 jaar, tegenwoordig Vast & Verder), Intensieve Gezinsondersteuning en Noodopvang Gezinnen (multiprobleem gezinnen), Mobiel Preventieteam en Mobiel Schoonmaakteam (bemoeizorg), Dag- en nachtopvang, Noodopvang Perspectief (24-uurs), Nos Pa Nos (Antilliaanse jongeren), Room4U (jongeren) en Zij aan Zij (tiernmoeders). Daarnaast verzorgt het Leger des Heils postadressen.

Het Leger des Heils leverde van deze afdelingen databestanden die tezamen **1 493 unieke personen** bevatten, waarvan er 515 bij meerdere afdelingen voorkomen. Er is veel overlap tussen Postadressen en andere afdelingen.

Ruim een derde van de klanten van het Leger des Heils is vrouw. Vrijwel alle leeftijden zijn vertegenwoordigd; de gemiddelde leeftijd is 35 jaar. Ruim de helft is allochtoon. Vooral Surinamers, Antillianen en overig niet-westerse allochtonen vormen grote allochtone groepen. Klanten komen nauwelijks uit de kleine gemeenten:

de helft komt uit Almere, de rest meestal uit Lelystad of van buiten de provincie. Het merendeel is alleenstaand of alleenstaande ouder met kind(eren).

Gegevens met betrekking tot opleiding en bron van inkomsten zijn incompleet. Woonsituatie voorafgaand aan instroom bij het Leger des Heils wordt niet geregistreerd.

De in 2009 afgeronde hulpverleningstrajecten (30%) duurden gemiddeld ruim 4 maanden (0-2058 dagen, gem. 190). De aan het eind van het jaar nog lopende trajecten (69%) duurden op dat moment gemiddeld bijna 1 jaar (0-2664 dagen, gem. 347).

<b>Geregisteerde problematiek</b>		
verslaafd	122	8%
<i>alcohol</i>	52	4%
<i>harddrugs</i>	32	2%
<i>softdrugs</i>	52	4%
dak- en thuisloos	1 493	100%
<i>feitelijk</i>	565	38%
<i>residentieel</i>	276	19%
<i>dreigend</i>	147	10%
<i>zwerfjongere</i>	290	19%
slachtoffer huiselijk geweld	16	1%
pleger huiselijk geweld	0	0%
schulden	540	36%

Bij nog geen tiende van van de klanten van het Leger des Heils is verslaving geregistreerd. Alcohol- en cannabisverslaving komen het meest voor. Alle klanten van het Leger des Heils zijn dak- of thuisloos. De feitelijk daklozen vormen daarbij de grootste groep (voor de indeling in vier groepen zie hoofdstuk 3, p.35). Zestien klanten zijn geregistreerd als slachtoffer van huiselijk geweld (plegers worden niet geregistreerd). Ruim een derde heeft schulden.

Alle 1 493 geregisteerde personen behoren tot de doelgroep van de Flevomonitor (incl. plegers huiselijk geweld).

## Maatschappelijke Dienstverlening Flevoland

<b>Geslacht</b>		
man	35	37%
vrouw	60	63%
<b>Leeftijd</b>		
jonger dan 20	17	18%
20 t/m 29	20	22%
30 t/m 39	19	20%
40 t/m 49	26	28%
50 t/m 59	5	5%
60 en ouder	6	7%
<b>Etniciteit</b>		
Nederlands	72	77%
Surinaams	2	2%
Antilliaans	2	2%
Turks	4	4%
Marokkaans	2	2%
overig westers	5	5%
overig niet-westers	6	7%
<b>Gemeente</b>		
Almere	1	1%
Lelystad	45	47%
Dronten	15	16%
Noordoostpolder	2	2%
Urk	0	0%
Zeewolde	32	34%
buiten Flevoland	0	0%
<b>Opleiding</b>		
laag		<i>n.g.</i>
midden		<i>n.g.</i>
hoog		<i>n.g.</i>
<b>Inkomen</b>		
geen	20	25%
loondienst	33	41%
uitkering	22	28%
anders	5	6%
<b>Woonsituatie</b>		
ouderlijk huis		<i>n.g.</i>
zelfstandig		<i>n.g.</i>
opvang en begeleiding		<i>n.g.</i>
institutioneel		<i>n.g.</i>
dakloos		<i>n.g.</i>
<b>Samenstelling huishouden</b>		
met ouder(s)/verzorger(s)	2	2%
alleenstaand zonder kind(eren)	22	27%
alleenstaand met kind(eren)	20	24%
met partner zonder kind(eren)	6	7%
met partner en kind(eren)	22	27%
anders	10	12%

Maatschappelijke Dienstverlening Flevoland is een instelling voor algemeen maatschappelijk werk in de gemeenten Lelystad, Dronten en Zeewolde. Per jaar bezoeken duizenden mensen de sociaal raadslieden van het maatschappelijk werk. De instelling heeft gegevens aangeleverd van klanten waarbij verslaving, dak- en thuisloosheid en/of huiselijk geweld was geregistreerd.

Maatschappelijke Dienstverlening Flevoland leverde een bestand met **95 unieke personen**. Er zijn geen dubbeltellingen.

De meerderheid is vrouw en autochtoon Nederlands. De leeftijd varieert van 0 tot 78 jaar met een gemiddelde van 34 jaar. De klanten zijn vrijwel uitsluitend afkomstig uit de gemeenten waar de instantie actief is: Lelystad, Dronten en Zeewolde. Vier op de tien klanten hebben een betaalde baan; de rest leeft van een uitkering of van het inkomen van een ander. Het gaat om zowel alleenstaanden als personen uit (eenouder)gezinnen.

Gegevens met betrekking tot opleiding en woonsituatie worden niet geregistreerd.

De in 2009 afgeronde hulpverleningstrajecten (66%) duurden gemiddeld ongeveer 5 maanden (6-1788 dagen, gem. 154). De aan het eind van het jaar nog lopende trajecten (34%) duurden op dat moment gemiddeld bijna 7 maanden (6-723 dagen, gem. 209).

Geregisteerde problematiek		
verslaafd	23	24%
<i>alcohol</i>	13	14%
<i>harddrugs</i>	6	6%
<i>softdrugs</i>	0	0%
dak- en thuisloos	40	42%
<i>feitelijk</i>	28	30%
<i>residentieel</i>	0	0%
<i>dreigend</i>	0	0%
<i>zwerfjongere</i>	12	13%
slachtoffer huiselijk geweld	32	34%
pleger huiselijk geweld	0	0%
schulden	7	7%

Een kwart van de klanten in het geleverde bestand is verslaafd aan alcohol of harddrugs. Wat betreft dak- en thuisloosheid wordt bij Maatschappelijke Dienstverlening alleen feitelijke dakloosheid geregistreerd. Drie op de tien klanten zijn feitelijk dakloos ( $\geq 25$  jaar) en één op de acht is zwerfjongeren ( $< 25$  jaar). Ongeveer een derde van de klanten in het bestand is ge-

selecteerd wegens slachtofferschap huiselijk geweld (plegers worden niet geregistreerd). Bij zeven van de geselecteerde klanten zijn schulden geregistreerd.

Door de selectie op thematiek behoren al deze 95 geregisteerde personen tot de doelgroep van de Flevomonitor (incl. plegers huiselijk geweld).

## Meerkanten

<b>Geslacht</b>		
man	2 319	52%
vrouw	2 179	48%
<b>Leeftijd</b>		
jonger dan 20	87	2%
20 t/m 29	965	22%
30 t/m 39	970	22%
40 t/m 49	978	22%
50 t/m 59	703	16%
60 en ouder	795	18%
<b>Etniciteit</b>		
Nederlands	4 114	95%
Surinaams	20	1%
Antilliaans	8	0%
Turks	25	1%
Marokkaans	23	1%
overig westers	38	1%
overig niet-westers	139	3%
<b>Gemeente</b>		
Almere	392	9%
Lelystad	1 685	38%
Dronten	656	15%
Noordoostpolder	798	18%
Urk	93	2%
Zeewolde	219	5%
buiten Flevoland	644	14%
<b>Opleiding</b>		
laag		~
midden		~
hoog		~
<b>Inkomen</b>		
geen		~
loondienst		~
uitkering		~
anders		~
<b>Woonsituatie</b>		
ouderlijk huis		~
zelfstandig		~
opvang en begeleiding		~
institutioneel		~
dakloos		~
<b>Samenstelling huishouden</b>		
met ouder(s)/verzorger(s)		~
alleenstaand zonder kind(eren)		~
alleenstaand met kind(eren)		~
met partner zonder kind(eren)		~
met partner en kind(eren)		~
anders		~

Meerkanten is een instelling voor geestelijke gezondheidszorg (ggz) op de Veluwe en in Flevoland. Zij biedt behandeling en begeleiding aan personen met psychische en psychiatrische problemen (Meerzicht) en verslavingsproblematiek (Centrum Verslavingszorg Flevoland).

Meerkanten leverde een bestand met **4 498 unieke personen** die in Flevoland in behandeling waren (afdeling volwassenen). Daaronder zijn 177 klanten die meermaals voorkomen.

De man-vrouwverdeling is ongeveer gelijk. Er is veel variatie in leeftijd en de groep ouderen is relatief groot. De gemiddelde leeftijd is 44 jaar. Vrijwel alle klanten zijn autochtoon Nederlands. Er komen meer klanten uit Lelystad, Dronten en Noordoostpolder dan uit Almere.

Gegevens met betrekking tot opleiding, bron van inkomsten, woonsituatie en samenstelling huishouden zijn incompleet.

De in 2009 afgeronde hulpverleningstrajecten (36%) duurden gemiddeld ruim een jaar (0-3839 dagen, gem. 380). De aan het eind van het jaar nog lopende trajecten (64%) duurden op dat moment gemiddeld bijna 2 jaar (0-8216 dagen, gem. 668).

Geregisteerde problematiek		
verslaafd	1 122	25%
<i>alcohol</i>	666	15%
<i>harddrugs</i>	193	4%
<i>softdrugs</i>	161	4%
dak- en thuisloos	0	0%
<i>feitelijk</i>	0	0%
<i>residentieel</i>	0	0%
<i>dreigend</i>	0	0%
<i>zwerfongere</i>	0	0%
slachtoffer huiselijk geweld	0	0%
pleger huiselijk geweld	0	0%
schulden	747	17%

Een kwart van de klanten staat geregistreerd als zijnde verslaafd. In de meeste gevallen gaat het om alcoholverslaving. Harddrug- en softdrugverslaving ontlopen elkaar niet veel. Afgezien van de algemene categorieën 'woonproblemen' en 'problemen gebonden aan de sociale omgeving', worden dak- en thuisloosheid en huiselijk geweld niet specifiek geregistreerd. Eén op

de zes klanten in het bestand heeft schulden.

Na koppeling bleken 1 325 van de 4 498 geregisteerde personen tot de doelgroep van de Flevomonitor te behoren (incl. plegers huiselijk geweld). Op basis van de eigen registratie zouden er 1 122 zijn geselecteerd.

## Openbaar Ministerie

<b>Geslacht</b>		
man	254	90%
vrouw	28	10%
<b>Leeftijd</b>		
jonger dan 20	18	6%
20 t/m 29	85	30%
30 t/m 39	65	23%
40 t/m 49	87	31%
50 t/m 59	21	8%
60 en ouder	5	2%
<b>Etniciteit</b>		
Nederlands	162	57%
Surinaams	39	14%
Antilliaans	25	9%
Turks	7	3%
Marokkaans	10	4%
overig westers	9	3%
overig niet-westers	30	11%
<b>Gemeente</b>		
Almere	136	49%
Lelystad	47	17%
Dronten	11	4%
Noordoostpolder	15	5%
Urk	3	1%
Zeewolde	10	4%
buiten Flevoland	54	20%
<b>Opleiding</b>		
laag		<i>n.g.</i>
midden		<i>n.g.</i>
hoog		<i>n.g.</i>
<b>Inkomen</b>		
geen		<i>n.g.</i>
loondienst		<i>n.g.</i>
uitkering		<i>n.g.</i>
anders		<i>n.g.</i>
<b>Woonsituatie</b>		
ouderlijk huis		<i>n.g.</i>
zelfstandig		<i>n.g.</i>
opvang en begeleiding		<i>n.g.</i>
institutioneel		<i>n.g.</i>
dakloos		<i>n.g.</i>
<b>Samenstelling huishouden</b>		
met ouder(s)/verzorger(s)		<i>n.g.</i>
alleenstaand zonder kind(eren)		<i>n.g.</i>
alleenstaand met kind(eren)		<i>n.g.</i>
met partner zonder kind(eren)		<i>n.g.</i>
met partner en kind(eren)		<i>n.g.</i>
anders		<i>n.g.</i>

Het Openbaar Ministerie zorgt ervoor dat strafbare feiten worden opgespoord, vervolgd en voor een strafrechter gebracht. Het OM houdt ook toezicht op de goede uitvoering van het vonnis.

Het Openbaar Ministerie leverde een databestand met **282 unieke personen** die verdacht werden van het plegen van huiselijk geweld, waarvan er 62 bij meerdere zaken waren betrokken.

Het merendeel van de plegers van huiselijk geweld in de registratie van het Openbaar Ministerie is man; één op de tien is vrouw. De gemiddelde leeftijd is 35 jaar. Ruim de helft is autochtoon Nederlands. Van de allochtone groepen is die van de Surinamers het grootst. Ongeveer de helft komt uit Almere, één op de zes uit Lelystad, en ruim één op de vijf van buiten de provincie.



Gegevens met betrekking tot opleiding, bron van inkomsten, woonsituatie en samenstelling huishouden worden niet geregistreerd.

De in 2009 afgeronde trajecten (86%) duurden gemiddeld ruim 5 maanden (0-1233 dagen, gem. 163). De aan het eind van het jaar nog lopende trajecten (14%) duurden op dat moment gemiddeld ook ruim 5 maanden (0-678 dagen, gem. 172).

<b>Geregistreeerde problematiek</b>		
verslaafd	0	0%
<i>alcohol</i>	0	0%
<i>harddrugs</i>	0	0%
<i>softdrugs</i>	0	0%
dak- en thuisloos	0	0%
<i>feitelijk</i>	0	0%
<i>residentieel</i>	0	0%
<i>dreigend</i>	0	0%
<i>zwerfjongere</i>	0	0%
slachtoffer huiselijk geweld	0	0%
pleger huiselijk geweld	282	100%
schulden	0	0%

Alle personen in het bestand zijn plegers van huiselijk geweld. Verdere problematiek (verslaving, dak- en thuisloosheid, slachtofferschap van huiselijk geweld en schulden) wordt door het Openbaar Ministerie niet geregistreerd.

Door de selectie op thematiek behoren al deze 282 geregistreeerde personen tot de doelgroep van de Flevomonitor (incl. plegers huiselijk geweld).

## Politie

<b>Geslacht</b>		
man	888	46%
vrouw	1 063	55%
<b>Leeftijd</b>		
jonger dan 20	244	13%
20 t/m 29	533	27%
30 t/m 39	485	25%
40 t/m 49	471	24%
50 t/m 59	167	9%
60 en ouder	53	3%
<b>Etniciteit</b>		
Nederlands	1 319	67%
Surinaams	198	10%
Antilliaans	78	4%
Turks	32	2%
Marokkaans	62	3%
overig westers	89	5%
overig niet-westers	178	9%
<b>Gemeente</b>		
Almere	957	49%
Lelystad	409	21%
Dronten	117	6%
Noordoostpolder	123	6%
Urk	15	1%
Zeewolde	50	3%
buiten Flevoland	274	14%
<b>Opleiding</b>		
laag		<i>n.g.</i>
midden		<i>n.g.</i>
hoog		<i>n.g.</i>
<b>Inkomen</b>		
geen		<i>n.g.</i>
loondienst		<i>n.g.</i>
uitkering		<i>n.g.</i>
anders		<i>n.g.</i>
<b>Woonsituatie</b>		
ouderlijk huis		<i>n.g.</i>
zelfstandig		<i>n.g.</i>
opvang en begeleiding		<i>n.g.</i>
institutioneel		<i>n.g.</i>
dakloos		<i>n.g.</i>
<b>Samenstelling huishouden</b>		
met ouder(s)/verzorger(s)		<i>n.g.</i>
alleenstaand zonder kind(eren)		<i>n.g.</i>
alleenstaand met kind(eren)		<i>n.g.</i>
met partner zonder kind(eren)		<i>n.g.</i>
met partner en kind(eren)		<i>n.g.</i>
anders		<i>n.g.</i>

De Politie Flevoland leverde een databestand van meldingen of aangiften waarbij de verbalisant de projectcode huiselijk geweld heeft toegewezen. De meldingen zijn in de provincie Flevoland gedaan; de incidenten kunnen ook buiten de provincie hebben plaatsgevonden. Incidenten die in Flevoland plaatsvonden, maar waarvan buiten de provincie melding is gemaakt, vallen onder een ander politiekorps en vallen daarmee buiten de selectie.

De Politie Flevoland leverde een databestand met **1 958 unieke personen** die betrokken waren bij incidenten van huiselijk geweld, waarvan 236 bij meerdere incidenten.

Een kleine meerderheid is vrouw. De leeftijd varieert van 0 tot 82; de gemiddelde leeftijd is 34 jaar. Tweederde is autochtoon Nederlands. Surinamers vormen de grootste allochtone groep. De helft is afkomstig uit Almere, een vijfde uit Lelystad en een zevende van buiten Flevoland.

Gegevens met betrekking tot opleiding, bron van inkomsten, woonsituatie en samenstelling huishouden worden niet geregistreerd.

<b>Geregisteerde problematiek</b>		
verslaafd	0	0%
<i>alcohol</i>	0	0%
<i>harddrugs</i>	0	0%
<i>softdrugs</i>	0	0%
dak- en thuisloos	0	0%
<i>feitelijk</i>	0	0%
<i>residentieel</i>	0	0%
<i>dreigend</i>	0	0%
<i>zwerfjongere</i>	0	0%
slachtoffer huiselijk geweld	1 344	69%
pleger huiselijk geweld	663	34%
schulden	0	0%

De geregisteerde personen zijn aangeduid als melder, aangever, benadeelde, slachtoffer of verdachte. Dubbelrollen zijn mogelijk. Alle personen die als melder, aangever, benadeelde en/of slachtoffer staan geregistreerd (maar niet als verdachte) zijn aangemerkt als slachtoffer van huiselijk geweld. Tot de plegers worden de personen gerekend die (ook) als verdachte staan

geregistreerd. Ruim tweederde van de geregisteerde personen is slachtoffer en ruim eenderde is pleger van huiselijk geweld. Er is een kleine overlap tussen beide groepen. Overige problematiek (verslaving, dak- en thuisloosheid, schulden) wordt niet geregistreerd.

Door de selectie op thematiek behoren al deze 1 958 geregisteerde personen tot de doelgroep van de Flevomonitor (incl. plegers huiselijk geweld).

## Reclassering

<b>Geslacht</b>		
man	57	93%
vrouw	4	7%
<b>Leeftijd</b>		
jonger dan 20	1	2%
20 t/m 29	23	38%
30 t/m 39	11	18%
40 t/m 49	19	31%
50 t/m 59	5	8%
60 en ouder	2	3%
<b>Etniciteit</b>		
Nederlands	32	53%
Surinaams	9	15%
Antilliaans	8	13%
Turks	0	0%
Marokkaans	2	3%
overig westers	4	7%
overig niet-westers	6	10%
<b>Gemeente</b>		
Almere	32	53%
Lelystad	15	25%
Dronten	2	3%
Noordoostpolder	6	10%
Urk	0	0%
Zeewolde	1	2%
buiten Flevoland	5	8%
<b>Opleiding</b>		
laag	34	57%
midden	18	30%
hoog	8	13%
<b>Inkomen</b>		
geen	2	3%
loondienst	40	69%
uitkering	15	26%
anders	1	2%
<b>Woonsituatie</b>		
ouderlijk huis	9	16%
zelfstandig	45	78%
opvang en begeleiding	4	7%
institutioneel	0	0%
dakloos	0	0%
<b>Samenstelling huishouden</b>		
met ouder(s)/verzorger(s)	9	15%
alleenstaand zonder kind(eren)	14	24%
alleenstaand met kind(eren)	1	2%
met partner zonder kind(eren)	10	17%
met partner en kind(eren)	23	39%
anders	2	3%

Reclassering begeleidt mensen die een strafbaar feit hebben gepleegd of daarvan worden verdacht.

Reclassering Flevoland leverde een databestand van **61 unieke personen** die worden begeleid wegens het plegen van huiselijk geweld. Er zijn geen dubbeltellingen.

De ruime meerderheid van de geregistreerde plegers is man. De leeftijd varieert van 19 tot en met 66 jaar (gemiddeld 36). Een kleine meerderheid is autochtoon Nederlands; Surinamers en Antillianen vormen de grootste allochtone groepen. Het opleidingsniveau ligt meestal laag. Tweederde heeft inkomsten uit loondienst of eigen bedrijf. Ruim driekwart woont zelfstandig. Vier op tien hebben een gezin met kinderen, een zesde woont samen met partner en een kwart is alleenstaand.

De in 2009 afgeronde hulpverleningstrajecten (48%) duurden gemiddeld bijna 1 jaar (60-868 dagen, gem. 353). De aan het eind van het jaar nog lopende trajecten (53%) duurden op dat moment gemiddeld ongeveer 8 maanden (13-664 dagen, gem. 236).

<b>Geregisteerde problematiek</b>		
verslaafd	9	<b>15%</b>
<i>alcohol</i>	3	5%
<i>harddrugs</i>	0	<b>0%</b>
<i>softdrugs</i>	5	8%
dak- en thuisloos	4	7%
<i>feitelijk</i>	0	<b>0%</b>
<i>residentieel</i>	2	3%
<i>dreigend</i>	0	<b>0%</b>
<i>zwerfongere</i>	2	3%
slachtoffer huiselijk geweld	7	12%
pleger huiselijk geweld	61	<b>100%</b>
schulden	29	<b>48%</b>

Bij één op de zes klanten van Reclassering is alcohol- of cannabisverslaving geregistreerd. Vier klanten staan geregistreerd als zijnde dak- of thuisloos. Vanwege de selectie van de instantie zijn alle klanten geregistreerd als pleger van huiselijk geweld. Zeven van hen zijn tevens geregistreerd als slachtoffer van huiselijk geweld. Bijna de helft heeft schulden.

Door de selectie op thematiek behoren al deze 61 geregistreeerde personen tot de doelgroep van de Flevomonitor (incl. plegers huiselijk geweld).

## Rehoboth

<b>Geslacht</b>		
man	36	100%
vrouw	0	0%
<b>Leeftijd</b>		
jonger dan 20	1	3%
20 t/m 29	6	17%
30 t/m 39	12	33%
40 t/m 49	9	25%
50 t/m 59	8	22%
60 en ouder	0	0%
<b>Etniciteit</b>		
Nederlands	28	80%
Surinaams	1	3%
Antilliaans	2	6%
Turks	0	0%
Marokkaans	0	0%
overig westers	3	9%
overig niet-westers	1	3%
<b>Gemeente</b>		
Almere	1	3%
Lelystad	5	14%
Dronten	1	3%
Noordoostpolder	11	31%
Urk	5	14%
Zeewolde	0	0%
buiten Flevoland	13	36%
<b>Opleiding</b>		
laag		~
midden		~
hoog		~
<b>Inkomen</b>		
geen	3	9%
loondienst	16	17%
uitkering	25	71%
anders	1	3%
<b>Woonsituatie</b>		
ouderlijk huis		<i>n.g.</i>
zelfstandig		<i>n.g.</i>
opvang en begeleiding		<i>n.g.</i>
institutioneel		<i>n.g.</i>
dakloos		<i>n.g.</i>
<b>Samenstelling huishouden</b>		
met ouder(s)/verzorger(s)		~
alleenstaand zonder kind(eren)		~
alleenstaand met kind(eren)		~
met partner zonder kind(eren)		~
met partner en kind(eren)		~
anders		~

Stichting Rehoboth is een instelling voor maatschappelijke opvang in Emmeloord. We ontvingen de registratie van het Begeleidingcentrum, dat onderdak biedt aan dak- en thuislozen vanaf 18 jaar.

Rehoboth leverde een databestand met **36 unieke personen**. Er zijn geen dubbeltellingen.

Alle klanten van Rehoboth zijn mannen. Het gaat vaak om dertigplussers; de gemiddelde leeftijd is 39 jaar. De meesten zijn autochtoon Nederlands. Bijna een derde is afkomstig uit de Noordoostpolder, waar het sociaal pension gevestigd is. Meer dan een derde komt van buiten de provincie. Het merendeel leeft van een uitkering.

Gegevens met betrekking tot opleiding en samenstelling huishouden zijn incompleet. Woonsituatie voorafgaand aan instroom wordt niet geregistreerd.

De in 2009 afgeronde hulpverleningstrajecten (44%) duurden gemiddeld bijna 7 maanden (21-614 dagen, gem. 200). De aan het eind van het jaar nog lopende trajecten (56%) duurden op dat moment gemiddeld ruim tien maanden (37-734 dagen, gem. 309).

Geregisteerde problematiek		
verslaafd	23	64%
<i>alcohol</i>	15	42%
<i>harddrugs</i>	3	8%
<i>softdrugs</i>	7	19%
dak- en thuisloos	36	100%
<i>feitelijk</i>	0	0%
<i>residentieel</i>	31	86%
<i>dreigend</i>	0	0%
<i>zwerfjongere</i>	5	14%
slachtoffer huiselijk geweld	10	28%
pleger huiselijk geweld	0	0%
schulden	29	81%

Bijna tweederde van de klanten van Rehoboth staat geregistreerd als zijnde verslaafd. Alcoholverslaving komt het vaakst voor. Alle klanten zijn aangemerkt als residentieel dakloos ( $\geq 25$  jaar) of zwerfjongere ( $< 25$  jaar). Ruim een kwart is slachtoffer van huiselijk geweld; er zijn geen plegers geregistreerd. De meerderheid heeft schulden.

Alle 36 geregisteerde personen behoren tot de doelgroep van de Flevomonitor (incl. plegers huiselijk geweld).

## De Meregaard

<b>Geslacht</b>		
man	1 623	40%
vrouw	2 444	60%
<b>Leeftijd</b>		
jonger dan 20	98	2%
20 t/m 29	765	19%
30 t/m 39	948	23%
40 t/m 49	1 024	25%
50 t/m 59	718	18%
60 en ouder	514	13%
<b>Etniciteit</b>		
Nederlands	2 455	71%
Surinaams	251	7%
Antilliaans	74	2%
Turks	54	2%
Marokkaans	138	4%
overig westers	245	7%
overig niet-westers	226	7%
<b>Gemeente</b>		
Almere	3 908	96%
Lelystad	35	1%
Dronten	8	0%
Noordoostpolder	0	0%
Urk	0	0%
Zeewolde	8	0%
buiten Flevoland	107	3%
<b>Opleiding</b>		
laag		<i>n.g.</i>
midden		<i>n.g.</i>
hoog		<i>n.g.</i>
<b>Inkomen</b>		
geen		<i>n.g.</i>
loondienst		<i>n.g.</i>
uitkering		<i>n.g.</i>
anders		<i>n.g.</i>
<b>Woonsituatie</b>		
ouderlijk huis	287	8%
zelfstandig	3 338	92%
opvang en begeleiding	13	0%
institutioneel	0	0%
dakloos	4	0%
<b>Samenstelling huishouden</b>		
met ouder(s)/verzorger(s)		~
alleenstaand zonder kind(eren)		~
alleenstaand met kind(eren)		~
met partner zonder kind(eren)		~
met partner en kind(eren)		~
anders		~

De Meregaard (onderdeel van de Symfora groep) is een instelling voor geestelijke gezondheidszorg (ggz) in Almere die ambulante behandeling, klinische opname en deeltijdbehandeling biedt.

De Meregaard leverde een databestand met **4 067 unieke personen**, waarvan er 118 meermaals voorkomen. Deze personen zijn in 2009 uitgeschreven en datzelfde jaar weer opnieuw ingestroomd.

Een kleine meerderheid van de geregistreerde personen is vrouw. De leeftijd varieert van 10 tot 93 jaar. De gemiddelde leeftijd is 43 jaar. Zeven op de tien klanten zijn autochtoon Nederlands. Vrijwel alle klanten wonen zelfstandig in Almere.

Gegevens met betrekking samenstelling huishouden zijn incompleet. Opleiding en bron van inkomsten worden niet geregistreerd.



De in 2009 afgeronde hulpverleningstrajecten (53%) duurden gemiddeld bijna 1 jaar (0-8456 dagen, gem. 349). De aan het eind van het jaar nog lopende trajecten (47%) duurden op dat moment gemiddeld meer dan 3 jaar (0-8491 dagen, gem. 1197).

Geregisteerde problematiek		
verslaafd	408	10%
<i>alcohol</i>	213	5%
<i>harddrugs</i>	64	2%
<i>softdrugs</i>	137	3%
dak- en thuisloos	40	1%
<i>feitelijk</i>	3	0%
<i>residentieel</i>	9	0%
<i>dreigend</i>	0	0%
<i>zwerfjongere</i>	8	0%
slachtoffer huiselijk geweld	69	2%
pleger huiselijk geweld	0	0%
schulden	644	16%

Eén op de tien klanten is verslaafd, waarvan de helft aan alcohol. Veertig klanten zijn dak- of thuisloos. Dit is 1% van het totale bestand. Het aantal geregisteerde slachtoffers van huiselijk geweld ligt iets hoger (2%). Bij één op de zes klanten is sprake van schulden.

Na koppeling bleken 688 van de 4 067 geregisteerde personen tot de doelgroep van de Flevomonitor te behoren (incl. plegers huiselijk geweld). Op basis van de eigen registratie zouden er 497 zijn geselecteerd.

## Tactus

<b>Geslacht</b>		
man	759	76%
vrouw	233	24%
<b>Leeftijd</b>		
jonger dan 20	166	17%
20 t/m 29	193	20%
30 t/m 39	189	19%
40 t/m 49	215	22%
50 t/m 59	172	17%
60 en ouder	56	6%
<b>Etniciteit</b>		
Nederlands	732	74%
Surinaams	76	8%
Antilliaans	34	3%
Turks	6	1%
Marokkaans	30	3%
overig westers	39	4%
overig niet-westers	73	7%
<b>Gemeente</b>		
Almere	499	51%
Lelystad	293	30%
Dronten	53	5%
Noordoostpolder	81	8%
Urk	14	1%
Zeewolde	12	1%
buiten Flevoland	28	3%
<b>Opleiding</b>		
laag		~
midden		~
hoog		~
<b>Inkomen</b>		
geen	103	13%
loondienst	319	39%
uitkering	327	40%
anders	68	8%
<b>Woonsituatie</b>		
ouderlijk huis		~
zelfstandig		~
opvang en begeleiding		~
institutioneel		~
dakloos		~
<b>Samenstelling huishouden</b>		
met ouder(s)/verzorger(s)		~
alleenstaand zonder kind(eren)		~
alleenstaand met kind(eren)		~
met partner zonder kind(eren)		~
met partner en kind(eren)		~
anders		~

Tactus is een instelling voor verslavingszorg in Oost-Nederland en Flevoland. In Flevoland biedt Tactus ambulante verslavingszorg aan mensen met alcohol-, drugs- en gokproblemen, of andere vormen van verslaving.

Tactus leverde een databestand met **992 unieke personen**, waarvan er 42 meermaals voorkomen in het bestand. Deze personen zijn in 2009 uitgeschreven en datzelfde jaar opnieuw ingestroomd.

Een kwart van de geregistreerde klanten is vrouw. De leeftijd varieert van 1 tot 78 jaar, met een gemiddelde van 37 jaar. Een kwart is allochtoon, met Surinamers als grootste groep. Iets meer dan de helft is afkomstig uit Almere en krap een derde uit Lelystad. Vier op de tien klanten leven van een uitkering, maar ongeveer eenzelfde deel heeft een inkomen uit loondienst of eigen bedrijf.

Gegevens met betrekking tot opleiding, woonsituatie en samenstelling van het huishouden zijn incompleet.

De in 2009 afgeronde hulpverleningstrajecten (41%) duurden gemiddeld bijna ½ jaar (0-2493 dagen, gem. 176). De aan het eind van het jaar nog lopende trajecten (59%) duurden op dat moment gemiddeld meer dan 1½ jaar (0-2921 dagen, gem. 613).

Geregisteerde problematiek		
verslaafd	823	83%
<i>alcohol</i>	306	31%
<i>harddrugs</i>	265	27%
<i>softdrugs</i>	205	21%
dak- en thuisloos	22	2%
<i>feitelijk</i>	7	1%
<i>residentieel</i>	8	1%
<i>dreigend</i>	0	0%
<i>zwerfjongere</i>	7	1%
slachtoffer huiselijk geweld	0	0%
pleger huiselijk geweld	0	0%
schulden	0	0%

Bij één op de zes klanten van Tactus is géén verslaving geregistreerd. Het gaat hierbij om familieleden en relaties van verslaafden. Alcoholverslaving komt het vaakst voor, gevolgd door harddrugverslaving en cannabisverslaving. Dak - en thuisloosheid is bij 2% geregistreerd. Huiselijk geweld en schulden worden bij Tactus niet geregistreerd.

Na koppeling bleken 886 van de 992 geregisteerde personen tot de doelgroep van de Flevomonitor te behoren (incl. plegers huiselijk geweld). Op basis van de eigen registratie zouden er 824 zijn geselecteerd.

## Tikvah

<b>Geslacht</b>		
man	12	34%
vrouw	23	66%
<b>Leeftijd</b>		
jonger dan 20	5	14%
20 t/m 29	21	60%
30 t/m 39	6	17%
40 t/m 49	3	9%
50 t/m 59	0	0%
60 en ouder	0	0%
<b>Etniciteit</b>		
Nederlands	25	76%
Surinaams	1	3%
Antilliaans	0	0%
Turks	0	0%
Marokkaans	1	3%
overig westers	1	3%
overig niet-westers	5	15%
<b>Gemeente</b>		
Almere	1	3%
Lelystad	34	97%
Dronten	0	0%
Noordoostpolder	0	0%
Urk	0	0%
Zeewolde	0	0%
buiten Flevoland	0	0%
<b>Opleiding</b>		
laag	24	75%
midden	7	22%
hoog	1	3%
<b>Inkomen</b>		
geen	10	32%
loondienst	2	7%
uitkering	16	52%
anders	3	10%
<b>Woonsituatie</b>		
ouderlijk huis	2	7%
zelfstandig	5	17%
opvang en begeleiding	8	27%
institutioneel	1	3%
dakloos	14	47%
<b>Samenstelling huishouden</b>		
met ouder(s)/verzorger(s)	0	0%
alleenstaand zonder kind(eren)	19	61%
alleenstaand met kind(eren)	6	19%
met partner zonder kind(eren)	0	0%
met partner en kind(eren)	6	19%
anders	0	0%

Tikvah biedt ambulante hulpverlening en woonbegeleiding aan jongeren en jongvolwassenen vanaf 18 jaar, die om verschillende redenen nog niet in staat zijn om zelfstandig te kunnen wonen.

Tikvah leverde een databestand met **35 unieke personen**. Er zijn geen dubbeltellingen.

Twee op de drie klanten zijn vrouwen. Het betreft vooral twintigers; de gemiddelde leeftijd is 26 jaar. Driekwart is autochtoon Nederlands, de overigen zijn vooral van overig niet-westerse afkomst. Op één na zijn alle klanten afkomstig uit Lelystad (waar Tikvah is gevestigd). Het opleidingsniveau is over het algemeen laag en de meesten leven van een uitkering of hebben helemaal geen eigen inkomen. Voorafgaand aan instroom bij Tikvah was bijna de helft dakloos en een kwart verbleef in een vorm van opvang. Zes op de tien klanten zijn alleenstaand en de overigen leven in een (eenouder)gezin.

De in 2009 afgeronde hulpverleningstrajecten (51%) duurden gemiddeld ongeveer 1½ jaar (53-1501 dagen, gem. 561). De aan het eind van het jaar nog lopende trajecten (49%) duurden op dat moment gemiddeld bijna 1 jaar (28-1283 dagen, gem. 353).

Geregisteerde problematiek		
verslaafd	11	31%
<i>alcohol</i>	4	11%
<i>harddrugs</i>	1	3%
<i>softdrugs</i>	9	26%
dak- en thuisloos	35	100%
<i>feitelijk</i>	0	0%
<i>residentieel</i>	12	34%
<i>dreigend</i>	7	20%
<i>zwerfjongere</i>	16	46%
slachtoffer huiselijk geweld	5	14%
pleger huiselijk geweld	3	9%
schulden	25	71%

Eén op de drie klanten staat geregistreerd als zijnde verslaafd, waarvan de meesten cannabisverslaafd. Klanten van Tikvah woonbegeleiding zijn als residentieel dakloos ( $\geq 25$  jaar), of zwerfjongere ( $< 25$  jaar) aangemerkt. Klanten die ambulante hulpverlening ontvangen zijn als dreigend dakloze aangemerkt. Vijf klanten zijn slachtoffer en drie klanten zijn plegers van

huiselijk geweld. Een kwart heeft schulden.

Alle 35 geregisteerde personen behoren tot de doelgroep van de Flevomonitor (incl. plegers huiselijk geweld).

## Vangnet & Advies

<b>Geslacht</b>		
man	528	53%
vrouw	469	47%
<b>Leeftijd</b>		
jonger dan 20	25	3%
20 t/m 29	170	17%
30 t/m 39	226	23%
40 t/m 49	221	23%
50 t/m 59	172	18%
60 en ouder	167	17%
<b>Etniciteit</b>		
Nederlands		<i>n.g.</i>
Surinaams		<i>n.g.</i>
Antilliaans		<i>n.g.</i>
Turks		<i>n.g.</i>
Marokkaans		<i>n.g.</i>
overig westers		<i>n.g.</i>
overig niet-westers		<i>n.g.</i>
<b>Gemeente</b>		
Almere	558	56%
Lelystad	158	16%
Dronten	61	6%
Noordoostpolder	169	17%
Urk	8	1%
Zeewolde	42	4%
buiten Flevoland	4	0%
<b>Opleiding</b>		
laag		<i>n.g.</i>
midden		<i>n.g.</i>
hoog		<i>n.g.</i>
<b>Inkomen</b>		
geen		~
loondienst		~
uitkering		~
anders		~
<b>Woonsituatie</b>		
ouderlijk huis	0	0%
zelfstandig	764	84%
opvang en begeleiding	0	0%
institutioneel	0	0%
dakloos	148	16%
<b>Samenstelling huishouden</b>		
met ouder(s)/verzorger(s)	0	0%
alleenstaand zonder kind(eren)	495	53%
alleenstaand met kind(eren)	233	25%
met partner zonder kind(eren)	85	9%
met partner en kind(eren)	129	14%
anders	0	0%

Bij Vangnet & Advies (GGD) kunnen politie, huisarts, wooncorporatie, maatschappelijk werk, of andere professionals melding maken van personen of gezinnen die volledig vastlopen.

Vangnet & Advies leverde een databestand met **1 002 unieke personen**, waarvan er 66 meermaals voorkomen in het bestand.

De man-vrouwverdeling is vrijwel gelijk. Het aandeel vijftigplusser is relatief hoog. De gemiddelde leeftijd bedraagt 44 jaar. Ruim de helft is afkomstig uit Almere; Lelystad en Noordoostpolder vormen samen ongeveer een derde. Het merendeel woont zelfstandig; de rest is dakloos. De helft is alleenstaand en een kwart is alleenstaande ouder.

Gegevens met betrekking tot bron van inkomsten zijn incompleet. Etniciteit en opleidingsniveau worden niet geregistreerd.

De in 2009 afgeronde hulpverleningstrajecten (79%) duurden gemiddeld ongeveer 3½ maand (0-1180 dagen, gem. 106). De aan het eind van het jaar nog lopende trajecten (21%) duurden op dat moment gemiddeld ook 3½ maand (0-352 dagen, gem. 101).

Geregisteerde problematiek		
verslaafd	150	15%
<i>alcohol</i>	34	3%
<i>harddrugs</i>	1	0%
<i>softdrugs</i>	0	0%
dak- en thuisloos	432	43%
<i>feitelijk</i>	126	13%
<i>residentieel</i>	0	0%
<i>dreigend</i>	276	28%
<i>zwerfjongere</i>	51	5%
slachtoffer huiselijk geweld	45	5%
pleger huiselijk geweld	0	0%
schulden	479	48%

Circa één op de zes personen staat bij Vangnet & Advies geregistreerd als verslaafd. Het middel is meestal niet gespecificeerd. Vier op de tien klanten zijn dak- of thuisloos, waarbij het in de meeste gevallen gaat om dreigende dakloosheid. Ruim een tiende is feitelijk dakloos. Het aandeel slachtoffers van huiselijk geweld bedraagt 5% (plegers worden niet geregistreerd).

Bijna de helft heeft schulden.

Na koppeling bleken 598 van de 1 002 geregisteerde personen tot de doelgroep van de Flevomonitor te behoren (incl. plegers huiselijk geweld). Op basis van de eigen registratie zouden er 561 zijn geselecteerd.

## De Waag

<b>Geslacht</b>		
man	643	85%
vrouw	113	15%
<b>Leeftijd</b>		
jonger dan 20	228	30%
20 t/m 29	189	25%
30 t/m 39	144	19%
40 t/m 49	128	17%
50 t/m 59	55	7%
60 en ouder	12	2%
<b>Etniciteit</b>		
Nederlands	447	69%
Surinaams	79	11%
Antilliaans	43	6%
Turks	7	1%
Marokkaans	22	3%
overig westers	28	4%
overig niet-westers	42	6%
<b>Gemeente</b>		
Almere	459	63%
Lelystad	125	17%
Dronten	20	3%
Noordoostpolder	23	3%
Urk	7	1%
Zeewolde	14	2%
buiten Flevoland	80	11%
<b>Opleiding</b>		
laag		~
midden		~
hoog		~
<b>Inkomen</b>		
geen		~
loondienst		~
uitkering		~
anders		~
<b>Woonsituatie</b>		
ouderlijk huis		~
zelfstandig		~
opvang en begeleiding		~
institutioneel		~
dakloos		~
<b>Samenstelling huishouden</b>		
met ouder(s)/verzorger(s)		~
alleenstaand zonder kind(eren)		~
alleenstaand met kind(eren)		~
met partner zonder kind(eren)		~
met partner en kind(eren)		~
anders		~

De Waag biedt poliklinische forensische psychiatrische hulpverlening aan personen die met politie en justitie in aanraking zijn gekomen.

De Waag leverde een databestand met **756 unieke personen**, waarvan er 12 meermaals voorkomen.

Het zijn voornamelijk, maar niet uitsluitend, mannen. De leeftijd varieert van 12 tot 71 jaar, met een gemiddelde van 30 jaar. Een derde is jonger dan 20 jaar. Twee op de drie klanten zijn autochtoon Nederlands; Surinamers vormen de grootste allochtone groep. De meesten komen uit Almere. Van de rest is de helft afkomstig uit Lelystad.

Gegevens met betrekking tot opleiding, bron van inkomsten, woonsituatie en samenstelling van het huishouden zijn incompleet.



De in 2009 afgeronde hulpverleningstrajecten (50%) duurden gemiddeld ruim 9 maanden (0-1881 dagen, gem. 282). De aan het eind van het jaar nog lopende trajecten (50%) duurden op dat moment gemiddeld ongeveer 10 maanden (3-2787 dagen, gem. 300).

Geregisteerde problematiek		
verslaafd	246	33%
<i>alcohol</i>	138	18%
<i>harddrugs</i>	57	8%
<i>softdrugs</i>	134	18%
dak- en thuisloos	0	0%
<i>feitelijk</i>	0	0%
<i>residentieel</i>	0	0%
<i>dreigend</i>	0	0%
<i>zwerfjongere</i>	0	0%
slachtoffer huiselijk geweld	0	0%
pleger huiselijk geweld	186	25%
schulden	192	25%

Eén op de drie personen in het bestand van de Waag staat geregistreerd als verslaafd. Daarbij gaat het meestal of alcohol- of cannabisverslaving. Bij geen van de klanten is dak- of thuisloosheid geregistreerd. Een kwart is pleger van huiselijk geweld (slachtofferschap wordt niet geregistreerd) en ongeveer eenzelfde deel heeft schulden.

Na koppeling bleken 413 van de 756 geregisteerde personen tot de doelgroep van de Flevomonitor te behoren (incl. plegers huiselijk geweld). Op basis van de eigen registratie zouden er 371 zijn geselecteerd.

## Zorggroep Almere

Geslacht		
man	697	23%
vrouw	2329	77%
Leeftijd		
jonger dan 20	261	9%
20 t/m 29	571	19%
30 t/m 39	778	26%
40 t/m 49	796	26%
50 t/m 59	433	14%
60 en ouder	188	6%
Etniciteit		
Nederlands	1593	61%
Surinaams	372	14%
Antilliaans	57	2%
Turks	58	2%
Marokkaans	127	5%
overig westers	100	4%
overig niet-westers	298	11%
Gemeente		
Almere	3 059	100%
Lelystad	2	0%
Dronten	0	0%
Noordoostpolder	0	0%
Urk	0	0%
Zeewolde	0	0%
buiten Flevoland	6	0%
Opleiding		
laag		<i>n.g.</i>
midden		<i>n.g.</i>
hoog		<i>n.g.</i>
Inkomen		
geen	406	16%
loondienst	1156	46%
uitkering	866	34%
anders	88	4%
Woonsituatie		
ouderlijk huis		<i>n.g.</i>
zelfstandig		<i>n.g.</i>
opvang en begeleiding		<i>n.g.</i>
institutioneel		<i>n.g.</i>
dakloos		<i>n.g.</i>
Samenstelling huishouden		
met ouder(s)/verzorger(s)	112	4%
alleenstaand zonder kind(eren)	412	16%
alleenstaand met kind(eren)	646	24%
met partner zonder kind(eren)	255	10%
met partner en kind(eren)	884	33%
anders	355	13%

Zorggroep Almere is een overkoepelende organisatie van eerstelijns gezondheidszorg en ouderenzorg in Almere. Alleen gegevens van de discipline Algemeen Maatschappelijk Werk zijn opgenomen in deze monitor.

Zorggroep Almere leverde een databestand met **3 067 unieke personen**, waarvan er 106 meermaals voorkomen in het bestand.

Driekwart van de klanten is vrouw. De spreiding in leeftijd is groot, maar het zwaartepunt ligt bij dertigers en veertigers. De gemiddelde leeftijd is 39 jaar. Autochtone Nederlanders en Surinamers vormen de belangrijkste etnische groepen. Een enkeling uitgezonderd, zijn alle klanten afkomstig uit Almere.<sup>42</sup> Bijna de helft heeft een betaalde baan en een derde leeft van een uitkering. Vrijwel alle soorten huishoudens komen voor: alleenstaanden, samenwonenden en één- en tweeoudergezinnen.

Gegevens met betrekking tot opleiding en woonsituatie worden niet geregistreerd.

<sup>42</sup> Bij 1 480 (48%) personen was de woonplaats niet ingevuld. Omdat de instantie alleen in Almere opereert, wordt aangenomen dat dit ook de woonplaats was.

De in 2009 afgeronde hulpverleningstrajecten (83%) duurden gemiddeld ongeveer 4½ maand (0-3576 dagen, gem. 137). De aan het eind van het jaar nog lopende trajecten (17%) duurden op dat moment gemiddeld meer dan 3 jaar (20-3245 dagen, gem. 1239).

Geregisteerde problematiek		
verslaafd	50	2%
<i>alcohol</i>	0	0%
<i>harddrugs</i>	0	0%
<i>softdrugs</i>	0	0%
dak- en thuisloos	0	0%
<i>feitelijk</i>	0	0%
<i>residentieel</i>	0	0%
<i>dreigend</i>	0	0%
<i>zwerfjongere</i>	0	0%
slachtoffer huiselijk geweld	103	3%
pleger huiselijk geweld	0	0%
schulden	473	15%

Verslaving is geregistreerd bij een paar procent van de klanten; het middel is daarbij niet gespecificeerd. Slachtofferschap van huiselijk geweld komt wat vaker voor in de registratie. Eén op de zes klanten van Zorggroep Almere heeft schulden. Dak- en thuisloosheid en daderschap van huiselijk geweld wordt niet specifiek geregistreerd.

Na koppeling bleken 379 van de 3 067 geregisteerde personen tot de doelgroep van de Flevomonitor te behoren (incl. plegers huiselijk geweld). Op basis van de eigen registratie zouden er 152 zijn geselecteerd.

## Zorggroep Oude en Nieuwe Land

<b>Geslacht</b>		
man	1	8%
vrouw	12	92%
<b>Leeftijd</b>		
jonger dan 20	2	17%
20 t/m 29	2	17%
30 t/m 39	2	17%
40 t/m 49	6	50%
50 t/m 59	0	0%
60 en ouder	0	0%
<b>Etniciteit</b>		
Nederlands	12	92%
Surinaams	0	0%
Antilliaans	1	8%
Turks	0	0%
Marokkaans	0	0%
overig westers	0	0%
overig niet-westers	0	0%
<b>Gemeente</b>		
Almere		~
Lelystad		~
Dronten		~
Noordoostpolder		~
Urk		~
Zeewolde		~
buiten Flevoland		~
<b>Opleiding</b>		
laag		<i>n.g.</i>
midden		<i>n.g.</i>
hoog		<i>n.g.</i>
<b>Inkomen</b>		
geen		~
loondienst		~
uitkering		~
anders		~
<b>Woonsituatie</b>		
ouderlijk huis		<i>n.g.</i>
zelfstandig		<i>n.g.</i>
opvang en begeleiding		<i>n.g.</i>
institutioneel		<i>n.g.</i>
dakloos		<i>n.g.</i>
<b>Samenstelling huishouden</b>		
met ouder(s)/verzorger(s)		~
alleenstaand zonder kind(eren)		~
alleenstaand met kind(eren)		~
met partner zonder kind(eren)		~
met partner en kind(eren)		~
anders		~

Zorggroep Oude en Nieuwe Land is een organisatie in de Noordoostpolder en Urk. Naast onder andere mantelzorgondersteuning en huishulp, maakt ook het Algemeen Maatschappelijk Werk deel uit van deze organisatie.

Zorggroep Oude en Nieuwe Land leverde een databestand met een selectie van **13 unieke personen**, waarbij sprake was van huiselijk geweld. Er zijn geen dubbeltellingen.

Op één na zijn de geselecteerde personen vrouw. De leeftijd varieert van 15 tot 49 jaar, met een gemiddelde van 34 jaar. Vrijwel alle klanten zijn autochtoon Nederlands. Zes personen komen uit de Noordoostpolder en vier uit Urk; bij drie (23%) is de woonplaats onbekend.

Gegevens met betrekking tot inkomen en woonsituatie zijn incompleet. Opleiding en woonsituatie worden niet geregistreerd.

De in 2009 afgeronde hulpverleningstrajecten (62%) duurden gemiddeld bijna ½ jaar (0-474 dagen, gem. 173). De aan het eind van het jaar nog lopende trajecten (38%) duurden op dat moment gemiddeld ongeveer 5 maanden (106-246 dagen, gem. 154).

Geregisteerde problematiek		
verslaafd	0	0%
<i>alcohol</i>	0	0%
<i>harddrugs</i>	0	0%
<i>softdrugs</i>	0	0%
dak- en thuisloos	0	0%
<i>feitelijk</i>	0	0%
<i>residentieel</i>	0	0%
<i>dreigend</i>	0	0%
<i>zwerfjongere</i>	0	0%
slachtoffer huiselijk geweld	13	100%
pleger huiselijk geweld	0	0%
schulden	0	0%

Vanwege de selectie door de instelling zijn alle personen in het bestand slachtoffer van huiselijk geweld. Gegevens over verslaving, dak- en thuisloosheid, ouderschap van huiselijk en schulden zijn niet geleverd.

Door de selectie op thematiek behoren al deze 13 geregisteerde personen tot de doelgroep van de Flevomonitor (incl. plegers huiselijk geweld).

## Woningcorporaties

De woningcorporaties hebben gegevens aangeleverd over huurachterstanden. Deze hebben geen betrekking op een heel kalenderjaar, maar geven de stand van zaken op een bepaald moment weer (31 december 2009).

**Tabel 7.1      Overzicht huurachterstanden en huisuitzettingen**

	De Alliantie	Centrada	Goede Stede	Ymere	Totaal
<b>Huurachterstanden</b>					
minder dan 1 maand		217	122		339
1-2 maanden	202	257	454	514	1 427
2-3 maanden	57	75	57	280	469
3-4 maanden	23	41	42	65	171
4-5 maanden	26	24	20	56	126
5 of meer maanden	23	25	42	16	106
Totaal	331	639	737	931	2 638
<b>Deurwaarder</b>					
deurwaarder ingeschakeld	478	656	275	300	1 709
gerealiseerde huisuitzettingen	37	41	43	41	162
waaronder wegens huurachterstand <sup>43</sup>	21	?	42	22	85

### *De Alliantie*

De Alliantie bezit een kleine 6 600 wooneenheden in Almere. Hieronder vallen sociale huurwoningen, maar ook koopwoningen en vrije sector huurwoningen. Bij 331 adressen was sprake van een huurachterstand van ten minste één maand. In 2009 is 478 maal een deurwaarder ingeschakeld en hebben 37 huisuitzettingen plaatsgevonden, waarvan 21 wegens huurachterstand.

### *Centrada*

Centrada beheert meer dan 8 500 huurwoningen in Lelystad. Bij 422 adressen was er eind december 2009 sprake van een huurachterstand van ten minste één maand. Daarnaast hadden 217 huurders een achterstand van minder dan een maandhuur (met een gehanteerde ondergrens van €10,-). In 2009 is 656 keer een incassobureau/deurwaarder ingeschakeld voor een huurachterstand bij een woning. Er stonden dat jaar in totaal 119 huisuitzettingen gepland, waarvan er 41 (34%) daadwerkelijk zijn uitgevoerd. Het is niet bekend in hoeverre het hier ging om huisuitzettingen

<sup>43</sup> Cijfers aangeleverd door centrumgemeente Almere.

wegens huurachterstand of om andere redenen (bijvoorbeeld wegens onrechtmatige bewoning, criminele activiteiten of overlast).

#### *Goede Stede*

Goede Stede beheert ruim 7 400 huurwoningen in Almere en enkele tientallen in Lelystad. Bij 615 adressen was er sprake van een huurachterstand ten minste één maand. Goede Stede hanteert echter een systeem waarbij een betalingsachterstand van 1 eurocent al geldt als één maand huurschuld. Op 122 adressen was er aan het eind van 2009 geen sprake (meer) van huurachterstand, maar hier werd in de loop van 2009 wel een deurwaarder ingeschakeld (83 maal) of vond huisuitzetting plaats (39 maal). In totaal is 275 maal een deurwaarder ingeschakeld (meestal eenmalig, op sommige adressen tot drie maal) en hebben 43 huisuitzettingen plaatsgevonden. In vrijwel alle gevallen was huurachterstand de reden van huisuitzetting.

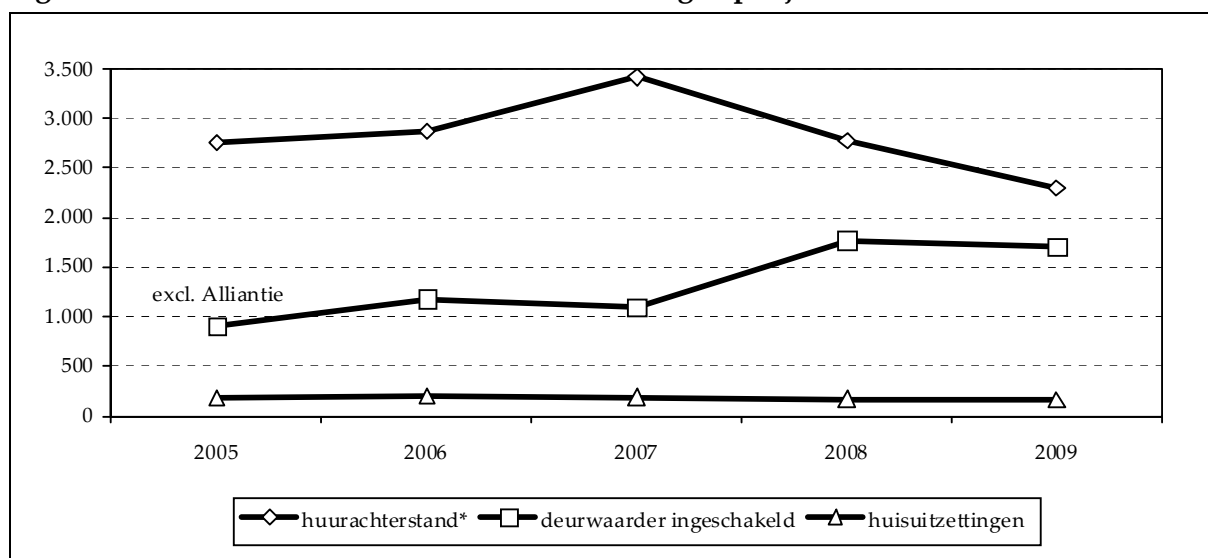
#### *Ymere*

Ymere beheert ruim 7 100 huurwoningen in Almere. Bij 931 adressen was sprake van een huurachterstand van ten minste één maand. In 2009 is 300 maal een deurwaarder ingeschakeld en hebben 41 huisuitzettingen plaatsgevonden. In ongeveer de helft van de gevallen was huurschuld de aanleiding voor huisuitzetting.

## Trends

Hoewel de cijfers niet helemaal vergelijkbaar zijn, lijkt het aantal huurachterstanden tussen 2005 en 2007 licht te zijn toegenomen. Tussen 2007 en 2008 daalde het aantal huurachterstanden; tegelijkertijd nam de inschakeling van incassobureaus toe. Tussen 2008 en 2009 laat het aantal huurachterstanden een verdere daling zien. De inzet van deurwaarders en het aantal huisuitzettingen bleef in die periode min of meer gelijk. Hoewel het in de grafiek niet duidelijk naar voren komt, is het aantal huisuitzettingen tussen 2006 (196) en 2009 (162) toch met 17% gedaald.

**Figuur 7.2** Huurachterstanden en huisuitzettingen per jaar



\* Huurachterstanden van 2007-2009 ten minste één maand. Voor 2005 en 2006 gelden wisselende maten.



## Eerder verschenen in de Bonger Reeks (www.rozenbergps.com)

### Wiet Wijs (2004)

Marije Wouters & Dirk J Korf

*Hoe vaker jongeren spijbelen, hoe groter de kans is dat zij (vaak en veel) blowen. Het project Wiet Wijs richt zich op jongeren tussen de 12 en 18 jaar die (tijdelijk) uitvallen in het reguliere voortgezet onderwijs, of na schooltijd een opvangproject volgen. In dit rapport brengen de auteurs verslag uit van een onderzoek naar het cannabisgebruik bij deze jongeren.*

ISBN 90 5170 996 X

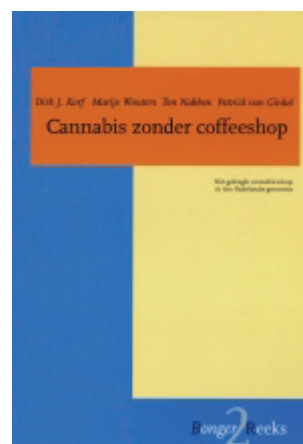


### Cannabis zonder coffeeshop (2004)

Dirk J Korf, Marije Wouters, Ton Nabben & Patrick van Ginkel

*Verslag van een onderzoek naar niet-gedoogde cannabisverkoop in tien Nederlandse gemeenten. In Nederland wordt de verkoop van cannabis aan gebruikers onder bepaalde voorwaarden gedoogd in zogenaamde coffeeshops. Coffeeshops zijn echter niet de enige locaties in het land waar consumenten cannabis aanschaffen.*

ISBN 90 5170 977 3



### Tippelen na de zone (2005)

Dirk J Korf, Erika van Vliet, Jaap Knotter & Marije Wouters

*Dit rapport doet verslag van een onderzoek naar straatprostitutie en verborgen prostitutie in Amsterdam na het sluiten van de tippelzone aan de Theemsweg in december 2003.*

ISBN 90 5170 075 X





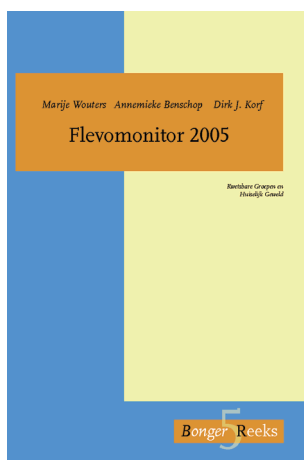
## Gif, geweld & geld

(2006)

Jaap Knotter, Marije Wouters & Dirk J Korf

*Een exploratief onderzoek naar productafpersing in Nederland. In deze publicatie staat het delict productafpersing centraal. Naast een overzicht van de aard en omvang van het delict in Nederland wordt er ingezoomd op de slachtoffers van productafpersers en de daders.*

ISBN 978 90 5170 698 7



## Flevomonitor 2005

(2006)

Marije Wouters, Annemieke Benschop & Dirk J Korf

*In deze eerste jaargang van de Flevomonitor worden cijfers gepresenteerd over verslaafden, dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld die in 2005 contact hadden met de hulpverleningsinstaties in de provincie Flevoland.*

ISBN 978 90 5170 938 2



## Stapelen en doorpakken

(2007)

Karin Wesselink, Dirk J Korf & Smail Ettalhaoui

*De schrijvers van dit boekje interviewen Marokkaanse studenten, om hen zelf te laten vertellen over hun gezins- en thuissituatie, basisschool, voortgezet onderwijs, omgeving, studiekeuze, studieverloop, leefwereld, problemen met politie en justitie en toekomstverwachtingen. Waarom verlaten sommige Marokkaanse jongeren voortijdig de schoolbanken en studeren anderen juist door?*

ISBN 978 90 3610 069 4

## Harde aanpak, hete zomer (2007)

Marije Wouters, Dirk J Korf & Bas Kroeske

*Een onderzoek naar de ontmanteling van hennepkwekerijen in Nederland. Welk beleid wordt gevoerd en welke actoren zijn daarbij betrokken? En wat is de beschikbaarheid en kwaliteit van informatie over ontmantelingen en geconfisqueerde aantallen hennepplanten?*

ISBN 978 90 5170 556 0



## Flevomonitor 2006 (2007)

Annemieke Benschop, Susan Place, Marije Wouters & Dirk J Korf

*Naast cijfers over verslaafden, dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld bij de hulpverleningsinstanties in de provincie Flevoland in 2006, bevat deze rapportage ook een verdiepende studie naar dak- en thuislozen.*

ISBN 978 90 5170 857 8



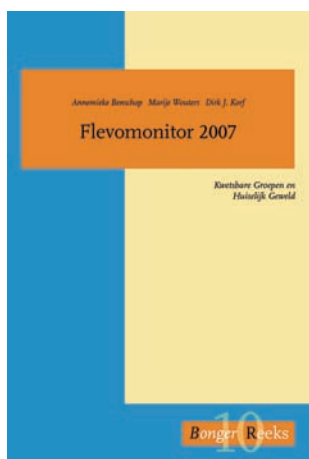
## Straffen, vrouwen en moraal (2008)

Een selectie uit het werk van prof. Dr. Elisabeth Lissenberg

*Uitgegeven ter gelegenheid van haar afscheid als hoogleraar criminologie aan de Universiteit van Amsterdam op vrijdag 15 februari 2008.*

ISBN 978 90 5170 772 4





## **Flevomonitor 2007** **(2008)**

Annemieke Benschop, Marije Wouters & Dirk J Korf

*De Flevomonitor levert jaarlijks cijfers rond de thema's verslaving, dak- en thuisloosheid en huiselijk geweld in de provincie Flevoland. In deze derde jaargang lag de focus bij de verslavingshulpverlening.*

ISBN 978 90 5170 917 9



## **Verborgene werelden** **(2009)**

Dirk J Korf, Annemieke Benschop & Jaap Knotter

*Jongens die seksueel misbruikt worden en jongensprostitués vormen groepen die grotendeels voor de buitenwacht verborgen blijven. In 'Verborgene werelden' rapporteren we over een intensieve zoektocht naar jongens die werkzaam zijn in de prostitutie en gegevens over seksueel misbruik van minderjarige jongens.*

ISBN 978 90 361 0121 9



## **Coffeeshops in het hart van de stad** **(2009)**

*In de gemeentelijke nota Hart van Amsterdam wordt voorgesteld het aantal coffeeshops in het postcodegebied 1012 te halveren door deze - al dan niet gedwongen - te sluiten. In dit onderzoek is bewoners en toeristen in de binnenstad van Amsterdam gevraagd naar hun visie op coffeeshops en de mogelijke sluiting ervan.*

ISBN 978 90 3610 135 6

**Flevomonitor 2008  
(2009)**

Annemieke Benschop, Marije Wouters & Dirk J Korf

*De Flevomonitor levert jaarlijks cijfers rond de thema's verslaving, dak- en thuisloosheid en huiselijk geweld in de provincie Flevoland. In een verdiepende studie is extra aandacht besteed aan daders en slachtoffers van huiselijk geweld.*

ISBN 978 90 361 0141 7

